

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ, ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ

Ἐκδίδεται δις ἡ
ἑκατὸς τοῦ μηνός.

Τμητὴ ἑτησίᾳ Δρ. 24
ἑξαμηνιαία 12

(Πενίαν καὶ ἀτιμίαν ἀφαιρεῖται παιδεία. Σαλ. Π. 18.)

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 30 Μαΐου 1836.

ΤΜΗΜΑ Α΄.

Φ Ι Λ Ο Λ Ο Γ Ι Α .

Βιβλιογραφικῶς θεωρουμένη.

Ὅταν θάλλωσιν ἤδη κατὰ πρότον τῶν δένδρων τὰ φύλλα, ἀνατέλλει εἰς τὴν Λειψίαν τῶν ἑμπόρων ἑνταυτῶ καὶ τῶν συγγραφέων τῆς Γερμανίας τὸ χαριέστατον ἔαρ. Ὅθεν ἐκεῖνοι μὲν ἐτοιμάζουσι τῶν συμβολαίων καὶ τῆς ληψυδοσίας τὰ γραμματεῖα, καινοστολοῦσι τοὺς ὑπηρετάς καὶ εὐτρεπίζουσι τὰς οἰκίας· οὗτοι δὲ ποτὲ μὲν εἰς τὰς βιβλιοθήκας καὶ τὰ λοιπὰ τῆς σοφίας ταμιεῖα συχναίοντες, ποτὲ δὲ εἰς τὰ πυκνὰ δάση διασκορπιζόμενοι θηρεύουσι πανταχόθεν νέας ἐμπνεύσεις. Ἐντοσοῦτο δὲ οἱ ὀφιοπῶλαι εὐρίσκονται εἰς μέγαν ἀγῶνα, προπαρασκευάζοντες ὅ,τι λίχνευμα δύναται νὰ θέλξη τὴν ὄρεξιν τοῦ βορείου καὶ μεσημβρινοῦ περιηγητοῦ· οἱ ξενοδόχοι τρέχουσιν ἄνω καὶ κάτω, καὶ οἱ χωρικοὶ φέρονται καμπληθῶς εἰς τὴν πόλιν μετὰ τῶν ἀγρῶν τὰ

πρῶτον, τῶν ὁποίων τριπλασιάζουσι τὴν τιμὴν. Παντοῦ ἀκούεται τῶν ὀχημάτων ὁ ὄρυθος, αἱ ξένοι ἀποθῆκαι διατίθενται εἰς δύο παραλλήλους σειρὰς καθ' ὅλας τὰς εὐρυχώρους ὁδοὺς καὶ ἡ μεγάλη πλατεία κατὰσκεπὸς ἀπὸ σκηνῶς παριστάνει εἰς τὴν φαντασίαν λιμένα, ὅπου τὰ πλοῖα συνωθίζονται. Ἐκεῖ βλέπεις τὸν Γάλλον φαίδρον ὑποτονθροίζοντα, τὸν Γερμανὸν φλεγματικῶς ἐνασχολούμενον εἰς τὰς κερδοσκοπικὰς ἐπιχειρήσεις, τὸν Πολωνὸν Ἰουδαῖον γενεήτην καὶ πλατυκράσπεδον περιφερόμενον, τὸν Γραικὸν μὲ τὴν ἠλεκτρόστομον αὐτοῦ καπνοσύριγγα, τὸν Ἀρμένιον μὲ τὰ κεντητὰ αὐτοῦ σανδάλια καὶ τὴν πολυτιμὴν ὀθωμανικὴν σιαύραν (γούραν). Ἐπειδὴ δὲ ἀδύνατον νὰ ὑπόξῃ εἰς τὴν Γερμανίαν ἑορτὴ χωρὶς μουσικὴν, οἱ ὄρκοι, τὰ κωφεύει, τὰ διάφορα καταστήματα καὶ ὅλα τὰ ξενοδοχεῖα ἀνετηχοῦσιν ἀπὸ τῶν ὀργάνων τὴν ἀρμονίαν. Διακρίπεται δὲ μάλιστα κατὰ τοῦτο οἱ Τυρολίζοι ψάλλται καὶ παντοῦ δύο τρεῖς μουσουργοὶ ἐπαναλαμβάνουσι τὰς ᾠδὰς τοῦ Ῥοσσίνου, τοῦ Μοζάρ, τοῦ Μότσαρτ καὶ τοῦ Ὠβέρτου.

Ἄλλ' ὁ λαὸς καταφεύγει μάλιστα καὶ συναθροίζεται εἰς τὰ περὶ τὴν πόλιν τερπνὰ προάστεια Ἐκεῖ, κατὰ εἰς τὰ ἡλύσια πεδία τῶν Παρισίων, εὐρίσκονται τὰ εὐθηνὰ ἐργαστήρια, τὰ θηριοτροφεία, τὰ καλλιτεία, οἱ θυμώσοφοι καὶ εὐμαθαῖς κύνες καὶ κίθηκοι. Οἱ στρατιῶται καὶ οἱ χερνῆτες ἐργάζονται, οἱ χωρικοὶ καὶ αἱ τίτθαι ἐκεῖ φέρουσι νὰ σπαταλεῦσωσι διὰ μίαν ὄλην ἑξαμηνίαν τὰ οἰκονομημένα αὐτῶν ἀργύρια. Μεταξὺ δὲ τῶν ἄλλων θεαμάτων πολλάκις βλέπεις καὶ ὄλην τὴν ἱεράν καὶ κοσμικὴν Ἰσραήλιν παρσανομένην, εἰς κηρόπλασα εἰδῶλια. Μόνοι οἱ Ἰουδαῖοι καὶ ἐδῶ, καθὼς παντοῦ σχεδὸν, αὐστηρῶς περιρρίζονται, καὶ ἐν ᾧ διαρκεῖ διὰ τὰ λοιπὰ ἔθνη ἕνα ἄλλο κληρονόμημα ἢ πανηγύρις, εἰς αὐτοὺς δὲν συγχωρεῖται, εἰμὴ μόνον ὀκτὼ ἡμέρας νὰ ἐμπορευθῶνται καὶ τοῦτο μακρυσμένοι εἰς χωριστὸν τόπον. Ὑπόχουσι τρεῖς ἡμέρας ἐκ τούτων τιμὴς κάτοικοι τῆς βιβλιοπωλίδος ταύτης πύλῃος, ἀλλὰ χωρὶς πολίτου δικιωμάτων, καὶ ἡ ἄστυνομία

δύναται ἀδικάστως, ὅταν θελήσῃ, νὰ τοὺς ἀποβάλλῃ. Τοιαύτας ἀντιφάσεις ἀπαντῶμεν πᾶσαν ἡμέραν εἰς τὸν πρόσκαιρον ἡμῶν βίον οἱ ἄνθρωποι καὶ ὅλων τούτων βέβαια δὲν φαίνεται ὀλιγότερον παράδοξις ἢ μισαλλοθρησκεία τῆς Σκωτίας, ἥτις πρώτη ἀναγόρευεν εἰς τὴν Εὐρώπῃ τὴν εἰλευθερίαν τοῦ χριστιανικοῦ δόγματος.

Ἄλλ' αἱ πανηγύρις τῆς Λειψίας ἔπαθον μεγάλας στερήσεις, ἀφ' οὗ ἀπαγορεύθη ἡ εἰσοδος ξένων ἐμπορευμάτων εἰς τὴν Ῥωσίαν καὶ τὴν ὑποίκουσαν αὐτῆς Πολωνίαν. Διαμένουσιν ὅμως, καὶ τοῦτου οὕτως ἔχοντος πολυπληθέσταται καὶ λαμπρόταται ὄλης τῆς Γερμανίας, διὰ τῆς πόλεως τὴν κεντρικότητα, τῶν κοινῶν τὴν εὐκολίαν, τὰ πρὸς τοὺς παρεπιδημοῦντας ἐμπόρους προνόμια καὶ τὴν ἐπικρατοῦσαν γενικῶς εὐταξίαν. Ὅλοι οἱ βιβλιοπώλαι συνέρχονται κατ' αὐτὴν τὴν ἐπαχὴν εἰς τὴν Λειψίαν, ὅπου ἔχουσι πάντοτε ἀνταποκριτὰς. Ἐκεῖ ὁμοίως συναγονται ὅλα τὰ βιβλία, πρὶν διασκορπισθῶσιν εἰς τὰς ἄλλας χώρας. Ἐκεῖ ἡ Γερμανικὴ φιλολογία εὐρίσκεται ὡς εἰς μεγάλην δεξιμένην, ὅθεν διὰ πολλῶν αὐλάκων μετοχετεύεται παντοῦ καὶ ὑπάγει νὰ ποιήσῃ μὲ τῆς σοφίας τὰ νόμματα ὄλης τῆς Γερμανίας τὸ ἔδαφος. Τοῦτο δὲν πρέπει νὰ φανῇ παράξενον διὰ τὴν ἄλλειψιν κοινῆς καὶ μεσεγγεῖου ὕλης ἄλλης εἰς τόπον, ὅπου ἀκαταπαύστως ἐκδίδονται νέα βιβλία, καὶ εἰς τοῦ ὁποίου τὰ μικρὰ χωρὶα ἄσματος βιβλιοπώλη· ἐκδίδει πολλάκις τόσῃ ἔνδοξα συγγράμματα, ὅσην τὰ ἐκδιδόμενα καὶ εἰς αὐτὸ τὸ Βερολίνον.

Ἡ πίστωση γίνεται μεγάλη εἰς τὸ βιβλιακὸν ἐμπόριον, πολλάκις μάλιστα ἐκτείνεται ὡς 18 μῆνας. Τῆς ληψιδόσεως οἱ λογισμοὶ ἐκτελοῦνται μὲ ἄκραν εὐκολίαν καὶ ταχύτητα, τὰ βιβλία ἀνταλλάσσονται καὶ ὅσα δὲν ἐπωλήθησαν ἀποστέλλονται πάλιν οὕτως εἰς τὸν ἐκδότην καρκίνος διὰ τοῦτο λεγόμενα (krebse) καὶ διαλύονται διὰ νὰ χρησιμώσων ἐπειτα εἰς εἰς τὸ εἶλεγμα διαφόρων πραγμάτων.

Μετὰ τῆς ἡμέρας τὰ ἔργα, συγγραφεῖς καὶ βιβλιοπώλαι
 ξένοι καὶ ἐντόπιοι συνεισφέροντες τὸ ἑσπέρας εὐθυμοῦσιν εἰς
 κοινὸν τόπον, καθὼς πέρουσι προεισευόμενοι ἀπὸ τὸν πατριάρχην
 τῶν Γερμανῶν φιλολογῶν (Boetiger) Βοετιγερ συνήρχοντο
 εἰς τὰς αἰθούσας τοῦ βιβλιοπωλοῦ Βροκχάου (Brockhaus). Ὁ
 ἀριθμὸς δὲ τῶν ἐνδημούντων εἰς Λειψίαν βιβλιοπωλῶν ὑπάρχει
 πρῶτον ἀπίστευτος συγκρινόμενος μάλιστα μὲ τοὺς ὀλίγους
 βιβλιοπώλας τῆς Αὐστρίας καὶ Παναριζας.

Κατὰ τὸ 1833

Εἰς τὴν Λειψίαν	83	βιβλιοπ. ἐξέδωκαν	886	συγγράμ.
Βερολίνον	43		553	
Βιένναν	15		207	
Στουτγάρδ	12		292	
Μόναχον	9		141	
Φραγκφούρτον	16		144	
Δρέσδαν	4		100	
Χαμβούργον	7		118	

Οὕτως ἄρα ἡ Λειψία κατοικουμένη ἀπὸ 40 χιλιάδας ἀν-
 θρώπων ἐκδίδει τετράκις πλεονέτερα βιβλία παρὰ τὴν Βιένναν
 ἔχουσαν 300 χιλιάδας κατοίκων, ἑπτάκις δὲ παρὰ τὸ Μόνα-
 χον, τοῦ ὁποῦ οἱ κάτοικοι ἀριθμοῦνται 60 χιλιάδες.

Εἰς δὲ τὴν Σαξωνίαν ἔχουσαν 1,000,000 κατοίκους, ἐξεδό-
 θησαν τῷ 1833 βιβλία 1110

Εἰς τὴν Αὐστρίαν ἔχουσαν 10 ἑκατομ. κατοίκων	290
Πρωσίαν	1758
Παριίαν	778
Βουργουμβέργ	415
Φραγκφούρτ	144
Δουκάτον Βιάνης.	190

Οἱ πλουτοὶ βιβλιοπώλαι ἐκδίδουσι τῶν μεγάλων συγγραφέων
 τὰ φιλοπνηήματα· οὕτω π. γ. ὁ βαρὼν Κόττας ἀπὸ Στουτγάρδ
 ἔχει ὡς ἰδιοκτησίαν τὰ ἅπαντα τοῦ Γκαίθ, τοῦ Σχιλλέρου,

τοῦ Ἐρδερ. Ὁ ῥίμαρ ἀπὸ Βερολίνον ἐκδίδει τὰ συγγράμα-
 τα τοῦ Schlei Ermacher, ὁ Brockhaus τὰ τοῦ Raumer,
 ὁ Duncker τὰ τοῦ Ἐγκάλ, ὁ Gerold ἀπὸ Βιένναν τὰ ἄρι-
 στα τῶν βιβλίων τῆς Αὐστρίας. Οἱ δὲ κοινὸι βιβλιοπώλα
 εὐχαριστοῦνται μὲ τοῦ δεικνυτὰ περισσεύματα.

Ἄλλοι μὲν, ἐχθροὶ ἀδυσώπητοι καὶ κινδυνώδεις κολλημοῦσιν
 εἰς τὴν Γερμανίαν πολλὰκις τῶν βιβλίων τὴν ἐμπορίαν, ἢ
 ἀπόλυτος τῶν Κυβερνήσεων καὶ ἀσπιρίτος πρὸς αὐτὰ ἔξουσία
 καὶ ἡ τυποκλοπία.

Εἰς τὴν Αὐστρίαν δὲν δύναται νὰ τυπωθῆ τίποτε, πρὶν
 παραδοθῆ εἰς τῆς ἀνακριτικῆς ἐπιτροπῆς τὰς χεῖρας. Εἰς δὲ
 τὴν Πρωσίαν διάταγμα ἀπλοῦν τοῦ ὑπουργείου κατεδίκασε
 τὰ ἐκδιδόμενα παρὰ τοῦ βιβλιοπώλου Campe ἀπὸ Ἀμβούρ-
 γον, διότι ἐκδίδει τὰ τοῦ Heine διασήμου φιλολόγου τῆς Γερ-
 μανίας, ἀλλὰ ζηλωτοῦ καὶ κατ' ἐκλογὴν τῆς Γαλλίας κατοί-
 κου. Ἡ δὲ ἀντιτύπωσις ἐνεργεῖται μὲν καὶ ἀλλοῦ μάλιστα
 εἰς Bruxelles, ὅπου ὅλα τῆς Γαλλίας τὰ νεοφανῆ συγγράμ-
 ματα εἰς ἑπαύριον ἐκδιδόμενα διασκορπίζονται ἀφθόνως εἰς
 ὅλας τὰς βορείους χώρας· ἀλλὰ τοῦλάχιστον δὲν εἰσχω-
 ροῦσιν εἰς τὴν Γαλίαν, εἰμὴ κρυφίως καὶ κλωπηδόν. Εἰς τὴν
 Γερμανίαν ὅμως ὁ ἀντιτυπωτής φέρει τὰ πιστότηρα αὐτοῦ
 ὅπου θέλει καὶ εἰς αὐτὴν μάλιστα τοῦ ἐκδότου τὴν πόλιν·
 ὅστε ἂν οὗτος τύχη ὀλίγον φιλάρεσκος, δύναται νὰ διορθώσῃ
 καὶ τῆς ἀντιτυπώσεως τὰ δοκίμια. Ἐκ τούτου δὲ συμβαίνει
 ὅτι τὰ πρωτότυπα καὶ ἀντίτυπα βαδίζουσι παράλληλα καὶ
 εὐρίσκονται εἰς παντοτινὸν διαγωνισμὸν κωλούμενα ἕκαστα μὲν
 βαρυτεμνότερα, ταῦτα δὲ εὐθηνότερα. Οὔτε τῆς Διέτης δια-
 τάγματα, οὔτε νόμοι ἰδιαίτεροι ἔσχυσαν μέχρι τοῦδε νὰ κατα-
 στείλωσι τὴν ἐπνειδιστον ταύτην πειρατείαν τοῦ βιβλιακοῦ
 ἐμπορίου διὰ τὴν ἀδράνειαν τῆς ἀστυνομίας, ἥτις ἀρχαίται
 νὰ καταδιώξῃ τὰ πολιτικὰ βιβλία, ὀλίγον περὶ τῶν ἄλλων
 φροντίουσα.

Ἡ ζήμια ὁμῶς αὐτῆ τῶν βιβλιοπωλῶν θερμαίνεται κατ' εὐτυχίαν ἀπὸ τὰς μακρὰς πιστώσεις, τὴν ὀλιγότερον τῶν χειρογράφων ἀγορὰν, τὴν πολυτίμον τῶν βιβλίων πώλησιν, τὴν εὐκολίαν τῆς κοινωνίας καὶ τὴν ἄπληστον μάλιστα τῆς ἀναγνώσεως ἀνάγκην, ἣτις κατέχει ὅλους τοὺς Γερμανοὺς ἐν γένει. Ὁ γραμματικὸς τοῦ ἐμπόρου λαλεῖ δύο καὶ τρεῖς γλώσσας, ὁ ἀπλοῦς πολίτης δύναται νὰ ἀποστοματίσῃ ἀπροσκόπτως τοὺς ὠρνεωτάτους τοῦ Σχίλλερ στίχους τὸ παιδίον μανθάνει ἐνωρεὶς τοῦ Γελλέρτου τοὺς μῦθους, καὶ ὁ γέρον διηγεῖται περὶ τῶν συγγραμμάτων τοῦ Βαϊλάνδου, ὡς εἰς τὸν τόπον τοῦτον τῆς σκέψεως καὶ τῆς πολιτικῆς ἡσυχίας, οὔτε ὑπερήτης, οὔτε ἐργάτης, οὔτε χωρικοῦ, οὔτε πτώχῃ κόρη εὐρίσκονται χωρὶς μικρὰν βιβλιοθήκην, καὶ ἂν δὲν ἔχωσι εἰς ἀνάγνωσιν εἰμὴ τὸ εὐχολόγιον, εὐτυχοῦσιν ὁμοίως, εὐρίσκοντες εἰς αὐτὸ τὰς ἀξιολογωτάτας ὠδὰς, ὅσας ἐφάνησαν ἀπὸ τὸν Λουθηρον ὡς τὸν Νοβαλλῆν. Ἡ φιλαμάθεια δὲ αὐτῆ ἐπικρατεῖ μάλιστα εἰς τὴν Πρωσίαν, τὴν Σαξωνίαν, τὸ Ἀννόβριον, τὴν Δανίαν καὶ τοὺς λοιποὺς τῶν διαμαρτυρομένων τόπους. Τὸ χωρίον θέλει ἱκανῶς κατ' ἐξοχὴν πτωχὸν, ἂν δὲν ἔχη ἀναγνωστῆριον ἐφοδιασμένου μὲ ἱκανὰ βιβλία, καὶ καπηλεῖον, ὅπου ἔρχονται δύο καὶ τρεῖς ἐφημερίδες. Ἐκ τούτων συμπεριίνεται ὅτι ὅλα σχεδὸν τὰ ἀσήμαντα βιβλία, ὅσα εὐρίσκονται μεταξὺ τοῦ πόσου πλήθους τῶν ἐκδιδομένων, οἷον διηγήματα, ἐγχειρίδια παιδαγωγικὰ, γεωργικὰ, οἰκονομικὰ, ἀριθμητικὰ καταντήσιν εἰς τοῦ χειρῶνακτος τὸ ἔργαστήριον, εἰς τὰ πανδοχεῖα καὶ εἰς τὰς καλύβας, ὡστὲ κατ' ἀκρίβειαν ὁ ἐκδότης δὲν ζημιοῦται μεγάλως.

Ἄλλ' οἱ συγγραφεῖς δυστυχοῦσι πραγματικῶς ὅσοι πληθύνονται τὰ βιβλία. Ὄθεν περίφημος καθ' ὅλην τὴν Εὐρώπην διδάσκαλος πανεπιστημίου ἔλεγεν ὅτι διὰ νὰ κερδήσῃ 5 χιλ. φράγκα κατ' ἔτος ἔπρεπε νὰ ἐργάζεται ἡμέραν καὶ νύκτα. Ὅμοίως δὲ ἐξευτελισμένα ὑπάρχουσι καὶ τὰ περιοδικὰ συγγράμματα, ἐπειδὴ σπανίως τιμῶνται πλεῖστον παρά 30 φράγκα. Τὸ ἐναντίον

δὲ εἰς τὴν Γαλλίαν, ὅπου αὐτὰ ἀναγινώσκονται ὀλιγότερον, οἱ συντάκται κερδαίνουσι τετράκις πλεῖστον.

Ὡς ἂν μὴ ἐξήρακε ἡ τοιαύτη τῶν ἐγχωρίων βιβλίων πλημύρα, οἱ Γερμανοὶ, μὲν ἐπαινεθῆ ἰκτρίτου εἰς τὰς ἐφημερίδας ἄλλοδαπὸν σύγγραμμα, σπεύδουσιν ἀμέσως νὰ τὸ μεταφράσωσι. Πέντε τυπώσεις καὶ μεταφράσεις ἐφάνησαν συγχρόνως ἀπὸ τὸ Βερολίον ὡς τὰς Βρουξέλλας τῆς κακορέκτου καὶ ἀπειροκάλου ἐκείνης συλλογῆς ἣτις ἐπιγράφεται Le livre des-cent-et-un. Τίς δύναται νὰ εἰπῇ πόσον αἱ Γαλλικαὶ ἐφημερίδες ζητοῦνται καὶ ἀπανθίζονται εἰς τὴν Γερμανίαν! πόσον κινεῖ καὶ ἠλεκτρίζει τὰ εἰρηνικὰ τῶν Γερμανῶν πνεύματα τὸ βιβλίον τοῦ Λαμεναί! πόσον ἀναγιώσκονται ἀπὸ τὰς κοσμιωτάτας νεανίδας καὶ τὰ ἀσεμνέτατα μυθιστορήματα τῆς Γαλλικῆς γλώσσης μόνον διὰ τὴν φήμην τῆς ὀκείαν ἠξιώθησαν!

Ἡ μετάφρασις γίνεται εἰς τὴν Γερμανίαν μὲ μεγάλην σπουδὴν καὶ καθιστᾷ καινοφανῆ τινα βιομηχανίαν. Ὁ ἐργολάβος λαμβάνων δύο καὶ τρία τάληρα (thalers) κατὰ φύλλον διαμερίζει τὸ ἔργον εἰς εὐώρους πολλοὺς ὑπαλλήλους καθὼς εἰς τοὺς στοιχειωτάτους ὀτυπογράφος. Εἰς τὸ ἔργαστήριον αὐτοῦ ὅλα τὰ βιβλία τοῦ κόσμου ἀναλύονται, ὡς εἰς χωνευτήριον, καὶ εἰδοποιεῦνται ποικίλως ὡς μέταλλα. Ἡ ταχύτης μάλιστα τῆς ἐργασίας δύναται νὰ συγκριθῆ μὲ τὴν σπουδὴν περιφθουράπτου, ὅστις διὰ νὰ μὴ στερηθῆ τὴν ἀφορμὴν τοῦ κέρδους, δὲν ἀποβάλλει καμμίαν παραγγελίαν. Ὅμοιάζει δὲ καὶ μὲ τὴν βίαν τῶν τυποκλόπων τῆς Βρουξέλλας, αἵτινες μὲν λαμβάνουσιν ἀπὸ Παρισίων νεοφανῆ βιβλίον καὶ διαμερίζοντες τὸ κείμενον εἰς τοὺς ἐργάτας ἐτοιμάζουσι τὴν ἐκδοσιν ἐντός ὀλίγων ὡρῶν, ὥστε τὸ μετατυπωμένον βιβλίον στέλλεται ἐκείθεν εἰς τὴν Λειψίαν, πρὶν ἔτι κατανήσῃ ἐκεῖ τὸ πρωτότυπον. Σφάλλαμεν δὲ ἂν νομιζόμεν ὅτι εἰ κατ' ἔτος κατάλογοι δὲν ἀναγγέλλουσι καὶ σπουδαῖα βιβλία ἐπειδὴ ἡ ὑψηλὴ φιλολογία, ἐνίστα

ἢ καὶ ἡ ἐπιστήμη κατέχουσι πολὺν τόπον εἰς τὴν ζῶν τῶν λαοῦ τούτου προωρισμένου ἐκ φύσεως εἰς ἐμβριθεῖς μελέτας. Ὅθεν μεταξύ ἄλλων κατὰ τὸ 1835 ἐξεδόθησαν ἡ κριτικὴ γραμματικὴ τῆς Σενσκριτικῆς παρὰ τοῦ Βόπ, τὰ ὑστεροτελευταῖα συγγράμματα τοῦ Fichte καὶ τοῦ Goethe, ἡ σοφὴ ὑπὸ Χαμψ ἱστορία τοῦ Ὀθωμανικοῦ βασιλείου, τὰ ἅπαντα τοῦ Κρούγ, διδασκάλου τῆς φιλοσοφίας, ἡ ἱστορία Ρόμπερ, ἡ τοῦ Φρωμαϊκοῦ δικαίου τοῦ περιφήμου Σαβινὸ καὶ πολλὰ ὅμοια.

Μεταβαίνοντες ἀπὸ τὴν φιλόσοφον καὶ φιλολόγον Γερμανίαν εἰς τὴν ἐπιστήμονα καὶ φιλελεύθερον Γαλλίαν, ἐκεῖθεν δὲ εἰς τὴν βιομήχανον καὶ μεγαλέμπορον Ἀγγλίαν, ἀναπνέομεν ἀμέσως ἀέρα ἕλα φρότερον, ὁ νοῦς παθεῖ περιστροφόμενος εἰς τὸν ἀδιαζήτητον λαβύρινθον τῶν ἀλληλουχῶν συστημάτων ἡς αἰσθητικῆς καὶ ψυχολογίας, ἡ κεφαλὴ ἐλευθεροῦται διὰ μιᾶς ἀπὸ τὴν φοβερὰν ζάλην καὶ τὸν ἀόρατον σκοτὸδίνον, αἱ ἰδέαι γεννῶνται εὐκρινέστεραι καὶ κοινολογοῦμεν πρὸς ἀλλήλους παρρησία ὅσα φροναῖμεν ἀρμέδεια εἰς τὴν μερικὴν ἐνὸς ἐκάστου καὶ ὅλης τῆς κοινωνίας βελτιώσεις.

Εἰς τὸν τόπον καὶ τὰ συγγράμματα τῶν Γάλλων καὶ Ἀγγλων δὲν εὐρίσκομεν τὴν τρίψιλον ἐκείνην τῶν ἰδεῶν ἀνατομίαν, τὰ ἀπατηλὰ πλάσματα τῆ φαντασίας, τοὺς παραδοξολόγους ῥεμβασμούς, καὶ τὰς σχολαστικὰς μεταφορὰς τῶν Γερμανικῶν βιβλίων. Ἀλλ' ἡ πρόοδος τῶν φυσικοῖστορικῶν, τῶν μαθηματικῶν, τῶν νομολογικῶν, καὶ ἰατρικῶν ἐπιστημῶν, ἧτις ἀπότινων μόνον ἐτῶν ἄρχισε νὰ φέρῃ τοὺς συμπατριώτας τοῦ Οὐμβόλδ εἰς σπουδαιοτέρων πραγμάτων θεωρίαν καὶ τὴν θεραπείαν τῶν ἀληθινῶν τοῦ ἀνθρώπου ἀναγκῶν χαρακτηρίζει κυρίως τὴν Ἀγγλικὴν καὶ Γαλλικὴν φιλολογίαν. Ὅθεν αὐτὴν μάλιστα πρέπει νὰ λάθωμεν ὡς παράδειγμα καὶ τύπον, ἐπειδὴ αὐτὴ μάλιστα ἐφαρμόζεται εἰς τὰς ὑλικὰς ἡμῶν χρείας, εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ ἔθνους καὶ εἰς τὴν πολιτικὴν κατάστασιν, ὅπου εὐρίσκόμεθα.

Ἐνταῦθα συμφέρει ἴσως ὡς ἐν παρόδῳ νὰ σημειώσωμεν ὅτι ἡ Γερμανία στερεῖται κατ' ὀλίγον ἀπὸ τινων ἐτῶν τοὺς ἐνδοξοτάτους αὐτῆς σοφοὺς. Οὕτω π. χ. ὁ εὐφραδὴς καὶ σεβάσιμος τοῦ εὐαγγελικοῦ λόγου κήρυξ καὶ τῆς φιλοσοφίας διδάσκαλος Schleiermacher ἠκολούθησε τὸν περιφήμον Niebuhr, τὸν Hegel, τὸν Goethe εἰς τὰς χώρας τῶν Μακάρων. Ὅλον το Βερολίνον ἐκινήθη εἰς τὴν ἐκφορὰν τοῦ ἀγαθοῦ τούτου ἀνδρός, καὶ ἀφ' οὗ ἀπέθανεν ἡ βασίλισσα, ποτὲ τόσον πλῆθος δὲν συνώδισαι τὴν κηδείαν κένενος μὲ τοιαύτην πομπήν. Οὕτω τιμῶνται οἱ μεγάλοι καὶ ὠφίλιμοι ἄνδρες εἰς τὴν φωτισμένην Εὐρώπην, τοιαῦτα λαμβάνουσιν ἀριστεία ἀρετῆς καὶ παιδείας. Ἐτελεύτησε δὲ ὁ Schleiermacher, ἐν ᾧ ἐίργαζετο νὰ ὑπομνηματίσῃ τὸν Τίμαιον τοῦ ἡμετέρου θεοῦ Πλάτωνος, τοῦ ὁποῦ ἡ μετάφρασις ἐπέτυχε γενικῶς τὴν ψῆφον ὅλων τῶν φιλολόγων. Ἀλλὰ τοῦ θανάτου τὸ ἐξύστομον δρέπανον θερίζει εἰσέτι καθήμεραν ὄχι μόνον τοὺς μεστοὺς καὶ πολύχους, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἤδη τρυφεροὺς στάχεις.

Ἄν καὶ ὑπάρχη μέγας, ὡς ἴδομεν, ὁ ἀριθμὸς τῶν κατ' ἔτος ἐκδιδόμενων βιβλίων εἰς τὴν εὐρύχωρον Γερμανίαν, ἡ Γαλλία ὅμως καὶ ἡ Ἀγγλία τὴν ὑπερβαίνουσι πολὺ κατὰ τοῦτο, ἀναλογίας φυλαττομένης. Ἀπὸ τὴν βιβλιομετρικὴν ἐφημερίδα τοῦ 1834 πληροφορούμεθα ὅτε ἐτυπώθησαν κατὰ τὸ προηγούμενον ἔτος εἰς τὴν Γαλλίαν ὡς 7 χιλ. βιβλίων· μέρος δὲ τούτων ἦσαν·

ποιήματα	275
ἐπιστημ. φυσ. πολιτι. ἠθικ.	532
διηγήματα εἰτε μυθιστορ.	355
ἱστορικὰ	213
φιλοσοφικὰ, ἢ ἄλλως θεωρητικὰ	102
θεολογικὰ	255
θεατρικὰ	175
μεταφράσεις	604
διάφορα ὑπομνήματα	346

Ἡ βιβλιομανία δὲ αὐτὴ αὐξήσει κατ' ἕξοχὴν ἰσχυρώς καὶ δὲν θέλωμεν μακρυνθῆν ἴσως πολὺ τῆς πραγματικῆς ἀληθείας, ἀν προσθῶμεν κατ' ἔτος τοὐλάχιστον δύο καὶ τρεῖς χιλεῖς τὰς βιβλίους ἤδη καὶ ἐπέκεινα ἀνωτέρω. Ὡς ἀξιολογώτατα δὲ τῶν νεοφανῶν τούτων βιβλίων κρίνομεν, ἐκτὸς πολλῶν φυσικομαθηματικῶν, τὰ ἀκόλουθα.

Τὴν ἐπιβρῆσιν τῶν ἠθῶν εἰς τοὺς νόμους καὶ τῶν νόμων εἰς τὰ ἤθη ὑπὸ Μαιτέρ' τὴν γεφυροδοκοίαν τοῦ Gautrey ἐπιθεωρημένην παρὰ Ναβιέ. τὸ νομικὸν λεξικὸν. πολλὰ ὑδραυλικῆς, ἀρχιτεκτονικῆς, ἀναλυτικῆς μηχανικῆς, πυροδυναμικῆς, σιδηροταχίας καὶ μουσικῆς ἐκδοσμένα εἰς τὸ τυπογραφ. τοῦ Διδότου καὶ ἄλλων· τὰς Ἀττικὰς ἀρχαιοτάτας τὴν Ῥωμαϊκὴν πολυθεΐαν καὶ τὸ περὶ θρησκείας τοῦ Βενιαμιν Κῶνστα τὴν νομισματολογίαν τοῦ Letronne τὸν εἰνακα τῆς Ἑυρωπαϊκῆς ἱστορίας ἀπὸ 1814 ὠ. 1830 (Truttel) τὴν χημείαν τοῦ Βιρζελίου· τὴν ἐκθεσιν τῶν κατὰ τὴν Γερμανίαν καὶ μάλιστα τὴν Πρωσίαν σχολείων ὑπὸ Κουζέν· τὴν περιήγησιν εἰς τὴν Ἀραβίαν τοῦ Laborde· τὸ περὶ κοινωνίας καὶ κυβερνήσεως τοῦ Κόμητος Βιέλ Καστέλ· τὸ περὶ τῆς Γαλλικῆς ἐπαναστάσεως τοῦ Τισσότου τὸς λόγους τοῦ πιστοῦ (paroles d'un croyant.) ὑπὸ Λαμεναί· τοῦ Πελλικῶ τὸ περὶ καθηκόντων ἡθικώτατον καὶ δοκιμώτατον σύνταγμα· τοῦ Βόττα τὴν ἱστορίαν Ἰταλίας· τὰ ἀρχαιολογικὰ τοῦ Βισκόντε· τὴν ἱστορίαν τὴν Ἑλβετίας παρὰ Μούλλερ καὶ Χόττεγγερ· τὰ ἐρείπια τῆς Πομπηίας τεχνολογικώτατον καὶ ἀρχαιολογικώτατον σύγγραμμα παρὰ Μαιοίς· τὴν ἱστορίαν τῆς πτώσεως τοῦ Ῥωμαϊκοῦ βασιλείου καὶ τὴν εἰς τῶν Ἰταλ. πολιτειῶν ὑπὸ Σισμὸνδῆ· τὴν ἱστορίαν τῆς Γαλλικῆς ἐπαναστάσεως ὑπὸ Mignet καὶ Thiers, ἐξ ὧν ὁ πρῶτος εὐτύχησε μάλιστα εἰς τὴν διαγραφὴν τῶν φαινομένων· ὁ δὲ δεῦτερος εἰς τὰς οικονομικὰς καὶ πολιμικὰς θεωρίας· τὴν ἀνασκαφὴν τῆς Πομπηίας τὰ νεώτερα συγ-

γράμματα τοῦ Οὐμβόλδ· τοῦ Γιακμόνδ τὴν ἐπιστημονικωτάτην καὶ φιλοσοφικὴν περιήγησιν εἰς τὰς Ἰνδίας· τὸ περὶ τοῦ κοινοῦ δικαίου κατὰ τὴν Πρωσίαν ὑπὸ Ἀλεξάνδρου Μίρου· τὸν θησαυρὸν τοῦ Ἑρρίκου Στεφάνου· τὴν ἐπιστημονικὴν ἀποστολὴν εἰς Ἑλλάδα τῶν Γάλλων· διαφορὰ φυσικοῖστορικὰ τοῦ Bois duval, Jouffroi S. Hilaire, Blainville, Decandoles, Desmaret, Lesson, Walkenart, Milne Edvard· τὰ φιλοσοφικὰ τοῦ Cousin καὶ Jouffroi· τὸ περὶ τῆς κατ' Ἀμερικὴν Δημοκρατίας ὑπὸ Α. Τοκβήλ· τὴν βιογραφικὴν παγκόσμιον εἰκονολογίαν τὴν ἱστορίαν τῶν Βρετανικῶν γῆσων τοῦ Μακιντός καὶ Βελτερσκότ· τὴν ἱστορ. τῆς Ἰταλίας κτλ. κτλ. τὴν γεωγραφίαν τοῦ Balbi· τὸ δοκίμιον φυσικῆς κοινωνικῆς ὑπὸ Quetelet.

Οἱ Ἄγγλοι δὲν μένουσι κατόπιν τῶν Γάλλων· ἴσως μάλιστα προπορεύονται πολὺ εἰς τῆς δοξῆς καὶ τελειότητος τοῦ ἀνθρώπου τὸ ἀπέραντον στάδιον, διακρίποντες μάλιστα κατὰ τὰς φυσικοῖστορικὰς, χημικὰς καὶ μαθηματικὰς ἐπιστήμας ἐφαρμοσμένας εἰς τὴν βιομηχανίαν, εἰς τὰς τέχνας, καὶ εἰς τὸ ἐμπόριον. Ὅθεν, ὅποιανδήποτε ἀνοίξωμεν περιοδικὴν ἐφημερίδα, μένομεν σχεδὸν ἐκστατικοὶ βλέποντες πολυπληθεῖς συγγραμμάτων ἐκδόσεις. Ἄλλ' ἀρκεῖ πρὸς ἀπόδειξιν νὰ ἐρανισθῶμεν ἀπὸ μίαν μόνον, τὴν ὁποίαν ἔχομεν πρόχειρον, ὀλίγα τινὰ τῶν νεωτέρων βιβλίων.

Allan Cunningham βιογραφικὴ καὶ κριτικὴ ἱστορία τῆς Ἀγγλικῆς φιλολογίας. Χούμη καὶ Σμόλετ ἱστορία τῆς Ἀγγλίας· Λεξικὸν τῆς Σχισματικῆς παρὰ Φόρου Οὐίλλιαμ· Διάφοροι περιηγήσεις ἐπιστημονικαὶ τοῦ Barroff, Burne καὶ ἄλλων· περὶ Ἀσιατικῶν ἢ Ἰνδικῶν οὐσιῶν τοῦ Wallich· περὶ ἀπεσβεσμένων Ἡραιοσιτίων τοῦ Σαμουήλ· Hibbert διάφορα ἱατρικὰ συγγράμματα· Στοιχ. γεωλογίας τοῦ Λαίελ· πολιτικὴ τῶν ἐθνῶν οἰκονομία τοῦ Dones διδ. εἰς τὸ σχολεῖον τῶν Ἀνατολ. Ἰνδ. τελευταῖαι ἡμέραι τοῦ φιλοσόφου ὑπὸ Οὐμορου Δίβου· περὶ σχέσεως τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν τοῦ Mary Somerville· περὶ φυσικῆς θεολογίας τοῦ Ἱερ. Crombie κτλ. κτλ.

Εἰς τὴν εὐνοψίαν ταύτην τῆς Γαλλικῆς καὶ Ἀγγλικῆς βιβλίου
 γραφίας δὲν ἀνεφέρομεν τὰ πολλαπλάσια ἰχθυολογικὰ
 συντάγματα, τὰ ὁποῖα ἐπιχειροῦνται πᾶσαν ἡμέραν. Παρεβλέ-
 ψαμεν δὲ ὁμοίως ὡς μάταια καὶ ἀνεμώλια τὰ πλεῖστα τῆς μυ-
 θιστορίας διηγήματα. Δὲν ἀρνούμεθα ὅτι ἡ μυθιστορία μα-
 λᾶσσει τὴν τραχύτητα τοῦ χαρακτήρος, ἀποκοιμίζει τὰς
 ἀγρίους καὶ τυρηνικὰς φροντίδας, ἀντανακλᾷ ὡς καθρέπτης
 ὄλα τῆς καρδίας τὰ πάθη, ἐμπνέει πολλάκις σέβας πρὸς τὴν
 δυστυχίαν, ἔλεον πρὸς τοὺς πάσχοντας, ἀγάπην πρὸς τὴν
 ἀθροπότητα. Ἄλλ' ὅλοι δὲν αἰσθάνονται ὁμοίως τὸ καλόν, τὴν
 ἀρετὴν, τὸν ἔρωτα, καὶ τῆς ζωῆς τὰς θλίψεις. Ὅθεν τὸ ἄλλως
 ἄδρὸν καὶ ἐπαφρόδιτον τοῦτο τῆς φιλολογίας εἶδος κινδύ-
 λευόμενον μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἐξευτελίσθη καὶ ἐξέπεσε τῆς
 πρώτης αὐτοῦ ἀξίας, τῆς φυσικῆς ἀπλότητος, καὶ τῆς βιωτικῆς
 ἐπιστήμης, τὰς ὁποίας ἐνασμενίζομεθα βλέποντες εἰς τὰ κατὰ
 Παῦλον καὶ Βιργινίαν, τὸν Δογκισώτον, τὸν Ῥοθισόν, τὸν We-
 ther, τὸν Γκίλδλας, τὴν Μαλβίναν, τὸν Οὐάκφιλδ, τὴν Νέαν
 Ἐλοῖζιν, τὸν Ἀδύλφον καὶ μάλιστα τὸν Νέον Ἀνάχαρσιν καὶ τὸν
 Τηλέμαχον. Επειδὴ τὰ σημερινὰ μυθιστορήματα κατασκευάζονται
 ὁμοιόμορφα ὅλα, ὡς οἰκίαι καταταγμέναι εἰς τὴν αὐτὴν ἀκρι-
 βῶς γραμμὴν. Ὅθεν πρὶν ἰδῶμεν, ὑπάρχουσι θεδαίοι ὅτι μίλ-
 λομεν νὰ εὐρωμεν τὴν αὐτὴν ἐσωτερικῶς συμμετρίαν καὶ ἐσω-
 τερικῶς διαίρεσιν. τὰς αὐτὰς ἀναλογίας, τὸ αὐτὸ πλάτος καὶ
 μήκος, τὸ αὐτὸ τοῦ ὀρίζοντος μέρος, εἰς τὸ ὁποῖον ἀποβλέπουσιν.
 Ἐνταῦθα ὁ πρόδρομος, ἐκεῖ ἡ αἰθουσα καὶ ἐκατέρωθεν οἱ θάλαμοι,
 τὰ δὲ φῶτα καὶ αἰκλίμακες ἀπαρίλλακτα παντοῦ κατὰ τὸν ἀρι-
 θμὸν καὶ τὴν θέσιν. Ἡ διαφορὰ ὅλη συνίσταται εἰς τῆς ὕλης
 τὴν ποιότητα καὶ τὴν ποικιλίαν μικρῶν τινῶν καλλωπισμάτων,
 τῶν ὁποίων ἡ ἐκλογή κρίνεται ἀπὸ τὴν φαντασίαν ἐκάστου.
 Ἐκτὸς δὲ τοῦ ὀνόματος, τὸ ὅπεσον ὑπάρχει πάντοτε ἰδιαίτερον,
 διμοιάζουσιν ἔτι μᾶλλον τὰ πρόσωπα, ὅσα προκίπτουσιν ἐκ δια-
 ζειμμάτων εἰς τὰς θυρίδας, ἢ φυσιογνωμίας αὐτῶν παριστάνει

τὴν αὐτὴν ἔμφασιν, ἢ φωνὴ ἔχει τὸν αὐτὸν ἦχον, τὰ ἐνδύ-
 ματα λαμβάνονται ἀπὸ τὴν αὐτὴν ἀποθήκην καὶ γίνονται μὲ
 εἰς αὐτὸ σχῆμα. Ἡ ἀθωότης εἰς τὰς παγίδας, ἡ ἔραστῆς εἰς
 ἔνεδρον, ἡ πίστις εἰς κίνδυνον, ἡ δὲ μονομαχία καὶ αὐτοχειρία
 ὡς λύσις τοῦ δράματος, ὑπάρχουσι τὰ πρῶτα καὶ κύρια συμ-
 βεβηκότα τῶν μυθῶδων τούτων καὶ ἀτέχνων διηγημάτων.
 Ἰτάγομεν δὲ εἰς τὴν αὐτὴν κατηγορίαν καὶ τὰ δύο τρίτα
 τοῦλάχιστον τῶν δημοσιευομένων ποιημάτων, τὰ ὁποῖα ὡς σκιν
 θηροβόλα καὶ στιγμαῖα μετέωρα, ἢ ὡς πομφύλυγες μόλις φαί-
 νονται καὶ ἀφανίζονται.

Ἄλλ' ἂν εἰς ἔθνη κεφωτισμένα εὐρίσκονται τοιαῦτα ἔξαμ-
 βλώματα, ἢ ζημίᾳ ἀντισταθμίζεται ἀπὸ ἄπειρα ἄλλα σπουδαῖα
 καὶ ἀληθῶς σοφὰ καὶ βιωφελῆ συγγράμματα. Ἡμεῖ, ὅμως ἔχομεν
 ἄρα γὰρ αὐτὸ τὸ καλόν; Πόσα γενικῶς ἀπὸ τὰ μέχρι τοῦδε ἐκδε-
 δομένα βιβλία ἦσαν ἀξια ὀπωσοῦν τύπου; Πόσα θέλουσιν ἐπιπο-
 λάσειν εἰς τῆς Ἀθήνης τὸν ποταμόν, καταποντίζομένων τῶν ἄλλων!
 Πόσοι ἴσως γυμναζόμενοι ἀπὸ τινῶν μηνῶν εἰς τὴν Γαλλικὴν ἢ
 Γερμανικὴν, γράφοντες δὲ ἀθλίως τὴν ἰδίαν αὐτῶν διάλεκτον
 ἐπιχείρησαν μὲ ξηρολογίας, μὲ ἑτεροφύλους ἰδιωτισμοὺς, μὲ κα-
 κοζήλους φράσεις νὰ μεταγλωττίσωσι φιλολογικὰ, πολιτικὰ,
 νομικὰ καὶ θρησκ. βιβλία! Διὰ τοῦτο μόλις μεταξὺ τῶν πολλῶν
 δύο ἡτρία ἀπαντῶνται λόγου ἀξια καὶ ὀπωσοῦν χρήσιμα ἢ ἀνάλογα
 εἰς τὰς περιστασεις. Τὸ πρῶγμα δὲ ὑπάρχει τόσῳ λυπρότερον,
 ὅσην δίδει ὑποψίαν ὅτι δὲν συναισθανόμεθα τὰς πολυζήτητους
 ἡμῶν ἠλλείψεις καὶ τὰς ἀληθεῖς τῆς Ἑλληνικῆς νομοθετικῆς
 εἰς τὴν Ῥώμην ἢ Γερουσίᾳ ἔκαυσεν ἄλλοτε τοῦ Νουμά
 τὰ βιβλία ὡς ἀντίθηρα. Ὁ Αὐγουστος παρέδωκεν ὁμοίως
 εἰς τὸ πῦρ εἴκοσι χιλιάδας ἀστρολογικῶν βιβλίων, ἀρχίσας ἀπὸ
 τὰς ἀναισχύοντες καὶ ἐπιβλαβεῖς σατύρας τοῦ σιλλογράφου Λα-
 βεινοῦ, κατὰ τῶν ὁποίων ἐξέδωκε μάλιστα καὶ αὐστηρότατον νόμον.
 Εἰς τὴν αὐτὴν τύχην κατεδικάσθησαν παρὰ τῶν Ἀθηναίων τὰ συγ-
 γράμματα τοῦ Πρωταγόρου. Ἀλλὰ τὸ ἔργον τοῦτο τῶν βαρβάρων

αίωνων δὲν εὐρίσκει βέβαια τὴν σήμερον μιμητὰς ἐλευθεριάζον-
τας καὶ γενναίους ἀνθρώπους. Ματαιῶς ὁ Διοκλητιανὸς ἔκαυσε
τὴν πεντάτευχον, ἡ χριστιανικὴ πίστις δὲν ἔπαυσε διὰ
τοῦτο ἐξαπλουμένη παντοῦ. Ἀδίκως δὲ καὶ ὁ Κωνσταντῖνος
ἔκαυσε τὰ τοῦ Ἀρείου, καὶ ὁ Θεοδοσίος τὰ τοῦ Νεστορίου. Ἡ
Θεμελιωμένη εἰς τοῦ ἀνεξιχώκου Ἰησοῦ τὴν διδασκαλίαν θρη-
σκεία δὲν ἔχει χρείαν τοιούτων Μωαμεθανικῶν καταδιωγμῶν
διὰ νὰ ἀκμαῖη καὶ νὰ θριαμβεύη. Ἀλλὰ καθὼς συμβάλλει εἰς
τὴν πολιτικὴν κοινωνίαν ἢ ἐλευθέρᾳ τῶν δημοσίων συμφερόντων
συζητήσεις, ὁμοίως ὠφελεῖ ἢ ἔρευνα εἰς τὴν φιλολογίαν, εἰς
τὰς ἐπιστήμας, καὶ εἰς τὰς τέχνας, διὰ νὰ συστηθῇ τὸ καλόν,
νὰ ἐπικρατήσῃ τὸ ὠφελίμον, καὶ νὰ διαμείνῃ μένον ἠάλη-
θεια. Ὅθεν ἐπειδὴ ὡς ὄργανον αὐτῶν ἢ ἥως ἔχει χρέας
πρὸς τὸ δημόσιον, τὸ ὁποῖον βλέπει ἀναιδῶς καθ' ἡμέραν
φορολογούμενον ἀπὸ ρυπαρογράφους συγγραφεῖς, βιάζεται νὰ
ἀναλαβῇ εἰς τὸ ἐξῆς το δυσάρεστον ἴσως καὶ βαρὺ, ἀλλ' ἀναγ-
καῖον ἔργον τῆς κριτικῆς. Ὅθεν κοσκινίζουσα ὅλα ἀνεξαιρέτως
τὰ ἐκδιδόμενα θέλει χωρίσει, ὅσάκις δύναται τὸν καθαρὸν σίτον
ἀπὸ τοῦ ἄχυρον.

ΣΧΟΛΕΙΑ.

✓ Προθυμούμεθα νὰ ἐκδώσωμεν τὴν ἀκόλουθον ἐπιστολήν.

Ἐξ Ἀνδρου, 27 Ἰουνίου 1836.

Φίλτατε!

Μὲ δυσαρέσκειαν καὶ δικήν σου καὶ δικήν μου, μὰ τὴν
ἀλήθειαν, ἀποκρίνομαι ἔτι ἀπὸ Ἀνδρου, ἀλλ' ἀπὸ Σύραν εἰς τὸ
ἀπὸ 18 τρέχοντος περιπόθητον γραμμασσου, τὸ ὁποῖον ἦρα ἐδῶ
καθὼ, ἐπέστρεψα. Ἐπιθέσεις μου ἀρειμέναι ἀτελεῖς μὲ
ἠνάγκασαν νὰ ἀναχωρήσω ἐκεῖθεν τόσον γλίγωρα, ὅχι ὅμως
χωρὶς ἐλπίδα τοῦνὰ ξαναπάγω μετὰ παρέλευσιν ὀλίγου και-
ροῦ καὶ νὰ μείνω ἐκεῖ. Ἄλλοτε ἢ Ἄνδρος μὲ ἤρесе διὰ τὰ
φυσικὰ καλὰ τέχνης, ἐπειδὴ τότε δὲν εἶχεν ἄλλου εἶδους καλὰ

Ἀλλὰ τώρα! τί νὰ σὲ εἰπῶ. Ὁ σοφὸς ἐκεῖνος καὶ ἐνάρατος
γέρον, τοῦ ὁποῖου μιμητὴν δὲν εὐτυχήσαμεν νὰ ἰδῶμεν
καθένα τῶν ὁμογενῶν μας, κατέστησε τὴν νῆσον ἐκείνην ἐρα-
σμιώτατον καταγῶγιον καὶ ἐστίαν Μουσῶν, ὅπου σχηματίζεται
μὲ μέθοδον ἀξιόλογον πολὺ ἀίθμος νεολαία, αἱ χρησταὶ τῆς
Ἑλλάδος ἐλπίδες. Εἶναι τρόπονι θαυμασιώτατον πρᾶγμα νὰ
τὸν βλέπῃ τις ἐκεῖ περικυκλωμένον ἀπὸ ἑκατὸν πανήντα
συνομιλητὰς καὶ φίλους (ἐπειδὴ οὕτως ὀνομάζει τοὺς σχολά-
ζοντας πλησίον τοῦ νέου, τόσον εἶναι αἰδήμων καὶ μετριό-
φρων) προσέχοντας εἰς τοὺς μελιρρῦτους λόγους τοῦ διὰ
νὰ συνάγουν μαθήματα ὄχι μόνον ἐπιστημῶν καὶ φιλολογίας,
ἀλλὰ καὶ ἡμερότητας βίου καὶ χρηστότητος ἡθῶν καὶ φι-
λανθρωπίας, τῆς ὁποίας αὐτὸς εἶναι ὀφθαλμοφανεὲς ἔμπροσθεν
τῶν παραδείγμα. Ἀμφιβάλλω ἔν ὁ Πλάτων εἰς τὴν Ἀκα-
δημίαν τοῦ ἐνέπνει περισσώτερον σέβας καὶ ἀγάπην εἰς τοὺς
ἀκροατὰς του. Μὲ πόσον πρότητα καὶ ὑπομονὴν ἐξετάζει
τὰς ἐπιθέσεις τῶν μερακίων! Μὲ πόσον εὐκολίαν μεταβαίνει
ἀπὸ τὰ παρμηκρὰ μαθήματα ἀμέσως εἰς τὰς λύσεις τῶν γε-
ωμετρικῶν προβλημάτων καὶ εἰς τὴν πειραματικὴν φυσικὴν,
διδάσκων τὴν πρώτην τάξιν, εἶναι ἀπερίγραπτον πρᾶγμα!
Ἐξ ὥρας τῆς ἡμέρας παραδίδει χωρὶς ν' ἀκαυδίη ἢ τοῦ-
λάχιστον χωρὶς νὰ δείξῃ ἀμυδρὸν σημεῖον ἀτονίας, ἀν καὶ
πολλάκις τὸν συμβαίνει, ὡς μὲ ὁμολόγησε, νὰ αἰσθάνηται
ἐνφ' ὀμιλεῖ, τὴν γλῶσσάν του κολλημένην εἰς τὸν λάρυγγά του.
Καὶ εἶναι εὐχῆς ἄξιον νὰ μετριασῇ ὀλίγοντι τοὺς ἀγωνίας του
φειδόμενος τὴν πολύτιμον ὑγίαν του ὀφιλάνθρωπος αὐτὸς γέ-
ρον. Ἀλλὰ θεία δύναμις ἐλπίζω νὰ τὸν στηρίξῃ, ἐπειδὴ οἱ
ἀγωνίες του εἶναι τόσον σωτηριώδεις πρὸς τὸ ἔθνος. — Μεταξὺ
τῶν πολλῶν καλῶν τῆς καλῆς μεθόδουτου εἶναι καὶ ἡ παρά-
δοσις τῶν μαθηματικῶν στοιχείων εἰς τὰ παιδιὰ. Τὰ προγου-
μνάξει, λέγει, τοιουτοτρόπως, διὰ νὰ ἦναι ὁπωσοῦν εἰδημονες
τούτων τῶν ἐπιστημῶν, ὅταν μεταβοῦν εἰς τὴν πρώτην τάξιν,

καὶ ἀρχίσουν τὸ μαθηματικὸν σύστημα. Ἄλλὰ νομίζω ὅτι κάμνει τοῦτο διὰ τὴν ἀκονίσιν τῶν νοῦν τῶν παιδίων, ἀκολουθῶν τὴν γνώμην τοῦ θεοῦ Πλάτωνος, ὅστις λέγει, ὅτι τῶν ἀριθμῶν ἡ σπουδὴ καὶ τὸν νυστάζοντα καὶ φύσει ἀμαθῆ ἰσχύει νὰ κάμῃ ἔξυπνον καὶ εὐμαθῆ καὶ μνήμονα καὶ ἀγγίξουν, ὥστε καὶ ἐναντίον τῆς φύσεώς του νὰ προκόπη κατὰ θεῖαν τινὰ ἐνέργειαν. Εἶναι εὐχῆς ἄξιον νὰ εἰσαχθῆ εἰς ὅλα τὰ σχολεῖα τῆς Ἑλλάδος αὐτὴ ἡ μέθοδος, τὴν ἑποῖαν ὁ Πρωταγόρας πρῶτος εἰς τὰς ἡμέρας μας μεταχειρίσθη εἰς τὴν παιδαγωγικὴν τοῦ συστήματος καὶ εὐδοκίμους θαυμασιῶς.

Οἱ ἀγῶνες δὲ τοῦ σοφοῦ αὐτοῦ γέροντος κατασταίνονται ἀνώτεροι παντὸς ἐπαίνου, εἰάν παρατηρήσῃ τις τὴν ἐσωτερικὴν παιδαγωγίαν τοῦ ὄρφανοτροφείου. Ἐκεῖ θέλει ἰδεῖ πινῆτα περὶ τοῦ μεράκια διαφόρων τόπων καὶ ἀνατροφῶν νὰ συζῶσι, νὰ συσπουδάξωσι μὲ τὴν εὐπειθειαν καὶ κοσμιότητα, ὅσην ἐπένευεν εἰς τὴν Σπάρτην τοῦ Λυκούργου ἢ νομοθεσία. Δὲ συμβαίνει ποτὲ οὔτε παραμικρὸς θόρυβος μεταξύ των, ἔκτελει καθένας τὸ διατεταγμένον αὐτοπραίρστα, σπουδάζει μὲ προθυμίαν, καὶ σιωπῆν, ὡς νὰ κινῆται εἰς ὅλας τὰς πράξεις του ἀπὸ τοῦ ἰδίου λογικοῦ του τὴν κρίσιν. Ὁ ἀκοίμητος ὀφθαλμὸς τοῦ σοφοῦ διδασκάλου ἐπαγρυπνεῖ εἰς αὐτὰ, καὶ διοικεῖ καθ' ὅλα τὰ πρέποντα ἀκίνδυνον τὴν ἐπίδοσίν των. Ἐκ τῶν παιδίων διορίζονται καθημέραν καὶ κατὰ κληρὸν θυρωροὶ, ξενοδόχοι, φύλακες, ἐπιστάται τῶν τραπέζων, καὶ συμβαίνει νὰ ἴδῃ παιδίον μῶλις δεκαετὸς νὰ ἐκτελῇ τοῦ θυρωροῦ τὰ καθήκοντα μὲ ἀπαραδειγμάτιστον ἡσυχίαν, νὰ σημειῖ τὰ ὀνόματα τῶν εἰσερχομένων καὶ ἐξερχομένων, νὰ εἰσάγῃ καὶ νὰ ἐξάγῃ καθένας μὲ εὐπρέπειαν, ὁποῖαν δὲν εὕρισκεις οὐδὲ εἰς τοὺς θυρωροὺς τῶν μοναστηρίων. Ξενοδόχος σπιθαμιατὸς σὲ δέχεται εἰς τὸν τόπον τῶν καθεδρῶν μὲ σχῆμα αἰθρονίστατον καὶ τὴν ὥραν τοῦ γεύματος βλέπει τὰς τραπέζας ὅλας ἐτοιμασμένας εἰς μίαν σίγμην ἀπὸ κληρωτὰ παιδία, χωρὶς ἄκου-

σης παραμικρὸν κρότον· συγγευμάτισα ἐκεῖ μὲ τὸν διδασκάλον καὶ μ' αὐτὰ καὶ ἰθαύμασα τὴν εὐταξίαν καὶ κοσμιότητα, μὲ τὴν ὁποῖαν συνέτρωγον. Μακάρια τὰ ἐκεῖ ἀνατρεφόμενα παιδία, μακάριοι δὲ καὶ οἱ γονεῖς των! — Ὅλα ταῦτα φίλτατε, εἶναι ἔργα τριῶν μηνῶν καὶ ἐνὸς μόνου ἀνδρὸς καὶ αὐτοῦ στερημένου πολλῶν μέσων ἀπαιτουμένων εἰς συμπλήρωσιν τῶν σοφῶν βουλευμάτων του. Διὰ τὸ σωτηριῶδες τοῦτο κατὰστημα νὰ πάσχῃ τόσας ἐλλείψεις, καὶ ὁ καλὸς διοικητὴς του νὰ μὲν ἀστήρικτος ἀπὸ τὴν Κυβέρνησίν μας εἰς ἔργον τόσον κοινωφελές; Ἄν αὐτὸς ζήσῃ ἀκόμη ἐξ χρόνου, θέλει ἰδεῖ ἢ Ἑλλάς τοὺς καρποὺς τῶν ἀγῶνων του, καὶ θελεῖ τοὺς ἀπολαύσει. Ἄλλ' ἂν τὸ ἀποκαμωμένον γῆρας του δὲν θνηθῇ νὰ ἀνέξῃ μέχρι τέλους εἰς τοιοῦτον πολύμοχθον γάδιον, τίς θέλει τὸν διαδεχθῆ; Τί μέλλει νὰ γένη ὁ μοναδικὸς αὐτὸς τύπος τῆς ὀρθῆς παιδείας, χωρὶς τὴν ὁποῖαν ὅλοι πανταχόθεν φωνάζομεν, ὅτι δὲν εἶναι τρόπος νὰ κατασταθῶμεν εὐδαίμονες; Εἰς τὸν Θεόφιλον βλέπεις τὴν σοφίαν ἐνωμένην ἀδιάσπαστα μὲ τὴν ἀρετὴν, καὶ τὸ ἔργον μὲ τὸν λόγον. Ὡς ἤμπορεῖς φωνεῖς δικαίως νὰ προφέρῃς τὸ Ὀμηρικὸν ἐκείνο: Οἷος πέπλυται, τοῖ δὲ σκιαῖ ἀίσσουσι. Καὶ εἶναι μὲν ἐντιμὸν εἰς τὸ ἔθνος τὸ νὰ εὕρισκται μεταξύ μας τοιοῦτος ὁμογενής· ἀλλὰ τὸ νὰ ᾔῃαι μόνος αὐτὸς τοιοῦτος, δὲν εἶναι εἰς ἡμᾶς αἰσχύνῃ καὶ λύπη. Πότε ἄραγε θέλομεν φροντίσει νὰ μορφώσωμεν τὴν κατόπιν ἡμῶν γενεάν, καὶ νὰ ἀφήσωμεν τοιοῦτοτρόπως τὴν Ἑλλάδα εἰς βεβαίας βάσεις; Ἐρώτημα τοῦτο καὶ φωνῆ. Ἥτι· ἐξέρχεται ἀκαταπαύτως ἀπὸ τὰς καρδίας ὅλων τῶν φίλων τοῦ ἔθνους. Εἶθε ἐντὸς ὀλίγου νὰ παύσῃ τοῦ νὰ ᾔῃαι φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ.

Ἰωάννης Νικολάου.

Πρὸς τὸν ποιητὴν Ἀθανάσιον Χριστόπουλον, εἰς τὴν
εἰς Ἑλλάδα ἀφιξίν του.

Ἐπέρασ' ὁ χειμῶνας,
ἀνέλυσε τὸ χιόνι,
καὶ ὄτους παλαιοὺς ἀνθρώπων
ἐπέστρεψες ἀηδόνι,
πουλί τοῦ Παρθασοῦ.

Τὸ θεῖον κῦρ ποῦ εἶχες
Χριστόπουλ' ἐμαράνθη;
ἢ τὰς λευκὰς σου τρίχας
ἀκόμη στέφεις μ' ἄνη
μυρσίνης καὶ κισσοῦ;

Σ' ἀνάγνωσ', Ἀνακρέον,
εἰς δουλικὰς ἡμέρας,
καὶ ἐφαντάσθην κλαίωσιν
ἡμέρας ἐλευθέρας
ἐρώτων καὶ χαρῶν.

Εἰς ἡκνησίδουσε
ἢ ἀργυροῦ σου λήθα,
ἐσέναζαναί μου αἰ,
καὶ ἡ πατρὶς σου χήρα
ἠθρήνη συμφορᾶς.

Τὰ κάλλη τῶν Χαρίτων,
τὸν Βάκχον καὶ τ' ἀμπέλιν
μας ἐφαλλες, πλὴν ἦτον
ἀγέλαστα τὰ γέλοια
εἰς χεῖλην δουλικᾶς.

Φυγὰς γενναίας θλίψεαι
ἢ ἄλυσσος ἢ ξένη,

καὶ ὅστις τὴν συντρίβιν,
ἢ εὐγενῶς πεθαίνει,
ἢ ἔνδοξα νικά.

Ἄιματρή τενία
στὸν οὐρανὸν ἐφάνη,
καὶ ἡ ἐλευθερία
μ' ἀστέρητον στεφάνει
καὶ μ' ἔνδυμα θεῶν,
κατέβη ὀπλισμένη
ς' ἀρχαῖα μας ἐδάφη,
καὶ ὡς ἠλεκτρισμένοι
ἐσχίσθησαν οἱ τάφοι
ἢ ἐξέμεσαν σκιάς.

Εἰς κρότον πυροβόλων,
εἰς στεναγμοὺς τῆς φρίκης,
εἰς πυρπολήσεις σόλων
καὶ εἰς παιάνας νίκης
ἐξύπνησ' ἡ Ἑλλάς
ἀφῆκε τὰς κοιλάδας
ἢ φοβισμένη Χάρτι,
καὶ εἰς τὰς πεδιάδας
ἐθέριζεν ὁ Ἄρης
γενναίων κεφαλὰς.

Στῆς Θράκης τὸ περιγιάλι,
στὰ δένδρα, στὰ νεράτου,
ποῦ εἶχες γλυκοψάλει,
ἐλέθρου καὶ θανάτου
ἐφύσηξες πνοή·
Μαράθηκαν τὰ φύλλα,

κ' ἡ λάμψις τῆς ἡμέρας
καὶ ἄγρια μαυρίλλα
ἔχυθη στοὺς ἀέρας,
καὶ ἔσβυσ' ἡ ζωή.

Τότε ἔφυγες εἰς δάση,
σ' ἐρημωμένα μέρη,
κ' ἐπρόσμενες νὰ φθάσῃ
τὸ νέον κελοκαίρι
γὰρ νὰ μετασθῆς.

Τῶν φίλων σου τὰ πάθη,
πολλοὺς ἐθρήνηε χρόνους,
καὶ εἶχες ἀπ' μάθης
νὰ λαρυγχιζέσθαι τόλους
μελωδικῆς φωνῆς.

Μὰ νὰ τοῦ ἀνθοφόρα
ἡ ἀνοιξίς γυρίζει
ἢ μάγισσα Πανδώρα
τοὺς λόφους μὲς στολίξει
μὲ τάπητας χλωρούς.
ὦ ἴλα! μὲ κ' θάρσες
ὅπου μὲ ῥόδα στέφουν
ἢ Μούσε, καὶ ἢ Χάρες
νὰ, κάλιν ἐπιστρέφουν
κ' ἀργίζουσι τοὺς χρόνους.

Κοιλᾶ ἢ ἱεποκρήνη
καὶ πάλιν με' ἠίως,
κ' εἰς τὴν Ἑλλάδα γύνου
κοιήσεως πλουσίας
τὸν ἐνθουσιασμόν.

Ἦ' ἀρχίσης σὲ ζητοῦμαι
τῆς λύρας σου τὸν ἦχον.
Μ' εὐλάθειαν θ' ἀκούμεν
καθε χρυσὸν σου στίχον
ὡς τῶν Μουσῶν χρησμῶν.

Ἡ πολιάσου κόμη
ἔστ' στολισθῆ με' ῥόδα,
καὶ ριθμίσῃ ἀόμη
νιάζοντα τὸν πόδα
εἰς εὐθυμον χορδῶν.
Ἐνέπνεεν ὁ ἔρωσ
τὸν ποιητὴν τῆς Τέου,
κ' ἑκάτιος ἦτον γέρος,
πλὴν φρένας εἶχε νέου,
καὶ γῆρας ἀνθρώπων.

ὦ! νέος πάλιν γίνε,
μὲ τὴν Ἑλλάδα νέος
κιθάριζε καὶ πίνε
χωρὶς μερίμνας, ἔως
τοῦ τέλους τοῦ γραπτοῦ.
Εἰς τὴν ἐλευθερίαν
ὡς ἡ Ἑλλάς βαπτίσου,
κ' ὡς φοῖνιξ ἀπ' τὴν κρύαν
σποδὸν ἀναγεννήσου,
καὶ ψάλλε ὡς προτοῦ.

Δ. Ρ. ΓΑΓΚΑΒΗΣ

Στοιχειώδεις τινές γνώσεις τῆς ἐπιστήμης ταύτης.

Εἰς δύο μάλιστα ἐναντίας καὶ ἀλληλομάχους δυνάμεις ὑπόκεινται ὅλων τῶν σωμάτων τὰ μόρια τὴν μὲν συγκριτικὴν, ἣτις τὰ συνέχει τὴν δὲ διακριτικὴν, ἣτις τὰ διαχωρίζει. Ὅταν ὑπάρχουσι στερεὰ μὲν, ὅταν ἐπικρατῇ ἡ πρώτη, αἲρια δὲ ὅταν ὑπερισχύῃ ἡ δευτέρα, καὶ ὑγρὰ ἐσάκις καὶ αἱ δύο ἐνεργοῦσιν ὁμοίως. Τὴν ἰσοσταθμίαν δὲ ταύτην διαλύουσι πολλὰ αἴτια καὶ εἰς τὴν φύσιν καὶ εἰς τὰς τέχνας.

Τὸ σάκχαρ π. χ. βρεχόμενον διαλύεται εἰς τὸ ὕδωρ, τὸ ὁποῖον διαμένον διαφανές, ὡς καὶ πρότερον, γλυκαίνεται καθ' ὅλας αὐτοῦ τὰς ῥυτίδας. Ἀλλὰ καὶ τὸ ὕδωρ αὐτὸ γίνεται ἀπὸ πάγου ὑγρὸν καὶ ἀπὸ ὑγροῦ ἀτμός. διὰ τῆς θερμότητος. Τα μέταλλα διαλύονται ὡσαύτως ἀπὸ τοῦ πῦρ. Ἰπάρχουσι δὲ σώματα, τὰ ὁποῖα διαλύονται μόνον, ἢ τοῦλάχιστον εὐκολώτερον εἰς τὸ οἶνον πνευμαῖ ἄλλα δὲ εἰς τὸ ἔλαιον καὶ ἄλλα διὰ τῆς ἠλεκτρικῆς. κτλ. Ὅταν τὸ διαλυτικὸν ὑγρὸν ἐξατμισθῇ διὰ τοῦ πυρός, τὸ διαλυθὲν σῶμα ἀναφαίνεται αὐτόχρομα εἰς τοῦ ἀγγείου τὸ βάθος. Ἐνίοτε μάλιστα τὰ μόρια αὐτοῦ συναπτόμενα κατὰ τὰς ἀρμοδιωτάτας αὐτῶν φάσεις εἰς τὴν τοιαύτην ἔνωσιν συνιστῶσι γεωμετρικὰ καὶ κωνικώτατα σχήματα, κρύσταλλα λεγόμενα. Ἡ κρυστάλλωσις ἄρα ὑπάρχει ἔργον τῆς συναφείας τῶν μορίων, τὰ ὁποῖα κινούμενα ἐλευθέρως εἰς τὸ ὑγρὸν διατίθενται πρὸς ἀλλήλα, καθὼς ἀρμόζει εἰς τὴν κινουσαν αὐτὰ δυνάμιν. Πολλὰκις δὲ διὰ τὴν σχηματισθῶσι τὰ κρύσταλλα πρέπει πρότερον νὰ διηθῶμεν (περάσωμεν) τὸ ὑγρὸν διὰ μαλλίνου ὑφάσματος, ἢ ἀκολλήτου χερτίου, ἢ ἀπλῶς νὰ τὸ στραγγίσωμεν καὶ μετὰ ταῦτα νὰ τὸ ἀφίσωμεν εἰς τὸν αἶρα, τὸν ἥλιον, ἢ τὸ πῦρ διὰ τὴν ἐξατμισθῇ. Οὕτω διαλυόμενον τὸ μαγειρικὸν ἄλας λαμβάνει σχῆμα συνημμένων κύβων, εἰς δὲ τὸ ἀγγεῖον, ὅπου κατ' ἀρχὰς διελύθη, μένουσιν ὡς

ὑπόστασις πολλὰ ἀκαθαρσίαι, μὲ τὰς ὁποίας ἦτο κατὰ τύχην ἐνωμένον.

Ἄλλ' ἐκτὸς τῆς συγκρίσεως, ἣτις συνάπτει τὰ ἑμοιοειδῆ μόρια ὑπάρχει καὶ ἑτέρα ἄλλη δύναμις ἢ σχέσις λεγομένη, ἣτις συνάπτει τὰ μόρια δύο ἢ πολλῶν οὐσιῶν διαφόρων καὶ οὕτω γεννᾷ σῶμα σύνθετον, τὸ ὁποῖον ἔχει διόλου νέας καὶ διακεκριμένας ιδιότητας. Οὕτω παρ. χ. τὸ μαγειρικὸν πάλιν ἄλας δὲν ὑπάρχει ἀπλοῦν καὶ μονοειδὲς σῶμα, ἀλλὰ συντίθεται ἀπὸ δύο καυστικωτάτας οὐσίας, τῶν ὁποίων καὶ μικροτάτη ἐκάστου δόσις ἐξερκεῖ νὰ φονεύσῃ τὸν ἄνθρωπον. Ἀλλὰ, φαινόμενον τῶν ἐπιπέδων παραδόξον, ἀφοῦ ἐνωθῶσιν ὁμοῦ τὰ δύο ταῦτα θανατηφόρα σώματα συνιστῶσι τὸ ἄλας, τόσον νόστιμον καὶ ἐδάρεστον εἰς τὴν γεῦσιν ἡμῶν ὡς ἄρτυμα. Δυνάμει δὲ ὁμοίως νὰ καταπίωμεν μίαν καὶ δύο οὐγγίας τῆς θεϊκῆς σόδα, ὡς ἐλαφρὸν καθάρσιον, ἀλλὰ δὲν θέλομεν ποτὲ τολμήσειν νὰ βάλωμεν εἰς τὸ στόμα οὔτε ἡμίσειαν δραχμὴν ἀπὸ τὰς δύο καυστικῆς οὐσίας, αἱ ὁποῖαι συνιστῶσι τὸ εἰρημένον καθάρσιον.

Τα τοιαῦτα παραδείγματα ἀπανθῶνται τόσῳ συχνὰ εἰς τὴν φύσιν, ὥστε δὲν σφάλλομεν, ἂν εἴπωμεν, ὅτι ὅλα τὰ σώματα ὑπάρχουσι σύνθετα, ὀλίγα δὲ ἀπλᾶ καὶ στοιχειώδη καὶ μόνον κατ' ἐξαιρέσειν. Δὲν γνωρίζομεν τῶν ἐπιπέδων ἕως αὐτῆς τῆς ὕρας ὡς τοιαῦτα εἰμὴ 53, τὰ δὲ λοιπὰ ὅλα ὀχητικὸς δύναται νὰ διαχωρίσῃ καὶ νὰ παραστήσῃ ὡς σύνθετα. Ὅταν τὰ πλείωτερα ὑγρὰ, τὰ φηγάτα, μὲ τὰ ὁποῖα τρεφόμεθα, τὰ ἐνδύματα, τὰ ἐπιπλα καὶ τὰ ἐργαλεῖα, ὅσα μεταχειριζόμεθα, ὑπάρχουσιν ὅλα σύνθετα σώματα.

Τὸ ὀξυγένον, τὸ ὁποῖον εὐρίσκεται ὡς πέμπτον μέρος εἰς τὴν σύνθεσιν τοῦ αἵρος, καθὼς εἴκαμεν ἄλλοτε (φυλλ. Β) ἐπειδὴ ἐγγίζει κατὰ συνέχειαν πολλὰς οὐσίας συνάπτεται σχεδὸν μὲ ὅλας. Ὅταν ὑπάρχῃ εἰς μικρὰν ποσότητα μὲ ἕτερον σῶμα συνιστᾷ τὸ λεγόμενον ὀξύδιον. Οὕτω π.χ. ὁ ἴσος ἢ σκωρία ὑπάρχει σιδήρου ὀξύδιον, ἐπειδὴ σύγκειται

κυρίως ἀπὸ καθαρὸν εἶδηρον καὶ ὄξυγονον καὶ γίνεται τοιοῦτο μὲ τὴν βοήθειαν τῆς ὑγρασίας τοῦ αἵρος. Ἐχομεν δὲ ὁμοίως καὶ μόλυθον καὶ ζιγγου καὶ ἄλλων μετάλλων ὄξυδια ἢ φυσικὰ καὶ αὐτόματα, ἢ ἀπὸ τὴν τέχνην κατασκευασμένα. Τὸ ὄξυδιον δὲ τοῦτο ἀφαιρούμεν πάντοτε μὲ τὸ ἀμμωνιακὸν ἄλας, ἢ μὲ ζύτρον διὰ τὸ νὰ φθάσωμεν εἰς τὸν καθαρὸν χαλκόν, ὅταν θέλωμεν νὰ κρυσταλλώσωμεν (γαννώσωμεν) τὰ χαλκᾶ τῆς μαγειρικῆς ἀγγεῖα.

Ἄν δὲ ἡ ποσότης τοῦ ὄξυγονοῦ περισσεύῃ, τὸ σύνθετον σῶμα λέγεται ὄξύ, ἐπειδὴ τῶνται λαμβάνει ὄξινην ἢ ὄξινην γεῦσιν καὶ μεταβάλλει εἰς ἐρυθρὸν ἢ κόκκινον ὅλα τὰ κυανὰ φυτικὰ χρώματα. Τὸ ὄξος σύγκεται ἀπὸ οἶνον καὶ ὄξυγονον. Τὰ κόκκινα ὀπωρικὰ ἔχουσι διάφορα ὄξέα. Ὁ καιόμενος ἄνθραξ εἶτε κάρβουνον παράγει τὸ λεγόμενον ἀθρακικὸν ὄξύ. Το δὲ θειάφιον καιόμενον σχηματίζει καὶ αὐτὸ ἀτμὸν ὄξινον καὶ δριμῦν θειίτειον ὄξύ λεγόμενον.

Ἄλλ' ἐκτὸς τοῦ ὄξυγονοῦ, τὰ στοιχειακὰ σῶματα συνάπτονται καὶ πρὸς ἄλληλα κατὰ διαφοροὺς ἀναλογίας. Τὸ θεῖον π. χ. συνάπτεται μὲ τὸν μόλυθον, τὸν ὑδράργυρον, τὸ στίμμι κατὰ ὁμοίως δὲ καὶ ὁ ἄνθραξ, τὸ ἰῶδες κτλ.

Ποτὲ μὲν ἡ θερμότης εὐκολύνει τὴν ἔνωσιν τῶν οὐσιῶν, ποτὲ δ' ἐξ ἐναντίας τὴν ἀφανίζει. Ὅταν θερμαίνωμεν σφοδρῶς τὸν ἀναλυμένον ἢ τὸν μόλυθον, τὸ ὄξυγονον τοῦ αἵρος συναπτόμενον μὲ αὐτὸν, παράγει τὴν μίλτον ἢ τὴν λιθάργυρον, ὃ δὲ ὑδράργυρος ὄξυδούται ὁμοίως διὰ τῆς θερμότητος· ἀλλὰ τὸ μέλαν ὄξυδωτὸν μὲν ἀνήσκει εἰς τὴν αὐτὴν περίστασιν ἀπὸλυει μέρος τοῦ ὄξυγονοῦ, μὲ τὸ ὅποιον εὐρίσκεται συνημμένον.

Μεταξὺ τῶν σωμάτων, τὰ ὅποια ἀπαντῶνται συχνὰ εἰς τὰς διαφοροὺς συναφείας πρέπει μάλιστα νὰ διακρίνωμεν τὸ ὑδρογονον, τὸ ὅποιον ἐξαγμιζέται καὶ πολλάκις αὐτομάτως ἀνάπτει εἰς φλόγην, αἱ ὅποια φαίνονται εἰς τοὺς τελματώδεις τόπους. Ἄλλ' εὐρίσκεται καὶ εἰς πολλὰς ἄλλας συνθέσεις.

καθὼς τὸ ὕδωρ, τὸ ὅποιον ἂν καὶ ὑπάρχη ὑγρὸν, σύγκεται ἅμως ἀπὸ δύο αἱρας δηλ. ἐν μέρος ὄξυγονοῦ καὶ δύο ὑδρογόνου, τὰ ὅποια συναπτόμενα διὰ τοῦ κυρτοῦ ἢ τῆς ηλεκτρικῆς συνιστώσι τὸ φαινόμενον ὕδωρ. Ἐχομεν δὲ τὴν ἴσην σχέσιν οἱ αἱρες οὔτοι, ὥστε ἡ τοιαύτη αὐτῶν ἔνωσις γίνεται συχνάκις μὲ πυροβολικὴν τρυφήν ἐκπυροσκότησιν τὸ δὲ ὑδρογονον ἰδιαιτέρως ἐνωμένον μὲ ὀλίγον ἄνθρακα καὶ ἐξαγόμενον εἶτε ἀπὸ ῥητινὴν εἶτε ἀπὸ τοὺς λεγομένους γαιάνθρακας χρησιμεύει τὴν σήμερον πρὸς φωτισμὸν, ὡς ἔλαιον καὶ κηρίον, εἰς ὅλα τὰ μεγάλα καταστήματα τῶν ἐνδόξων πόλεων τῆς Εὐρώπης· ὅταν δὲ ὑπάρχη καθαρὸν καθιστᾷ ἐνίοτε ὄξέα τινὰ σῶματα, καθὼς καὶ τὸ ὄξυγονον.

Ἡ σχέσηισ τῶν σωμάτων διαφέρει σχεδὸν πάντοτε. Ἐπειδὴ πολλάκις ὅταν θάλλωμεν πολλὰ ὁμοῦ κατὰ τινὰς περιστάσεις, τὰ σχετικὰ μόνον συναπτόμενα ἀφίνουσι τὰ λοιπὰ κατὰ μέρος. Ἄλλὰ καὶ μετὰ τὴν ἔνωσιν ταύτην ἂν πλησιάσωμεν τρίτην τινὰ οὐσίαν, διαλύομεν ἐκείνην διὰ τὸ παράξωμεν νεῖαν ἄλλην. Ὅθεν καὶ ὅταν μιγύωμεν δύο διαφανῆ ὑγρά, τὸ μίγμα γίνεται ἐνίοτε θολερὸν καὶ κατακαίει ὑπόστημα, ἐπειδὴ εἰς τὸ πρῶτον ἐκ τῶν ὑγρῶν εὐρίσκειται τις οὐσία ἔχουσα πλειοτέραν σχέσιν μὲ ἄλλην τινὰ τοῦ δευτέρου, παρὸ τὰ δύο αὐτὰ πρὸς ἄλληλα. Διὰ τοῦτο τὸ γινόμενον ἐκταύτης τῆς συναφείας σῶμα μὴ διαλυόμενον εἰς τὸ ὑγρὸν μεταβάλλεται εἰς στερεὸν σῶμα καὶ καταπίπτει ὡς κόνις εἰς τοῦ δοχείου τὸν πυθμένα.

ΦΥΣΙΚΗ ἹΣΤΟΡΙΑ

Γενικὴ περιγραφή τῶν μαστοφόρων

Εἰς τὴν κορυφὴν τῆς κλίμακος τῶν ὀργανικῶν ὄντων πρὸς τὸ νὰ καταταχθῶσι τὰ μαστοφόρα ζῶα διὰ τὰς πολυπληθεῖς αὐτῶν σωματικὰς καὶ νοητικὰς δυνάμεις, τὰ ποικίλα αἰσθήματα, τὰς διαφορὰς αὐτῶν κινήσεις καὶ τὸ τελειότατον τῶν δημιουργημάτων τοῦ θεοῦ τὸν ἄνθρωπον, ὅςτις εἰς αὐτὴν τὴν τάξιν ἀνάγεται. Τὰ μα-
(Φ Ε΄.)

στοφόρα ἢ ζώσιν ἐπὶ τῆς γῆς καὶ περιπατοῦσι τετράποδα, ἢ, καθὼς αἱ νυκτερίδες, πέτονται εἰς τὸν ἀέρα μὲ μακρὰ καὶ ὑμένωπτερα μέλη, ἢ τέλος ἔχουσιν αὐτὰ τόσον βραχέα, ὥστε οὔτε δύνανται εὐκόλως νὰ τὰ σαλεύσωσιν εἰμὴ εἰς τὸ ὕδωρ, καθὼς αἱ φάλαιναί. Ἄλλ' οἱ θεμελιώδεις καὶ κύριοι χαρακτῆρες διαμένουσι πάντοτε οἱ αὐτοὶ εἰς ὅλους· ὅθεν οὔτε τὰ πρῶτα δυνάμεθα νὰ ευγγέωμεν μὲ τὸ γένος τῶν πτηνῶν, οὔτε τὰ δευτέρα μὲ τοὺς ἰχθύας.

Τὰ μαστοφόρα φέρουσι κρανίον μέγα ἀναλόγως μὲ τὸν ὄγκον τοῦ ἔμπεριεχομένου εἰς αὐτὸ ἐγκεφάλου. Ὁ λαιμὸς (αὐχὴν) σύγκειται ἀπὸ 3 σπονδύλους, τοὺς ὁποίους ἀκολουθοῦσιν ἄλλοι θωρακικοὶ ἢ νωτιαῖοι συναρμοζόμενοι μὲ τὸ ὀπισθεν μέρος τῶν πλευρῶν ἢ παγιδῶν διάφοροι κατὰ τὰ διάφορα γένη, ἀλλ' ἰσάριθμοι πάντα εἰς τὰ ὁμοειδῆ ζῶα. Ἐπειτα ἔπονται οἰψητικαὶ ἢ ὄσφρακοί, καὶ τελετωιαῖοι οἱ ὀροπυγιοκοὶ σχηματίζοντες διὰ τῆς συμφυΐας αὐτῶν τὸ ἱερὸν ὄστον λεγόμενον, εἰς τὸ ὁποῖον ἐπιστηρίζονται τὰ κάτω ἢ ὀπίσθια μέλη.

Μετὰ ταῦτα ἔρχεται ἡ οὐρὰ ἢ κέρκος, ἣτις εἰς τὰ ζῶα, ὅσα δὲν τὴν ἔχουσιν, ἀναπληροῦται ἀπὸ τὴν ρίζαν, τρόπον τινα, αὐτῆς λεγόμενῃν κόκκυγα. Αἱ πλευραὶ συνδέονται ἔμπροσθεν μὲ τὸ στήθρον, καθὼς καὶ ἡ ὠμοπλάτη πολλάκις, διὰ τῆς κατακλιῆδος. Τὰ ἄνω ἢ ἔμπροσθια μέλη σύγκεινται ἀπὸ τὸν βραχίονα καὶ ἔπειτα ἀπὸ τὴν ἀκτίνα καὶ τὸν κυβητὴν ἢ πῆχυν, τὰ ὁποῖα συνεχόνται παράλληλα· ἡ δὲ χεὶρ συντίθεται ἀπὸ δύο σειρὰς μικρῶν ὀστέων, τῶν ὁποίων ἡ μὲν λέγεται καρπός, ἡ δὲ μετακαρπῖον πλησίον τῶν δακτύλων· σύγκεινται δὲ καὶ οὔτοι ἀπὸ 3. ὀστέων λεγόμενα φάλαγγας.

Εἰς τὸς τῶν κητῶν, ὅλα τὰ μαστοφόρα ἔχουσιν ὀπίσθια μέλη, τῶν ὁποίων τὸ ὑψηλότερον μέρος συνδέεται μὲ τὴν λεκάνην συνεχομένην μὲ τὸ ἱερὸν ὄστον καὶ διαιρουμένην εἰς 3 χωριστὰ κατὰ τοὺς πρώτους τῆς ζωῆς χρόνους μέρη, τὸ εἰλεακὸν καὶ τὸ ἰσχίον πλαγίως, τὴν δὲ ἕβην εἰς τὰ ἔμπροσθεν κάτω

τοῦ ὑπογαστρίου. Τὸ ὄστον τοῦ μηροῦ ἐμβαίνει εἰς κοιλότητά τινα λεγομένην κοτύλην. Τὸ μεταξὺ δὲ γόνατος καὶ ἀστραγάλου μέρος συντίθεται ἀπὸ τὴν κνήμην καὶ τὴν περόνην, ὁ δὲ ποῦς ἀπὸ δύο σειρὰς ὀστέων τὸν τάρσον καὶ τὸ μετατάρσιον, καὶ τοὺς δακτύλους· τὰ μεταξὺ δὲ ποδός καὶ κνήμης λέγονται σφυρά.

Ὁ ἐγκέφαλος γεμίζει τὸ κρανίον. Τὸ ὀμμάτιον εἰς τὴν κόγχην ἢ κοιλότητα ὑποκάτω τῶν ὀφρυδίων κείμενον σκεπάζεται ἀπὸ δύο βλέφαρα. Ἡ ὄσφρησις ἐνεργεῖται διὰ τινος ὑμένος ὑγραινομένου πάντοτε ἀπὸ μύξαν καὶ ὅστις σκεπάζει τὰς ἐσωτερικὰς κοιλότητας τῆς ῥινός. Ἡ γεῦσις γίνεται διὰ τοῦ στόματος καὶ μάλιστα τῆς γλώσσης, ἣτις συνδέεται μὲ τὸ ὑοειδές ὄστον κρεμάμενον διὰ χονδροειδῶν δεσμῶν ἀπὸ τὰ ὄστέα τοῦ κρανίου εἰς τὸ ἔμπροσθεν τοῦ λαιμοῦ. Τὸ αὐτίον ὑπάρχει ὄργανον πολύπλοκον, ἔχει δὲ ἐξωτερικῶς μέρη τὴν κόγχην ἢ τὸ κοίλωμα περιτριγυρισμένον ἀπὸ τὸν λοβὸν, τὴν ἔλικα, τὸν τράγον καὶ τὸν ἀντίτραγον· εἰς δὲ τὸ βάθος τῆς κόγχης εὐρίσκεται τὸ τύμπανον ἢ ὀυμὴν (μεμβράνα) ὅπου πλῆττει ὁ ἦχος ἢ ἡ φωνή, καὶ κινεῖ τὸν ὀπισθεν τοῦ τυμπάνου εἰς δευτέρον κοίλωμα περιεχόμενον ἀέρα, ὅστις ἐμβαίνει ἐκαστὸν διὰ τινος πόρου εὐρισκομένου εἰς τὸ βάθος τοῦ φέροντος.

Τὰ μαστοφόρα ἔχουσι τρίχας ἐξωτερικῶς, μαλλίον δὲ ἢ χνοῦν πλησιέστερον τοῦ δέρματος. Εἰς τὰ ἡμερα ἡμῶν πρόβατα ἐξέλιπον σχεδὸν αἱ τρίχες. Περισεύουσι δὲ μάλιστα τὸ μὲν μαλλίον εἰς τοὺς ψυχροὺς τόπους, αἱ δὲ τρίχες εἰς τοὺς θερμούς.

Νομίζομεν περιττὸν νὰ περιγράψωμεν τὴν ἐξωτερικὴν κατασκευὴν τῶν ζώων τούτων οἷον τὰ χεῖλη, τὴν ἀνωτέραν καὶ κατωτέραν σιαγόνα, τοὺς τομεῖς (ἔμπροσθίους), τοὺς κυνικοὺς (παρὰ κειμένους), τοὺς γομφίους, ἢ τραπέζιτας καὶ τοὺς σωφρονιστήρας (τελευταίους) ὀδόντας, τῶν ὁποίων ἡ βίασις ἢ τράπεζα διαφέρει κατὰ τὴν τροφήν τῶν ζώων, ἐπειδὴ ὑπάρχει ὁμοίαι μὲν καὶ

πολυόμισχος ἢ ἀγκυλωτῆ εἰς τὰ σαρκοφάγα, πλατεῖα δὲ καὶ ἐπίπεδος εἰς τὰ χορτοφάγα. Πιλλὰ μαστοφόρα δὲν ἔχουσι διδύου ὀδόντας. Εἰς ἄλλα, καθὼς τὸν ἐλέφαντα, οὗτοι ἐξέχοντες τοῦ στόματος λέγονται χαυλιόδοντες. Φύονται δὲ ἀλληλοδιαδόχως οἱ ὀδόντες τὸ πρῶτον καθ' ἡνίποχ' ἢ τὸ γάλα δὲν ἀρκεῖ πλέον εἰς τροφήν τοῦ ζώου· ἀλλὰ πάντοτε ἀφ' οὗ πίσωσιν εἰς ῥητὸν καιρὸν τοὺς ἀναπληροῦσιν ἄλλοι. Ἀπὸ τὸ σχῆμα τῶν ὀδόντων ὀδηγούμενος κυρίως ὁ περίφημος Cuvier χαρακτηρίσει διάφορα εἶδη ἀγνώστων ζώων καὶ συνέγραψεν ἀξιόλογον περὶ αὐτῶν βιβλίον.

Ἀφ' οὗ μασσηθῶσι τὰ φαγητά φέροντα ὠθούμενα ἀπὸ τῶν συστέλλομενων οἰσοφάγων ἢ εἶδος σωλήνος εἰς τὸν στόμαχον. Ἐπάρχει δὲ οὗτος θύλακος (σάκκος) κοινωνῶν διὰ τινος τρύπας πυλωροῦ λεγομένης μετὰ τὰ ἔντερα, ἐκτεταμένον καὶ τοῦτο σωλήνα σαρκώδη μακρότερον παρὰ τὸ ἀνάστημα τοῦ ζώου, καὶ πόσῃ μᾶλλον βραχύν, ὅσῃ τὸ ζῶον τρέφεται μετὰ σάρκα (κρέατα). Εἰς τὸν στόμαχον γίνεται ὀχυμὸς, εἰς δὲ τὸ ἔντερον σχηματίζεται ὁ χυλος, ὅστις διὰ τινος ἰδιαιτέρου ἀγωγῷ φέρεται εἰς τὴν καρδίαν καὶ ἐκείθεν εἰς τοὺς πνεύμονας ἐνωμένος μετὰ τοῦ αἵμα. Τὰ δὲ περιττώματα τῶν φαγητῶν, ἀφ' οὗ χρησιμεύσωσιν εἰς τὴν σύστασιν τοῦ χυλοῦ, ἐξέρχονται ὡς κόπρος διὰ τοῦ ἀφαιδρῶνος. Ἐξαροῦνται δὲ τοῦ γενικοῦ τούτου κανόνος τὰ λεγόμενα μονότρητα ζῶα.

Ἡ κορμὸς τοῦ σώματος τῶν μαστοφόρων διαιρεῖται εἰς δύο κοιλότητας. Α' τὸ στήθος κείμενον εἰς μὲν τὰ ζῶα ἔμπροσθεν εἰς δὲ τὸν ἄνθρωπον ἑπάνω, ὅπου εὐρίσκονται εἰς τὸ μέσον ὁ οἰσοφάγος, ἕκ πλαγιῶν οἱ πνεύμονες καὶ ἐξ ἀριστερῶν ἡ καρδία μετὰ διάφορα αἱματοαγωγὰ ἀγγεῖα. Β' τὴν γαστέρα εἴτε κοιλίαν χωριζομένην ἀπὸ τὸ στήθος μετὰ τὸ διάφραγμα, τὸ ὁποῖον καμπύλως κείμενον πρὸς τὸ στήθος καὶ τρυπημένον διὰ τὴν διόδον ἀγγείων, νεύρων, καὶ τοῦ οἰσοφάγου, ὅταν συστέλληται, πλατύνει τὸ στήθος καὶ ὀλιγοσταθεῖ τῆς κοιλίας τὸ ἔμβωδον.

Διάφοροι μυῖνες πλατύνουσιν ἢ ὑψοῦσι καὶ στενεύουσιν ἢ καταβιβάζουσιν τὸ στήθος. Οἱ πνεύμονες συντίθενται ἀπὸ πλῆθος μικρῶν κυτταρίων ἢ τρυπῶν ὁμοίων μετὰ τοὺς πόρους τῶν σπεγγαρίων καὶ συνεχομένων μετὰ ἀλληλοκοινωνήτου σίφωνος τελευτώντας ὅλουε εἰς ἓνα μέγαν λεγόμενον βρόγχον· δύο δὲ βρόγχοι οἱ πρῶτιστοι φέρονται εἰς τὴν τραχεῖαν ἀρτηρίαν, ἥτις ἀνοίγει εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ λάρυγγος, ὅπου εὐρίσκεται ἡ βᾶσις τῆς γλώσσης. Ὁ λάρυγξ ὅστις ἐκτείνεται ἀπὸ τὴν ἐπιγλωττίδα, ὅταν καταπίνωμεν γενᾶ τὴν φωνὴν διὰ τοῦ ἀέρος, ὅστις βάλλεται εἰς κίνησιν τὰ διάφορα αὐτοῦ χονδροειδῆ μέρη· οἱ δὲ βρόγχοι καὶ ἡ τραχεῖα ὑπάρχουσιν ἐλαστικῶς συγκείμενα ἀπὸ χονδρώδεις κρίκους, ὥστε ὅταν πλατύνηται τὸ στήθος, ὁ ἀὴρ ἐμβαίνει εἰς τὰς καταδύσεις τοῦ πνεύμονος, ἐξέρχεται δὲ, ὅταν συστέλληται.

Ἡ καρδία περιτυλιγμένη ἀπὸ ὑμένα ὡς σάκκον κεῖται ἔμπροσθεν τοῦ στήθους μεταξύ τῶν πνευμόνων καὶ ἡ ὀξεία αὐτῆς ἄκρη φέρεται εἰς τὸ ἀριστερὸν μέρος. Ἐχει κοιλότητας τέσσαρας χωριζομένας ἀπὸ δικλίδας, ἐξ ὧν αἱ μὲν δύο μικραὶ καὶ λεπτοφυεῖς λέγονται κοιλίαι auriculae, αἱ δὲ ἀδραὶ καὶ μεγάλαὶ σάκκοι ventriculus. Ὅταν ὁ ἀριστερὸς τούτων συσφιγγηται ὠθίζει τὸ αἷμα εἰς τὸν στέλεγον τῶν ἀρτηριῶν λεγόμενον ἀορτὴν, ὅθεν διασκορπίζεται εἰς ὅλα τῆς αἰκοσμίας τὰ μέρη· τὰ ὅποια τρέφει. Ἐπανέρχεται δὲ διὰ τῶν φλεβῶν καὶ ἔμβωδίνει εἰς τὴν καρδίαν διὰ δύο κοινῶν σταλέων τῆς ἀνωτέρας καὶ κατωτέρας κοιλίας· αἱ ὅποια ἀναστομοῦνται μετὰ τὴν δεξιάν κοιλίαν ἥτις παραπέμπει τὸ αἷμα, τὸδοῦον πρέπει νὰ καθαρισθῆ εἰς τὸν δεξιὸν σάκκον ὅθεν ἐξακοντίζεται ὀλοκλήρως εἰς τοὺς πνεύμονας διὰ τῆς πνευμονικῆς ἀρτηρίας, αὐτόθεν δὲ μετὰ τὴν ἀναπνοὴν ἐπανέρχεται διὰ τῶν πνευμονικῶν φλεβῶν εἰς τὴν ἀριστερὰν κοιλίαν ὅθεν μεταβαίνει εἰς τὸν ἀριστερὸν σάκκον.

Ἡ κυκλοφορία αὕτη ἐκτελεῖται ταχέως εἰς τὸν ἄνθρωπον π. χ. ἡ καρδία συστέλλεται τοῦλάχιστον ἐξηκοντάκις κατὰ

λεπτόν. Αἱ ἀρτηρίαι, ἐν ᾗ δέχονται τὸ αἷμα, πλατύνονται καὶ ὀπλατυσμένους λέγεται σφυγμοῦ, τὸν ἀπὸ τὸν αἰσθανόμεθα εἰς τὰς ἐπικολαίους καὶ οἱ ἀγύρται ἰατροὶ θεωροῦσιν ὡς τὸ ἀλάνθαστον ἔλων τῶν ἀρρώστων μαντεῖον.

Ἐκ τῶν εἰρημένων βλέπομεν ὅτι τὰ μαστοφόρα ἔχουσι πλήρη ἀναπνοὴν καὶ διπλὴν κυκλοφορίαν τοῦ αἵματος δηλ. τὴν δι' ὄλου τοῦ σώματος ἀπὸ τὸν ἀριστερὸν σάκκον εἰς τὴν δεξιάν κοιλίαν τῆς καρδίας, καὶ τὴν διὰ τῶν πνευμόνων ἀπὸ τὸν δεξιὸν σάκκον εἰς τὴν ἀριστερὰν κοιλίαν.

Ἡ θερμότης τοῦ αἵματος τῶν μαστοφόρων υπερβαίνει τὴν τῆς ἀτμοσφαιρας· τοῦτο δὲ προέρχεται ἀπὸ τὴν ταχύτητα τῆς κυκλοφορίας. Ἐπειδὴ εἰς τὰ πτηνά, ὅπου αὕτη ὑπάρχει μεγάλη ἔρα, τὸ αἷμα θερμαίνεται πολὺ περισσότερον, ἐν ᾗ τὸ τῶν ὀφειδίων ἢ ἐρρετιῶν ἔχει τὴν θερμοκρασίαν τοῦ περιέχοντος.

Τὸ ὄνρον γεννόμενον εἰς τὰ νεφρά, ἀφ' οὗ μείνῃ ὀλίγον τινα χρόνον εἰς τὴν κίστην ἢ φούσκαν κειμένην ἐντὸς τοῦ ὑπογαστροῦ, ἐκβαίνει διὰ τινος χωριστῆς τρύπαις. Ἡ δὲ γένεσις καὶ ὁ πλῆθυσμός τῶν ζώων τούτων γίνεται διὰ τῆς ὀχείας τοῦ ἀρσενικοῦ καὶ τοῦ θήλειος, εἰς τοῦ ὁποίου τὴν μήτραν ἐξακοντίζεται, ἐκείνου τὸ σπέρμα. Τὰ ἀρσενικά ἔχουσι καὶ αὐτὰ μαστοῦς, οἱ ὅποιοι συνήθως δὲν βλύζουσι γάλα. Ἐνίοτε ὅμως χρησιμεύουσι, καθὼς καὶ τῆς γυναικός, εἰς τὴν θήλασιν, καὶ ἔχομεν πολλὰ παραδείγματα παιδίων γαλακτοτροφημένων ἀπὸ ἀνδρας· καὶ ὁ Οὐμβόλδος εἰς τὸ ἐπιγραφόμενον αὐτοῦ βιβλίον, Περι ἡ γησις τῆς Ἀμερικῆς ἀναφέρει ἀνδρα τινα, ὅστις ἔθρεψε μόνος τὸν υἱὸν αὐτοῦ πέντε ὀλοκλήρους μῆνας.

Ἄν καὶ ἔχουσιν ἀναλογίαν πρὸς ἑαυτὰ τὰ μαστοφόρα ζῶα διαφέρουσιν ὅμως κατὰ τὸ σχῆμα, τὸν ὀργανισμόν, καὶ τὰ ἦθη. Τοῦτο δὲ παρατηροῦμεν μάλιστα εἰς τὸ μέγεθος· ἐπειδὴ τὸ τεραστώδεστατον τῶν ζώων ἢ φάλαγγα καὶ τὸ μικρότατον τούτων ὁ μῦς, ἰδικιτέρως δὲ ἡ μουγάλη (*mussaraigne*) ὑπάρχουσι ὁμοίως

μαστοφόρα. Τὰ κοινὰ δὲ τῆς Ἀμερικῆς καὶ τῆς παλαιᾶς ἡπείρου ζῶα εὐρίσκονται μάλιστα εἰς τὰς ὑπερβορείους χώρας.

Εἰς δώδεκα τάγματα διαιρεῖται τῶν μαστοφόρων τὸ σύστημα ὑποδιαίρουμένα καὶ αὐτὰ εἰς ἐπέκεινα τῶν ὀκτακισχλίων γίνη καὶ εἶδη.

Τὸ ἄγμα πρῶτον.

Εἰς τοῦτο ὑπάγεται μόνος ὁ ἄνθρωπος διακρινόμενος μάλιστα διὰ τῆς φωνῆς, τοῦ ὀρθίου ἀναστήματος, τοῦ λογικοῦ καὶ ὡς ἔχων τοὺς δακτύλους τῶν ποδῶν μὴ φερομένους ἐναντίον τῶν ἄλλων, καθὼς οἱ τῶν χειρῶν, διὰ τῶν ὁποίων αἰσθάνεται τὸ σχῆμα καὶ τὴν θερμότητα τῶν σωμάτων. Ὁ ἄνθρωπος περιπάτει μὲ χεῖρας καὶ πόδας δὲν ἐδύνατο οὔτε νὰ ἰδῆ ἔμπροσθεν, οὔτε νὰ θηλάσῃ τὸ θρέφος· ἀλλ' ἔπρεπε νὰ ἐγγίξῃ τὸ ἔδαφος μὲ τοὺς ὀυγας τῶν ἁκτιύλων, θείας βίαια καὶ ἀδύνατος. Συνίσταται δὲ ὁ ἄνθρωπος ἀπὸ 242 περίπου ὀστέων συγκροτούμετα ὡς θεμέλιον τὸ σκελετόν, ἐπάνω τοῦ ὁποίου εὐρίσκονται πολλοὶ μῦθες, ἀγγεῖα, νεῦρα σπλάγχνα, ὑγρὰ καὶ σύνδεσμοι.

Ἐχει δὲ κεφαλὴν μεγάλην διὰ τὸν πολλὸν ἐγκέφαλον, μικρὸν πρόσωπον μὲ ἐξέχον ὕψωσιν πηγώνιον, ἑπτὰ σπονδύλους τοῦ λαιμοῦ, 12 τοῦ νώτου, μὲ πλευρὰς ἰσοριθμοῦς, τῶν ὁποίων ἑπτὰ συνδέονται μὲ τὸ στένον, τέσσαρες ἐπιστηρίζονται εἰς τὴν ἐβδόμην, ἡ δὲ τελευταία μένει ἐκκρεμῆς. πέντε νεφροεικοῦς μεγαλτέρους, τὸ ἱερὸν ὄστον κατῆπιν, καὶ ὕψιον τὸν κόκκυγα, μικρὸν ὄστέριον. Ἡ λεκάνη ὑπάρχουσα πλατεῖα χωρίζει τὰ σκέλη διδὸς εἰς τὸ σῶμα πυραμοειδὲς σχῆμα καὶ εὐκολύνει τὴν ἰσορροπίαν. Ἡ ἄκρα τοῦ μηροῦ μὲ τὴν λεκάνην σχηματίζουσα γωνίαν πλατύνει· ἐτι μᾶλλον τὴν βᾶσιν τῆς στάσεως· οἱ κρατοῦντες δὲ εἰς ταύτην τὴν ἔκτασιν μῖες ὑπάρχουσιν ἰσχυρότεροι παρὰ εἰς τὰ ἄλλα ζῶα· ὅθεν βλέπομεν παχεῖς τὴν γαστρονήμην καὶ τοὺς γλουτοῦς. Ἡ κερκίς, δεύτερον ὄστον τοῦ πήχεος, σφραγισμένη περὶ αὐτὸν εἰς τινὴ κάτω ἄκρην κινεῖ τὴν χεῖρα. Ὅλοι οἱ δακτύλοι ἐκτὸς τοῦ παραμέσου (παρατελευταίου) ἔχουσιν ἰδιαιτέραν κί-

νησιν, τὸ ὁποῖον δὲν βλέπομεν εἰς κἀνὸν ζῶον, οὔτε δὲ εἰς αὐτοὺς τοὺς κηθίκους.

Ἄλλ' ὁ ἄνθρωπος, ὅστις ἐκλήρωθη τόσην δεξιότητα, ὑπάρχει κατώτερος τῶν ζῶων κατὰ τὴν ἀλκὴν· δὲν ἔχει οὔτε ἀμυντήρια, οὔτε βλαπτικά ὄπλα· τὸ δέρμα δὲν τὸν φυλάττει οὔτε ἀπὸ τῆς ἀτμοσφαιρικῆς μεταβολῆς. — Ἄλλ' ὁ νοῦς ἀνεπλήρωσεν ὅλας τὰς ἐλλείψεις ταύτας καὶ τὸν κατέχουσι κύριον ὄλον τῶν λοιπῶν ζῶων.

Οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ ἀνθρώπου βλέπουσιν ἕως τόση μακρὰν ὄσφιν τῶν ζῶων ἂν καὶ ἡ ὄφρησις δὲν δύναται νὰ συγκριθῇ μετὰ τὸν κυνός, ἀλλ' ἡ ἔκκοὴ ὑπάρχει πολὺ εὐκαιοσητοτέρα εἰς τὴν μελωδίαν καὶ τῶν ἤχων τὴν ἀρμονίαν. Ἐξέχει δὲ ὁμοίως καὶ κατὰ τὴν γεῦσιν· ἔχει 32 ὀδόντας, 4 τομεῖς μονοὐρίλους ἔμπροσθεν, δύο κυνικοὺς ὁμοίως μονοὐρίλους καὶ 5 γομφίους, μυλαιούς, ἢ τραπέζιτας πολυὐρίλους, ἑκατέρωθεν, τῶν ὁποίων οἱ δύο μικροί, οἱ δὲ 3 μεγάλοι· ὅλοι δὲ λεγόμενοι γαλαξίαι ἕως τὸ 2 ἔτος, ἀλλὰ σσονται περὶ τὸ Ζ' τῆς ἡλικίας. Ὡς ἐκ τῆς κατασκευῆς τῶν ὀδόντων καὶ τῆς ἐκτάσεως τοῦ ἐντέρου ὁ ἄνθρωπος φαίνεται προωρισμένος νὰ τρέφηται μὴ χόρτα· ὅθεν προπαρασκευάζει καὶ μαλάσσει τὰ κρέατα διὰ τοῦ πυρός.

Ὁ ἄνθρωπος ἔχει διάθεσιν πάντοτε εἰς ἔρωτα καὶ δὲν βινητῆ εἰς ἰδιαιτέρας τινας τοῦ ἔτους ὄρας, καθὼς τὰ πλεῖστα τῶν ζῶων. Ἡ γυνὴ ἔφ' ὅσον δύσεται νὰ κυφορήσῃ ἔχει αἰμορραγίαν περιοδικὴν κατὰ μῆνα ἀπὸ τὴν μήτραν, τοῦτο δὲ ὑπάρχει καὶ εἰς ἄλλα ζῶα· διαφέρει δὲ τοῦ ἀνθρώπου κατὰ τὸ μῆκος τῆς κόμης, τὸ ἀγένειον, τὴν μεγάλην τῆς λεκάνης καὶ τοῦ θώρακος διάμετρον καὶ τὸ κρανίον ὡς στενὸν ἔμπροσθεν εἰς τὸ μέτωπον καὶ πλατύ τρον εἰς τὰ ὀπίσω (ινίον). Κυφορεῖ δὲ 9 μῆνας. Τὸ βρέφος γεννῶμενον ἔχει 18 δακτύλους μήκους, ὁ δὲ τέλειος ἄνθρωπος δὲν ὑπερβαίνει τοὺς 6 πόδας· ἀλλ' ἡ γυνὴ φαίνεται μικροτέρου ἀναστήματος. Ἡ ἐφηβικὴ ἡλικία προμηνύεται εἰς μὲν τὰ κοράσια περὶ τὰς 12 ἢ 13 ἕως 15, εἰς δὲ τὰ ἀρσενικά

ἀπὸ 12 ἕως 16 καὶ 18 ἔτη, πολὺ δὲ πρότερον εἰς τοὺς θηρμούς· τόπους Ἡ γυνὴ καὶ κούσα περὶ τὸ 45 καὶ 50, ἀλλὰ τοῦ ἀνδρὸς ἡ τεκνωτικὴ δύναμις δύναται νὰ παραταθῇ πολὺ διαξοδικώτερον. Τὸ γῆρας ἀρχίζει κατὰ τὸ 60 ἔτος, καὶ παρατίνεται ἐπέκεινα πολλάκις γῆ, ἑκατονταετηρίδος· τῆς δὲ μακροβιότητος τὰ παραδείγματα εὐρίσκονται συχνότερα εἰς τοὺς βορείους, παρά τοὺς θηρμούς τόπους. Γεννῶνται δὲ κατὰ τὴν Ἑυρώπην 22 ἀρσενικά καὶ 21 κοράσια· τὴν ἀναλογίαν ταύτην εὐρήκεν ὁ Οὐμβόλδος καὶ μετὰ τῶν τροπικῶν.

Ἄλλ' ὁ ἐξωτερικὸς σχηματισμὸς τοῦ ἀνθρώπου διαφέρει κατὰ τὰς φυλάς, ὅθεν κατὰ γένος ὑπάρχουσι δὲ 3· ἡ Καυκασικὴ, (μεταξὺ Εὐζείνου κόντου καὶ Κοσκία, Φαλασσης) εἰς τὴν ὁποίαν ἀναφέρονται οἱ κάτοικοι τῆς Ἑυρώπης καὶ τῆς Ἀσίας· Διακρίνεται δὲ κατὰ τὸ εὐείδες πρόσωπον, τὴν ἐπιμήκη καὶ ἐξέχουσαν ῥίνα, τὰ μακρὰ καὶ εὐκάμπτους τρίχας διαφόρων χρωμάτων, τὸ λευκὸν δέρμα, καὶ τὰς ἀντηράς παρειάς.

Ἡ Μογγολικὴ, τῆς ὁποίας ἀρχὴ φάνεται τὸ Μογγολικὸν ὄρος· Ἄλτοϊ, χαρακτηρίζεται ἀπὸ τὰ ἐξέχοντα μῆλα (γνάθου) ἢ μάγουλα, τὸ πλατὺ καὶ σιμὸν πρόσωπον, τὰ μικρὰ καὶ ὀψωμένα πρὸς τὴν ἐσωτερικὴν γωνίαν (καυθὴν) ὀμμάτιον, τὰς ἴσας καὶ μελαίνας τρίχας, τὸ σπανὸν γένειον καὶ τὴν ἐλαυδὴ χροίαν· τῆς φυλῆς ταύτης οἱ λαοὶ κατοικοῦσι τὴν Κίνα καὶ Ἰαπωνίαν, ἀλλ' ὀλίγον προχώρησαν εἰς τὸν πολιτισμὸν.

Ἡ Ἀραβικὴ ἢ Μυριτανικὴ περιορίζεται εἰς τοὺς μεσημβρινοὺς τόπους τοῦ Ἀφρικανικοῦ ὄρους Ἀτλαντος· Ἐχει δὲ σημεῖα τῆν μελαίαν τοῦ δέρματος, τὴν οὐλοτριχίαν, τὴν συμπίεσιν τοῦ ἔμπροσθίου μέρους τοῦ κρινίου, τὴν σιμότητα τῆς ῥίνας, τὴν ἕξοχὴν τῶν σιαγόνων καὶ τῶν χειλέων τὸ πάχος. Οἱ λαοὶ τῆς φυλῆς ταύτης ἔμειναν μέχρι τοῦδε βάρβαροι.

Οἱ Ἰνδοί, οἱ Πηλοῦοι, οἱ Ἀφρικανοί, οἱ Σιμιταῖοι, οἱ Λάπωνες καὶ οἱ Ἑσκιμῶες δὲν ὁμοιάζουσιν ἀκριβῶς μετὰ τὰς ἀνωτέρω· δὲν ἔχουσιν ὅμως οὔτε πολλὰ διακριτικὰ ἄλλα γνωρῆ-

σματα. Ὁμοίως δὲν ἀρκεῖ τὸ κόκκινον χρώμα. νὰ χωρίσῃ τοὺς Ἀμερικανούς, τοὺς ὁποίους ἢ μὲν μελανία τῆς τριχός καὶ ἢ σπανότες πλησιάζει εἰς τοὺς Μογγόλους, ἢ δ' εἰζέχουσα ριν καὶ οἱ μεγάλοι ὀφθαλμοὶ ἐξομοιάζουσι μὲ ἡμᾶς.

Εἰς τὴν διαίτησιν ταύτην τῶν φυλῶν ἠκολουθήσαμεν πιστῶς τὸν περίφημον Κουβιέρ, ἀμελήσαντες τὰς 14 τοῦ Βορυσαινθενσάν καὶ τὰς 16 τοῦ Δεμουλίν.

ΙΑΤΡΙΚΗ.

Κατάστασις αὐτῆς εἰς τὴν Ἑλλάδα

Οὐτε βραπτικῆ, οὐτε ὑφαντουργίας δημόσια διδασκαλεῖα εὐρίσκονται συστημένα εἰς καμίαν τῆς πολιτισμένης Εὐρώπης χώραν· ἐπειδὴ εὐκόλως δύναται ὁ ἄνθρωπος νὰ μάθῃ τὰς τοιαύτας τέχνας ἀμέσως ἀπὸ ἐκείνου, οἱ ὁποῖοι τὰς ἐπαγγέλλονται. Ἄλλὰ τὰ ἀναγκαῖα διὰ τὴν μίθησίν τινος ἐπιστήμης μόνον εἰς τὰ σχολεῖα διδάσκονται. Ἡ Ἱατρικὴ ὑπάρχει ἐπιστήμη καὶ ἀπατάται πολὺ, ὅστις τὴν νομίζει εὐκόλον· ἐπειδὴ οὐγκεῖται ἀπὸ πολλὰς ἄλλας. Πρὸς ἰδίαν ὁμως αὐτοῦ δυστυχίαν ὁ ἀκλούς ἄνθρωπος, ἢ ἀκλῶς ὁ ἄνθρωπος τῶσον σφαιερὰ περὶ αὐτῆς κρίνει καὶ συλλογιέται, ὅσον ὀρθὰ ἐν γένει περὶ τῶν λοιπῶν γνώσεων. Ὅταν εἶχῃ τῶντι χρεῖαν τέκτονος δὲν ὑπάγει πρὸς τὸν χρυσοχόον, οὐδ' ὅταν θέλῃ ὑποδήματα διευθνεῖται πρὸς τὸν ξυλουργόν. Ἄλλ' ἂν ἀρρώστησῃ ἐπικαλεῖται ἀδιαφόρως τὴν βοήθειαν ἐκείνου, ὅστις δὲν ἐδιδάχθη ποτὲ τῆς ἱατρείας τὴν ἐπιστήμην. Πόθεν δὲ προέρχεται ὁ ἄπειρος καὶ παράδοξος παραλογισμὸς οὗτο, φαίνεται δύσκολον νὰ τὸ εὕρωμεν· ποῦ ὁμως καταναίξῃ ὅλοι πάσαν ἡμέραν τὸ βλέπομεν, εἰς ματαίας καὶ πολυτελεῖς, ἀλλ' ἀνεπαισθήτους διὰ τὸ ὀλιγόποσον θάπανάς, εἰς χρονικά καὶ ἀνίατα πάθη, εἰς τὴν ὀρφανίαν ἀπαλῶν καὶ ἀθῶων τέκνων, εἰς οἰκογενεῶν ὀλοκλήρων τὴν ἐρήμωσιν. Ἄλλ' οἱ κάπηλοι τοῦ ἱεροῦ πράγματος καὶ ὀνόματος τῆς

Ἱατρικῆς ἀρκοῦνται εἰς εὐτελεῖς ἀνταμοιβὰς καὶ εὐδοκίμοισι μάστιγα πολλάκις. Τίς δύναται νὰ τὸ ἀρνηθῇ; Μήπως δὲν ἐπιτυγχάνομεν καὶ εἰς τὸ λαγεῖον πολλάκις; Ἄλλὰ συμβουλεύομεν ἀράγε κανένα φίλον εἰλικρινῶς νὰ παίξῃ τοιαῦτα παιγνίδια καὶ νὰ β' ψοκινδουεῖ τὴν χρηματικὴν αὐτοῦ κατάστασιν; Ἀποτυγχάνει δὲ καὶ ὁ εὐδόκιμος ἱατρός· ἀλλ' ἀποτυγχάνουσιν ὁμοίως ὅλοι οἱ τεχνῖται συχνάκις, καὶ ὅλα αὐτῶν τὰ ἔργα δὲν ἔχουσι τὴν αὐτὴν πάντοτε τελειότητα. Ἐπειτα ποῖον γνωρίζομεν τῆς ὑγείας τοῦ ἀνθρώπου καὶ τῆς ζωῆς αὐτῆς ἄξιον ἀντίτιμον περὶ τοὺς ἱατροὺς φειδωλυόμενοι; Τίς μετὰ ταῦτα δύναται νὰ φέρῃ εἰς τὴν φυσικὴν αὐτῶν κατάστασιν τὰ ἀλλοιωμένα ἀπὸ τὴν τολμηρὰν τῶν λαοπλάνων θεραπευτικὴν ὄρχνα; Ποῖον βότανον ἰσχύει νὰ βάλῃ ἐν ἄτομον ἀκλῆς ἐγκεφαλικῆς ὕλης εἰς τὸν τόπον τῆς διεφθαρμένης καὶ νοσερᾶς; Ποῖα μέθοδος διέλυσε ποτε τὸν σκίρρον τοῦ στομάχου, ἢ ἐπούλωσε τὰ κακοῦθα τοῦ ἀδυνατοῦ πνεύμονος καὶ τῶν φλογισμένων ἐντέρων ἔλκη, ἢ ἐξήρανε τὴν πηγὴν τῶν ὑδάτων, τὰ ὁποῖα πλημμυρίζουσιν εἰς τὴν κοιλίαν, ἀφ' οὗ πάθωσι τὰ ὑποχονδριακά σπλάγχνα;

Ζητοῦντες τὰ προφανέστατα αἰτία, τὰ ὁποῖα ἐξετέλεισαν σχεδὸν τὸ τιμιώτατον τῶν ἐπιτηδευμάτων εἰς τὴν Ἑλλάδα, εὐρήκαμεν πρῶτον πάντων καὶ ἰσχυρότατον τὴν ἀπειροκαλίαν τῶν νοσηλευομένων ἐντοκίων, ἐκείδῃ ὑπάρχει τοιαύτη, ὥστε μεταδίδεται ὡς μολυσματικὴ νόσος καὶ εἰς τοὺς ξένους. Ὅθεν εἶδομεν πλουσίους διαφόρων ἐπαγγελμάτων, οἵτινες ἀγαπῶντες τὴν τρυφήν καὶ τὴν σπατάλην καὶ τὴν ἐπίδειξιν καθ' ὅλα τὰ ἄλλα, ἐγίνοντο οἰκονομικοὶ καὶ γλιτχοὶ εἰς τὰ πρὸς τοὺς ἱατροὺς καθήκοντα, πολλάκις δὲ καὶ τὰς ὑποσχέσεις αὐτῶν νὰ λησμονῶσι κτεδέχοντο. Συνεργεῖ δὲ εἰς τοῦτο ἰσχυρῶς τὸ πλῆθος τῶν ἀγυρῶν, τοὺς ὁποίους τὸ Ἱατροσυνέδριον, ἀντὶ νὰ καταργήσῃ διόλου, εἴρινεν ἄξιον νὰ ἀναβιβάζῃ εἰς τὴν τάξιν τῶν νομίμων ἱατρῶν, ὥστε ἐξ μηνῶν ἀτελῆ καὶ αὐτοσχέδια μαθήματα εἰς σκαιοὺς καὶ ἀκατεργάστους καὶ ἀμαθεῖς καὶ

γλώσσης καὶ γραφῆς ἀνθρώπους ἐκρίθησαν ἰκανὰ νὰ τοὺς κατωσιήσωσι συμπαρέδρους καὶ ὁμοψήφους εἰς τὴν κλίνην τοῦ πάσχοντος μὲ ἰατροὺς οὔτινες ἑδαπάνησαν καὶ χρόνους καὶ χρήματα εἰς διάφορα πανεπιστήμια. Ταῦτα ἦσαν ἄλλοτε τοῦ Ἰατροσυνεδρίου τὰ φρονήματα, ὅσον ἐγνωρίζομεν. Πολλὰκι μάλιστα δύο ἑτάσματα καὶ δύο μέτρα εἰς τοῦ προέδρου τὰς χεῖρας ἀπεφάσιζεν τὴν ἀξιοσύνην τῶν ἐπαγγελλομένων τὴν ἰατρικὴν ἢ τὴν φαρμακοποιάν. Ἐγνωρίζομεν καὶ γνωρίζομεν μέχρι τῆς σήμερον ἀπορίκοινας καὶ παραλόγως ἀποβαλλομένου, τινὰς ἐπιστήμονας μὲν τῆς τέχνης καὶ τρακτικῆς, ἀλλ' ὀλίγον ἀτενεῖς καὶ σχυρογνώμονας, ἐνῶ ἐπίτευχον τοῦ Ἰατροσυνεδριακοῦ διπλώματος τὴν τιμὴν ἄλλοι ἰατρικῶν μαθημάτων ὅπως ἀνήκουστοι καὶ οὔτινες δὲν εἶδον ποτὲ κατ' ἓνα τῆς Ἐβρώπης τόπον οὔτε, κατὰ τὴν ἐμπειρίαν ἐξέχουσιν.

Ἐπιθυμοῦντες νὰ βλέπωμεν τιμομένας εἰς τὴν Ἑλλάδα τὰς ἐπιστήμας, τὰς ὁποίας μὲ τόσον πόθον ζητοῦμεν, ἐμάθομεν περιχαρῶς ὅτι εἰς μάλιστ' ἀπὸ τῶν μελῶν τοῦ Ἰατροσυνεδρίου ἐπολιμήθησε γενναίως τὴν ὑπὲρ τῶν ἀγυρτῶν συγκαταβατικὴν ἀδυναμίαν τῶν ἄλλων καὶ δὲν ἐπέκρινε νὰ θεωρῶνται ὡς ἐπιστήμονες ἰατροὶ ἄνθρωποι οὔτινες μὲν λειψιδιά τινὰ τῆς ἐπιστήμης εὐτύχησαν νὰ ψιττακίζωσι, τὰ δὲ πράγματα αὐτῆς ἦτο ἀδύνατον νὰ μαθῶσι.

Ἡ ἰατρικὴ ἑταιρεία, ἣτις σπουδάζουσα νὰ συμβιβάσῃ τὰς συστηματικὰς ἀντιζητίας ἴσως κατορθώσῃ νὰ περιῶψῃ τὴν ἀνήκουσαν τιμὴν εἰς τὸ ἰατρικὸν ἐπάγγελμα, ἐξέδωκε κατ' αὐτὰς τὴν Ἀον ἀριθμὸν τῆς ἰατρικῆς ἐφημερίδος ἐπιγραφομένης Ἀσκληπιός. Ἄν καὶ ἔχωμεν περὶ πολλοῦ τὴν παιδείαν τῶν μελῶν, ὅσα δύνανται καὶ ἐναγεῖραι νὰ συμβαλλοσιν εἰς τὴν ὑλὴν τῶν ἔρανον, ἐπειδὴ ὅμως πάσχομεν ἄλλειψιν καὶ βιβλίων καὶ νοσοκομείων καὶ ἀκαδημιῶν, ἐπιθυμοῦμεν οἱ ἐκδοταὶ νὰ μὴ περιορίζωνται εἰς τὰ ἐντόπια· ἀλλὰ ν' ἀπαντῶσι καὶ ἀπὸ ξένας ἐφημερίδας. Κατ' αὐτῶν τὸν τρόπον καὶ τὴν προσοδὸν τῆς ἐπι-

στήμης θέλομεν μαθάνειν καὶ ἰατρικὴ γλῶσσα θέλει μορφωθῆν κατ' ὀλίγον.

Ἰατρικοὶ ἑρατισμοί.

Ἐἰς τὸ American journal of the medical sciences ἀναγνώσκομεν τὰ ἀκόλουθα.

Ἐπειρὰ ἰατροῦ μένης διὰ τῆς νηστείας.

Ὁ Δόκτωρ Π. ἑκδοτος πρὸ πολλοῦ εἰς ἀκρασίαν καὶ ὄλας τῆς οἰλομεθ' ὕσου γαστριμοχίας τὰς καταγρήσεις εἶδε τὸ σῶμα αὐτοῦ γεμάτον ἀπὸ μικροῦς τύλους χρογγυλοειδεῖ, λευκοῖς ἢ αἰθῆρ, οἱ ὅποιοι μετὰ δύο ἡμέρας ἐσκοπεάζοντο μὲ λευκὴν ἐσχάρδα (πλάκα). Ἐνίοτε δὲ μεγαλυνομένοι ἐξαίφνης ἐλάμβανον εἶδος καὶ δύο δακτύλων διάμετρον, περικυκλούμενοι ἀπὸ ἄλιωνά τινὰ ἐρυθρήματος οἰδηματώδους. Τὸ ἐξανθήμα τοῦτο ἀπὸ τὰ μέλη πρῶτον ἐξαπλώθη βιβηθῶν εἰς τὴν λοιπὴν ἐπιφάνειαν ὡς τὸ πρόσωπον καὶ τὰς χεῖρας. Κατὰ μίαν θεραπείαν δὲν ἐβοήθησε τὸν πάσχοντα, ἢ τοῦλάχιστον πρὸς καιρὸν μόνον ἐφάνητο ὅτι ὠφελεῖτο· ὥστε εἰς διάστημα 30 ὀδοκλήρων ἡμερῶν δὲν εἶχεν εἰμὴ 15 περίπου ἡμερῶν ὑγείαν. Διὰ τοῦτο ἐβίαθη κατὰ συμβουλήν τοῦ ἰατροῦ Rodrigue νὰ καθυποβληθῇ εἰς αὐστηροτάτην νηστείαν, καὶ πέντε ἐβδομάδας δὲν ἔτρωγεν εἰμὴ ὀλίγον ἄρτον κατ' ἡμέραν, οὔτε ἔπινε εἰμὴ καθαρὸν ὕδωρ ὕπου ἐνίοτε ἀνέλυεν ὀλίγον κόμμι· ὥστε μετὰ ἓνα μῆνα ἰατροῦθη παντελῶς καὶ δύο κατόπιν ἔτη δὲν εἶχεν οὔτε ἔχνη τῆς φοβερῆς ἐκείνης νόσου.

Ἄνα διέκλωσις τοῦ ἐντέρου ἰατροῦ εἰσα
δι' ἐμφυσήσεως ἀέρος.

Στοιχειοχῶτης τριακονταετῆς ἔπαθε δριμύτατον πόνον διὰ νυκτὸς εἰς τὸ μεσογάστριον. Οἱ ἰατροὶ νομίζοντες τὸ πάθος μολυβδικὴν κωλίτιν, ἐδοκίμασαν διάφορα καθάρσια, μάλιστα δὲ τὸ ὄπιον μὲ τὸ κροτονέλαιον. Ἄλλ' ἀντὶ ἀνέσεως ἤλθον τεινεσμός καὶ ἔμετος τὸ πρῶτον χολῆς καὶ ἔπειτα κόπρου· Ἐφανῆ δὲ

καὶ πρῆσμα σκληρὸν καὶ ἐπιμηκες κατὰ τὸ ἀριστερὸν τοῦ εἰλῶν
μέρος, τὸ ὅπου τὸν θλιβόμενον ἤξανε τὰς ὀδύνας. Ἐπειδὴ τίποτε
δὲν ὠφέλει, ἐφαντάσθησαν εἰσάγοντες εἰς τὸν πρῶτον τὸν
σίφωνα τοῦ φυσητῆρος, νὰ ἐκτείνωσι τὸ ἔντερον διὰ τοῦ ἀέρος.
Ὅθεν μάλιστα ἡ κοιλία ἄρχισεν ὀλίγον νὰ τακῆται, ἀνεκουφιῶθη
ὁ ἀρρώστος, καὶ ἡ διαχώρησις ἀποκατεστάθη.

Ὁ Κιρκβραϊδ (Kirkbride) χειρουργὸς τοῦ νοσοκομείου τῆς
Πενσυλβανίας ἐλάτρευσε κάταγμα τοῦ βραχίονος, τὸ ὅπου ὄν
ἔμενεν ἀνίατον τέσσαρας μῆνας, διὰ τῆς βιθμηδὸν εἰς μίαν
ἑβδομάδα γενομένης προστριβῆς τῶν κομματίων τοῦ ὀστού.

Εἰς τὸ Medicinische Zeitung τοῦ Βερολίνου ὁ Hertvig
ἀναφέρει πολλὰ παραδείγματα ψώρας μεταδοθείσης ἀπὸ
κύνας καὶ αἰλῶρους εἰς ἄνθρωπον.

Ὁ Bayle ἔχει διεξοδικὸν ὑπόμνημα εἰς τὴν Revue mé-
dicale τῶν Παρισίων, ἔπου ἐπιχειρεῖ νὰ ἀποδείξῃ τῆς δακτυ-
λίτιδος τὴν ὠφέλειαν κατὰ τῆς φθίσεως, ἐπιφέρων εἰς μαρτυρίαν
τὸν Magennisιατρὸν τοῦ νοσοκομείου τοῦ Plymouth. ἰδοὺ τὸ
κεφάλαιον τῶν διαφορῶν τοῦτου πειραμάτων.

ἰαθέντες ἀνακουφισθέντες ἀπεθανόντες

ἀρρώστοι	ἀ. βαθμοῦ	15	9	—
"	γ. "	25	13	10.

ΤΜΗΜΑ Γ'.

ΠΟΛΙΤΕΙΟΓΡΑΦΙΑ.

Περὶ τῶν τριῶν πολιτικῶν συστημάτων τῶν νεωτέρων
χρόνων ὑπὸ Καρ Ερρ. Λουδ Ποέλιτζ.

Διατριβὴ μεταφρασθεῖσα ἐκ τοῦ Γερμανικῆ ὑπὸ
Γ. Ἀθανασίου.

Καθὼς ὑπάρχουσι τρία σύστημα τῆς πολιτικῆς οἰκονο-
μίας οὐσιωδῶς διάφορα ἀλλήλων κατὰ τε τὰς ἀρχὰς καὶ τ'
ἀποτελέσματα: τὸ ἔμπορικὸν δηλ. τὸ φυσιοκρατικόν, καὶ τὸ

τοῦ Ἀδάμ Σμιθ σύστημα· οὕτως ὑπάρχουσι καὶ τρία κατὰ
τε τὰς ἀρχὰς καὶ τ' ἀποτελέσματα οὐσιωδῶς ἀλλήλων διά-
φορα πολιτικὰ συστήματα: τὸ σύστημα τῆς ἀναστροφῆς ἢ
ἐπαναστάσεως (der Revolution), τὸ σύστημα τῆς ἀντερε-
ργείας (der Reaction), καὶ τὸ σύστημα τῶν ἀναμορφώσεων
(der Reformen) ἢ τῆς βραδείας καὶ βαθμικῆς ἐπὶ τὸ κρεῖττον
προόδου.

Ὅσακις γίνεται λόγος περὶ συστήματος ἀναστροφῆς, καὶ
οὐχὶ περὶ μεμονωμένης πράξεως ἀναστροφῆς τινος, ἐννοοῦμεν
τὸν ἔντινι ἐπικρατεία βίαιον μετασχηματισμὸν τῶν μέχρι
τουδε θεμελίων τοῦ ἐσωτερικοῦ πολιτικοῦ βίου καὶ σύμπαν-
τος τοῦ πολιτικοῦ ὀργανισμοῦ (τοῦ Συντάγματος δηλ. τῆς
Κυβερνήσεως καὶ Διοικήσεως,) μετὰ τοῦ ὁποῦ συνέχεται
συνήθως καὶ ἡ ἄρδην μεταβολὴ καὶ μεταρρυθμίσεις τῶν ἐσω-
τερικῶν σχέσεων ταύτης τῆς ἐπικρατείας. Ἀλλὰ πρότερον
μὲν διαφόρως ἀπὸ τῆς ἐννοίας ταύτης τῆς ἀναστροφῆς ἢ
ἐπαναστάσεως, — ἥτις ἔλαβε τὴν πολιτικὴν αὐτῆς σημασίαν
μετὰ τὴν μεταβολὴν τῆς πολιτείας τῶν Γάλλων — ἐφάνερουν
ἱστορικῶς μετὰ τὴν λέξιν ἀναστροφή ἄλλοτε μὲν τὰς διὰ τολ-
μηρῶν κατακτητῶν γινομένης μεταβολῆς εἰς βασιλείαν, ἢ εἰς ὀλι-
κλῆρα ἡμισφαίρια· ἄλλοτε δὲ ὑπὸ τὴν ὀνομασίαν θρονιακῆς ἐπανα-
στάσεως, τὴν ἐντισι πολιτείας· ἀλλαγὴν τοῦ προσώπου τοῦ ἡγέ-
μοτος ἢ καὶ παντὸς τοῦ δυναστεύοντος οἴκου δυναστείας, ἄλλοτε
δὲ καὶ τὸν βίαιον χωρισμὸν ἐπαργῶν τινῶν ἢ ἀποικιῶν ἀπὸ
τῆς μητροπόλεως αὐτῶν. Οὕτως ἐγένοντο ἀναστραφαὶ παρὰ
κατακτητῶν, ὅταν εἰς τὸν ἀρχαῖον κόσμον ἐκδομήθη ἐπὶ τῶν
ἐρειπίων πολλῶν τῆς μικρᾶς καὶ ἰσχυροτέρου Ἀσίας πόλεων
ἢ βασιλείας τῶν Περσῶν, ὅταν ὁ Ἀλέξανδρος, ἀπὸ τῆς Μακε-
δονίας ἐρμώμενος, κατεσκεύασε τὴν οἰκουμένην ἐκείνην
Βασιλείαν, ὅταν κατὰ τὴν πέμπτην ἑκατονταετηρίδα μετὰ
Χριστὸν τὸ δυτικὸν Ῥωμαϊκὸν Κράτος συνετρίβη ὑπὸ τῆς
ἐφοδῆς τῶν μεταναστάντων ἐθνῶν, καὶ ὅταν ἡ Κωνσταντι-

νοὺπολις ὑπέκυψεν εἰς τοὺς Ὀθωμανοὺς. Ἰδιότι διὰ τῶν
ούτων κατακτήσεων ἀνεστράφη ἄρδην ἢ τέως ὑφισταμένη ἐν-
τισι πολιτείας τῶν πραγμάτων πολιτικὴ τάξις, καὶ μάλιστα
οὐχι σπανίως καὶ εἰς ὀλοκλήρα ἡμισφαίρια. Πάντη δὲ ἀντι-
θέτω εἰς τοιαύτας διὰ κατακτητῶν γενομένης ἀναστροφῆς ἐπη-
κολούθει, ὡς μαρτυρεῖ ἡ ἱστορία, διὰ τῶν θρονικῶν ἐπαναστά-
σεων κυρίως ἢ μεταλλαγῆ τοῦ προσώπου μόνον τοῦ ἡγμένου
ἢ καὶ πασης τῆς κρατούσης οἰκογενείας. Διὰ τοιαύτης λοι-
πὸν θρονικῆς ἐπαναστάσεως διεδέξατο ἐν Γαλλίᾳ ὁ Παπῖνος,
θεμελιωτῆς τῆς Καρολιγγικῆς δυναστείας, τὴν δυναστείαν τῶν
Μιροβίγγων ὁ Γουίλιμος τῆς Οὐρνιας τοὺς Στουάρτας
ἐν Ἀγγλίᾳ, ὁ Ἰωάννης Βραγάντζα τοὺς Ἰσπανικοὺς Φι-
λίππους ἐν Λυσιτανίᾳ, καὶ ὁ Γουζάβος Βάβα τὸν τῆς Δανίας
Βασιλέα ἐν Σβεκίᾳ. Οὐχ' ἤττον δὲ ἀνήκουσι τὰ δύο παρα-
δείγματα τῆς δεκάτης ἐνάτης ἑκατονταετηρίδος εἰς τὰς ἑρ-
νικὰς ἀναστροφὰς τουτέστιν ὅτε ἡ Σβεκικὴ Βουλὴ (Reichstag)
ἐκώλυεν ἔκπτωτον τοῦ θρόνου τὸν Βασιλέα Γουζαβον δ'. καὶ
ἡ βουλὴ τῆς Γαλλίας τὸναυτοκράτορα Νικολέοντα, καὶ ταῦ-
τα παραλιπόντων ἡμῶν τὰς τελευταίας θρονικὰς ἐν Κωνσταντι-
νουπόλει ἀναστροφὰς. — Ἀλλ' ἐν τῇ ἱστορίᾳ πολλάκις διὰ
τοῦ ὅρου ἐπαναστάσις σημαίνουσι καὶ τὸν ἀπὸ τῆς μητροπόλεως
χωρισμὸν προτέρων ἐπαρχιῶν. Οὕτως ἐφθασεν ἡ Ἑλβετία διὰ
τοιαύτης ἐπαναστάσεως εἰς αὐτονομίαν. Οὕτως ἐπὶ ἐπαρχίαι
τῶν Κάτω Χωρῶν ἀπέκτησαν διὰ πολέμου τὴν ἐαυτῶν ἀνε-
ξαρτησίαν. Οὕτω δεκαετρεῖς ἀρκτικαὶ Ἀμερικαναὶ ἀποικίαι
ἀπέκτησαν ἐν τῷ τελευταίῳ τεταρτημορίῳ τῆς δεκάτης
ὀγδόης ἑκατονταετηρίδος διὰ πολέμου παρὰ τῆς Ἀγγλίας τὸ
δικαίον νὰ ἀποτελῶσιν ἰδιαίτην Πολιτείαν. Παρακλήσιος
δὲ ἐνεστήσαντο καὶ αἱ πρότερον Ἰσπανικαὶ ἀποικίαι τὴν ὁδὸν
πρὸς τὴν πολιτικὴν ἐλευθερίαν, πρὸς τὴν ἀνεξαρτησίαν καὶ
αὐτονομίαν.

Διαστέλλονται δὲ τῶν τοιούτων ἐπαναστάσεων ἐκείναι

ἵσαι μῆτε παρὰ κατακτητῶν ἐνεργοῦνται, μῆτε ἐπὶ σκοπῶν
ἀναστροφῆς θρόνου τολμῶνται, μῆτε ὑπὲρ τῆς αὐτονομίας,
πρότερον ἀποικιῶν ἐπιχειροῦνται, εἰς τὰς ὁποίας ὅμως ὀλο-
κλήρος ὁ μέχρι τοῦδε ἐσωτερικὸς πολιτικὸς βίος πρέπει νὰ
θεωρηθῆ ὡς πεπαλαιωμένος, καὶ ἐπιδεῖς ὀλοκλήρου μετασχη-
ματισμοῦ, ἐν' ἐπιστηριχθῆ ἐπὶ νέων θεμελιῶν, Ἐν μέρει δὲ
ἀνήκει εἰς τὸν χορὸν τοῦτον ἡ Βρετανικὴ ἐπαναστάσις ἐν
ἔτει 1688· ἐπειδὴ ἐν αὐτῇ ἢ ἀπὸ τοῦ θρόνου δίωξις τῆς Δυ-
ναστείας Στουάρτ συνέπεσε μὲ τὴν ἀποκατάστασιν τοῦ προτέ-
ρου συντάγματος. Ἀλλ' ὅμως εἰς ἐτι περιεκτικωτέραν σημα-
σίαν λαμβάνεται ἡ ἐκτεθειὰ ἰδέα τῆς ἐν ἔτει 1789 ἐπανα-
στάσεως τῶν Γάλλων καὶ τῶν ψηφισμάτων τῆς ἐθνικῆς τῶν
Πολλωνῶν συνελεύσεως ἐν ἔτει 1788 ὡς πρὸς τὴν νέαν μὲρφο-
σιν τοῦ ἐσωτερικοῦ πολιτικοῦ βίου, καὶ πολλὰς ἄλλας μετα-
ταῦτα εἰς Εὐρωπαϊκὰς Βασιλείας γενομένας, τότε μὲν εὐεχῶς,
τότε δὲ δυστυχῶς, δοκιμαίαι πρὸς μετασχηματισμὸν καὶ ἀνανέω-
σιν τοῦ ἐσωτερικοῦ πολιτικοῦ βίου δι' εἰσαγωγῆς νέων μορφῶν
εἰς τὸ Σύνταγμα, τὴν Κυβέρνησιν καὶ τὴν Δοίξησιν. Δὲ ἀνή-
κει δὲ εἰς ταύτην τὴν ἐν γένει ὀνομαστικὴν διαίρεσιν τῶν τρι-
ῶν πολιτικῶν συστημάτων νὰ ἔμδωμεν εἰς ἐξέτασιν τῶν
προσεχῶν ἢ μεμακρυσμένων αἰτιῶν, διὰ τῶν ὁποίων προξενεῖται
καθ' ἐκαστὴν ἐπαναστάσις εἰς τὰς Βασιλείας. ἐπειδὴ αὐταὶ
ἦσαν πολλὰ διάφοροι ἀλλήλων κατὰ τὰς τοπικὰς περιστάσεις.
(π. γ. ἐν Γαλλίᾳ καὶ Πολωνίᾳ, — ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ Ἑνεσίᾳ, —
ἐν Μαδρίτῃ καὶ Τουρίνῳ. — ἐν Νεαπόλει καὶ Στοκόλμῳ,
— ἐν Βέρνῳ καὶ Λισβὸνῳ κτλ.) ἀλλ' ὅμως δύο γενικὰ αἰ-
τια συνήργησαν ἀνευ ἐξαίρεσεως εἰς πάσας ταύτας τὰς ἐπα-
ναστάσεις, ἡ παλαιώσις τοῦ τέως ὑφισταμένου Συντάγματος
καὶ ἡ ἔλθεια τοῦ ταμείου. Ἡ ἱστορίαι τῆς παρελθούσης ἡμι-
σεῖας ἑκατονταετηρίδος ἴδειξεν ἀποχωρόντας, ὅτι μῆτε τὸ
ἰσφαλμένον Σύνταγμα μόνον, μῆτε μόνη ἡ ἔλθεια τοῦ ταμείου,
πολλῶ δὲ ἔλαττον εὐτελέστεραι ἐσωτερικαὶ τοῦ πολιτεύμα-

τὰς πῆρώσεις παρήγαγόν τινα ἀναστροφὴν· ἀλλὰ μόνον ἢ παλαιώσις τοῦ συντάγματος καὶ ἡ ἔνδεια τοῦ ταμείου καινῶς — ἐνταῦθα ὅμως δὲν πρέπει νὰ ἀρνηθῶμεν τὴν σύμπραξιν πολλῶν καὶ ποικίλων τοπικῶν σχέσεων· Ἐπειδὴ ὅταν περιεργαζόμεθα τὰς ἐπαναστάσεις καθ' ἑκάστην τῶν Ἑθνωπαϊκῶν πολιτειῶν περὶ τὰ τέλη τῆς ἐσχάτης ἐκατονταετηρίδος, δὲν εὐρίσκομεν μῆτε μίαν αὐτῶν ὅτι παρεισέφησεν εἰς τὸν δημόσιον βίαν πολιτείας τινος, ὅπου δὲν εἶχε πρὸ πολλοῦ ἤδη ἀναφανῆ ἢ προτέρα βάσις τῆς κοινωνικῆς τάξεως καὶ τῶν σχέσεων τῶν πολιτικῶν κλάσεων πρὸς ἄλληλας ὡς πεπαλαιωμένα, καὶ ὅπου ἡ κατάστασις τοῦ ταμείου διὰ τὸν κλεονασμὸν τῶν χρεῶν, τῶν ὑπολῶν οὔτε τοὺς τόκους ἦτον δυνατόν ἐκ τῶν πόρων νὰ ἐξοικονομῶσι δι' ἔνδειαν (déficit) ἑσασὶ ἀθεράπτευτον καὶ διὰ φόρου· καὶ τέλη ὑπέρογκα δὲν εἶχε καταστήσῃ εἰς ἀδάσωστον ἀταξίαν.

Πολιτεία δὲ ἔχουσα διευθετημένην οἰκονομίαν φοβεῖται ὅσον ὀλίγον Ἐπανάστασις, ὅσον ὁ ἰδιώτης τὴν πτώχευσιν, ὅταν ἔχη τὰ κατάστιχα τῆς προσόδου καὶ δαπάνης ἐν τάξει. Πολιτεία προικισμένη μὲ συντάγμα ἀρμόζον εἰς τὸν βαθμὸν τῆς παιδείας τοῦ λαοῦ αὐτῆς κινδυνεύει ὡσαύτως ὀλίγον νὰ συναρκασθῇ καὶ νὰ κλονισθῇ ὑπὸ ἐπαναστάσεως, ὅσον οἶκος τοῦ ὁποίου εὐμαρ ὁ οἰκιακὸς βίος ἐκανονίσθη καὶ διευθετήθη κατὰ πάντα ἐριστικῶς. Ἐπὶ Ἐρρίκου τοῦ Δ. ἐν Γαλλίᾳ Φοιδερύχου τοῦ Β', ἐν Πρωσίᾳ καὶ Φριδερ. Αὐγούστου Δ' τῆς Σαξωνίας ἦσαν ἐπαναστάσεις ἠθικῶς ἀδύνατοι. Ἐπειδὴ ἀμφοτέρω οἱ βίαι ὅτε κοινωνικὸς καὶ πολιτικὸς εἶχον συνειδήσιν εἰς τὰς ἐπικρατείας αὐτῶν ἐξ ἴσου μὲ τὸν αἰῶνα, καὶ τὸ ταμεῖον εἶχε στερεὰν τάξιν.

Ἐνταῦθεν ἐπιτεταί ὡς πόρισμα πολιτικῶν, ὅτι πάσας τὰς τοῦ τελευταίου εἴδους ἀναστροφάς — τὰς ὡς πρὸς τὸν ὀλόκληρον μετασχηματισμὸν καὶ τὴν μεταβολὴν τοῦ ἐσωτερικοῦ πολιτικοῦ βίου δυνάμεθα νὰ ἀποφεύγωμεν διὰ νομίμων μετα-

μορφώσεων ἢ ἀναμορφώσεων· μονολεξεῖ δὲ διὰ τοῦ παρὰ τῆς Κυβερνήσεως στερεῶς τηρουμένου συστήματος τῆς ἐπὶ τὸ κρεῖττον προόδου τοῦ ἐσωτερικοῦ καὶ ἐξωτερικοῦ πολιτικοῦ βίου.

Ἀλλὰ ποῦ ἐπιστηρίζεται τὸ σύστημα τῶν ἀναμορφώσεων; καὶ πῶς πρέπει νὰ παρίσταται αὐτὸ ἐν τῷ ἐσωτερικῷ πολιτικῷ βίῳ.

Ἡ πολιτεία δὲν εἶναι μῆτε μηχανή, μῆτε ὡς τινες νεώτεροι θῆλουσι, προῦτον τῆς φύσεως, ὡσπερ κρυστάλλωσις τι, ἢ ἀπολίθωσις τῆς λάβας· Ἡ πολιτεία δὲν εἶναι μῆτε βροσίλειον ἐκ συσσωρεύσεως φυτῶν πετρῶν καὶ ζώων· ἀλλ' εἶναι μάλιστα ὁ σύνδεσμος αἰσθητικῶν καὶ λογικῶν ὄντων εἰς πολιτευμα, συνίσταται ἐκ τῆς κατὰ συνθήκην ἐνώσεως μεγάλου ἀριθμοῦ ἐλευθέρων ἀνθρώπων καὶ καταστοχάζεται τῆς ἀπόλυτου ἀρχῆς τοῦ δικαίου ἐντε τῷ ἐσωτερικῷ καὶ ἐξωτερικῷ πολιτικῷ βίῳ, τούτέστιν ἐν τῇ σχέσει καὶ ἀλληλενεργείᾳ μετ' ἄλλων ἐπὶ τῆς γῆς πλησίον ἀλλήλων δικαίως ὀρισταμένων πολιτειῶν. Τοῦτο δὲ τὸ ὕψιστον τέλος τῆς πολιτείας, ἢ ἀπόλυτος ἀρχὴ τοῦ δικαίου, δὲν ἀποκλείει τὴν περὶ τὸ ἔσχατον τέλος τῆς ἀνθρωπότητος αὐτῆς φροντίδα καὶ ἐπιμέλειαν πρὸς τελεσιουργίαν αὐτοῦ. Ἐπειδὴ τὴν τάχα δύναται νὰ πείσῃ τὸν ἄνθρωπον νὰ εἰσέλθῃ εἰς διαρκῆ σύνδεσμον, εἰς τὸν ὁποῖον ἤθελεν ἀναγκασθῆναι νὰ θυσιάσῃ τὰ μοναδικὰ δύο ἐν τῷ ἐσχάτῳ τέλει τῆς ἐπιγείου αὐτοῦ ὑπέρβειως ἠνωμένα τέλη τῆς λογικῆς προόδου καὶ τῆς ἀπολαύσεως τῆς εὐδαιμονίας, ἢ ὅπου ἐν μέρει μόνον ἤθελεν ἐπιτύχῃ αὐτῶν. Πολὺ δὲ μᾶλλον ὀφείλει ἢ πολιτεία, καὶ τοι κατὰ τὴν οὐσίαν αὐτῆς μῆτε ἀπλῶς κατάστημα πρὸς εὐδαιμονίαν πρέπει νὰ ἦναι, μῆτε αὐτόχρονα σχολεῖον τῆς πνευματικῆς ἀναπτύξεως καὶ παιδείας, νὰ μὴ περιορίσῃ, μῆτε νὰ ἐμποδίσῃ διὰ τοῦ ἰδίου αὐτῆ τέλους τὰ δύο τέλη τῆς ἀνθρωπίνης υπάρξεως, ἀλλὰ μᾶλλον νὰ αὐξήσῃ διὰ πασῶν τῶν διατάξεων αὐτῆς, νόμων καὶ καταστημάτων καὶ νὰ διευκολύσῃ τὴν τελεσιουργίαν αὐτῶν.

Καθότι εἰς πάντας τοὺς πολίτας προσήκει ὁ γένειός χαρὰ κτήρ τοῦ γένους, ὁ χαρακτήρ τῆς τελειοποισιμότητος (perfectibilité) ὁ δὲ χαρακτήρ οὗτος θεμελιούται ἐπίσης ἐπὶ τῶν πρωτοτύπων νόμων τῶν λογικῶν μὲν δυνάμεων, καίῳ· καὶ ἐπὶ τῆς ἀδιαλύτου καὶ συγχρόνως ἐνεκρηγῆτου ἐνώσεως λογικοῦ πνεύματος μετὰ σώματος αἰσθητικοῦ. Αὐτός εἶναι ἡ ἀρχηγικὴ θάσις ἢ παρέχουσα εἰς τὸν ἄνθρωπον τὸ δυνατόν, ἵνα πλησιάζῃ διὰ τῆς ἐλευθερίας αὐτοῦ εἰς τὸ προκαίμενον ἄθλον τῆς ἐπιγείου αὐτοῦ ὑπάρξεως. Καὶ αὕτη δὲ αὕτη ἡ ἐλευθερία τοῦ ἀνθρώπου φανεροῦται εἰς τὰ ἄτομα καὶ ἔθνη ἥτοι ὡς πρόοδος ἐπὶ τὸ κρεῖττον, ἢ ὡς παλινδρομησις ἐπὶ τὸ χεῖρον· στάσις γὰρ δὲν ἀπαντᾶται μήτε ἐν τῷ φυσικῷ κόσμῳ, μήτε ἐν τῇ ἡθῇ ἢ τῶν πραγμάτων τάξει.

Ἐὰν δὲ ὁ νόμος τῆς ἐλευθερίας προσήκει πᾶσι τοῖς ἀτόμοις ὡς κοινὸν γνώρισμα τοῦ ἡμετέρου γένους, πρότεστι ὁμολογουμένως καὶ εἰς μεγαλητέρας κοινότητας τοῦ γένους ἡμῶν εἰς τε τὰ ἔθνη καὶ τὰς πολιτείας τῆς οἰκουμένης. Τὰ ἔθνη οφείλουσιν, ὡς καὶ τὰ ἄτομα, διὰ τῆς ἐμφύτου αὐτῆς ἐλευθερίας νὰ προοδεύωσιν εἰς τὴν παιδείαν καθ' ὅλα αὐτῆς τὰ μέρη καὶ τοὺς κλάδους, ἐπίσης εἰς τὴν καλλιέργειαν καὶ τὸν ἐξευγενισμόν τῆς γῆς, κατὰ καὶ εἰς τὰ εἶδη τῆς ἐργοπονίας, ἐξ ἴσου εἰς τὰ διάφορα ἐπιχειρήματα τοῦ ἐμπορίου, κατὰ καὶ εἰς τὴν βελτίωσιν ἐκάστης τῶν τεχνῶν, ἐξ ἴσου εἰς τὴν ἀκατακράτητον ἐπικράτειαν τῆς ἐπιστήμης, κατὰ καὶ εἰς τὴν ἀπειρον ἐπικράτειαν τῆς ἠθικότητος, καὶ ταῦτα δι' ἐλευθερίων πράξεων, καθότι ἐν αὐτῇ ἀσκήτῃ τὸ καλόν, διότι ἐστὶ καλὸν. Πρόοδος τῶν ἀτόμων καὶ ἔθνων εἶναι ἐν γένει ἡ ἐδραία θάσις τῆς ἐπὶ γῆς τῶν ἀνθρώπων συμβιώσεως, τὸ σχέδιον καὶ ἡ τοῦ Θεοῦ περὶ τοῦ ἡμετέρου γένους θέλησις, καὶ ἐπομένως τὸ ἀπαραιτήτων ἔργον πάσης πολιτείας, ἥτις δὲν ἀγαπᾷ νὰ συγχέῃ εἰς αἰώνιαν ἀντίφασιν τὸν προορισμὸν τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ πολιτείου.

Εἰμὲν λοιπὸν στάσις δὲν ὑπάρχει εἰς τὸν πνευματικὸν κόσμον παντελῶς, ἀλλ' ἦτοι πρόοδος, ἢ παλινδρομησις, ἀνάγκη νὰ ἀπαντῶμεν καὶ εἰς τὰς ἰδιαιτέρας τοῦ ἐπὶ τῆς γῆς ἐξηλωμένου τῶν ἀνθρώπων γένους κοινωνίας, εἰς τὰς ἰδιαιτέρας πολιτείας, ἥτοι πρόοδον ἢ παλινδρομησιν. Ὅμως καὶ τὰ ἄτομα καὶ τὰ ἔθνη δὲν ἐκλήθησαν εἰς παλινδρομησιν, ἀλλ' εἰς πρόοδον, καὶ μετὰ ταύτης τῆς εἰς τὴν λογικὴν παιδείαν, καὶ τὴν ὑψηλότεραν ἠθικὴν καὶ εἰς τὴν πολιτικὴν ἡλεκίωτην πρόοδον, συνέχεται κατὰ τὰς ἀποδείξεις τῆς ιστορίας ἢ ἀνάπτυξίς δυνάμεως ἐβρωμένης καὶ ἀκμαζούσης, ἢ βίβλια αὔξησις τῆς εὐπραγίας καὶ τοῦ πλοῦτος, τὸ ὄξύ καὶ συνετὸν βλέμμα τοῦ νοῦς, ἡ ὀρθὴ αἰσθησις (tact) ἐν τῷ βίῳ, ἡ εὐγενὴς ἀπόλαυσις καὶ ἡ ἐλευθερὰ ἐπιμιξία, τουτέστι ἡ ἀλληλενέργεια ἐκάστου κατὰ πᾶσαν τὴν ἔκτασιν τῆς τοιαύτης παιδείας προοδεύοντος ἔθνους μετὰ πάντων τῶν ἄλλων προοδεύοντων ἔθνων.

Ἄν καὶ ἀναπτύσσεται ἡ δημόσιος παιδεία ἐκάστου ἔθνους διαφόρως κατὰ τὰς τοῦ κλίματος τοπικὰς καὶ ἠθικὰς σχέσεις· εὐρίσκεται ὅμως μετὰ τῶν πάντων τῶν προοδεύοντων ἔθνων ἀμοιβαία κατ' ἐκλογὴν συγγένεια, κατὰ καὶ ἡ ἀκοῦσις φιλία τῶν ὁμοφρόνων καὶ ἰσοδυναμῶν καὶ πρὸς ἐν τέλος μετὰ σπουδῆς ἀποτεινομένων νεανίσκων. Ἄπ' ἐναντίας δὲ τὰ ὑπισθοδρομοῦντα καὶ ἀδιασώτως πίπτοντα τῶν ἔθνων καὶ ἔχοντα ἀμυδρὰν πρόγνωσιν τοῦ πολιτικοῦ αὐτῶν θανάτου ζητοῦσιν ὡταύτως πρὸς συγγισμόν εἰς πολιτείας, αἱ ὁποῖαι σπουδύουσιν εἰς τὴν αὐτὴν μοῖραν τῆς ἀκατακράτητου πτώσεως.

Πρόοδος ἄρα πρόοδος ἐπὶ τὸ κρεῖττον κατὰ πάσαις τὰς οὐσιώδεις τοῦ πολιτικοῦ βίου βάσεις ὡς πρὸς τὸ σύστημα, τὴν Κυβέρνησιν καὶ Διοίκησιν, εἶναι ὁ ἐδραῖος καὶ θεμελιώδης νόμος πάσης τῶν ἀκμαζουσῶν πολιτειῶν καὶ πάντων τῶν πολιτικῶς ὀρίμων ἔθνων. Ἀλλ' ὅμως αὕτη ἡ πρόοδος δὲν πρέπει νὰ γίνηται διὰ πηλημάτων, οὔτε βιαιῶς· ἀλλὰ συμφέρει νὰ εἰσχωρήσῃ ἡρέμα καὶ βαθμηδὸν· μάλιστα δὲ μήτε ἀνωγὴν διὰ

τῆς διοικήσεως πρέπει νὰ δοθῇ· πολὺ δὲ μᾶλλον ἀνάγκη εἶσθαι νὰ φανερωθῇ πρὸς τὰ ἔξω. Ἐπειδὴ καθὼς εἰς τὴν φύσιν τῶ ὀρθρινὸν κνέφας εἰσχωρεῖ μεταξύ τῆς νυκτὸς καὶ τῆς ἡμέρας, καὶ ἡ ἡμέρα μεταξύ τοῦ ὀρθρου καὶ τῆς πραγματικῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου, παρμειβόμεναι δὲ καὶ διαδέχεται ἐνεργητικῶς ἡ ἕτερα κατὰστασις τὴν ἄλλην, συγγεωμένη εἰς αὐτὴν δι' ὀμαλῶν καὶ ἀνεπαισθητῶν μεταβάσεων· παρομοίως πρέπει νὰ εἰσχωρήσῃ βιημηδὸν καὶ εἰς τὸν πολιτικὸν βίον τὸ τέλειον ἀντὶ τοῦ ἀτελοῦς, ὁ ὀρθρος ἰδεῶν ὀρθῶν ἀντὶ τῆς νυκτερινῆς δεισιδαιμονίας, ἡ ἡμέρα σαφῶς γνώσεως ἀντὶ τῆς ἀμυδρᾶς λυκοφίας τοῦ ὀρθρου, τὸ φῶς τῆς ἡλιολαμποῦς ἀληθείας, ἀντὶ τῆς ὑποφωσκουσῆς ἐναργοῦς γνώσεως, ἡ προσωπικὴ ἐλευθερία, ἀντὶ τῆς δουλείας καὶ εἰλωτείας, ἡ ἰσότης τοῦ δικαίου ἀντὶ τῶν ἐξαιρέσεων, ἡ ἰσότης τῆς συντελείας κατὰ τὸ μέτρον τῆς καθαρᾶς προσόδου ἀντὶ συστήματος φόρων ἀυτογώμονος θελήσεως, ἡ ἰσότης τῆς ἐθνικῆς καταστάσεως κατὰ τὸ μέτρον ἴσων πρὸς τὴν πολιτείαν ὑπηγεσιῶν, ἀντὶ τῆς ἐξαιρέτου προνομίας ὀλίγων τινῶν, καὶ Σύνταγμα ἐκάτερα τὰ δίκαια τοῦτε ἡγεμόνος καὶ τοῦ πολίτου εἰς ἅπαν τὸ ἐπίον ἐπίσης ἀσφαλίζον ἀντὶ τῶν ἐκ βιβρόδρων αἰῶνων πηγάζουσῶν Συναγματικῶν μορφῶν.

Τὸ σύστημα τῆς ἐν τῷ ἰσωτερικῷ βίῳ προσόδου εἶναι ἄρα κατὰ τὰς ἀρχὰς ταύτας, σύστημα βιημηδὸν προχωρουσῶν ἀναμορφώσεων, καὶ διαστέλλεται οὐσιωδῶς ἀπὸ τοῦ συστήματος τῆς ἐπαναστάσεως διὰ τοῦ ἴδιου τούτου αὐτοῦ χαρακτῆρος· καθότι, τῆς ἐπαναστάσεως ἀνατρεπούσης μίᾳ βολῇ πᾶν τὸ καθεστῶς, εἴτε πεπαλαιωμένον, εἴτε μὴ, ἢ βλαβερὸν, ἢ ὠφέλιμον, εἴτε θεμελιωμένον εἰς δικαιοῦματα καλῶς κεκτημένα, ἢ εἰς πηγάζοντα ἐκ παλαιῶν καταχρήσεων, ἵνα ἀνοικοδομηθῇ ἐξ ὑπαρχῆς ὀλόκληρος ὀπολιτικὸς βίος ἐκ θεμελιῶν καὶ καθ' ὅλου τοῦ κλάδου αὐτοῦ. Οἱ πολιτικοὶ ἀπ' ἐναντίας, ὅσοι ὁπαδοὶ τοῦ συστήματος τῶν ἀναμορφώσεων, ἐξετάζουσιν ἀκριβῶς, τὸ

πῶ ὄντι ἐπαλαιώσεν ἐν τῷ καθεστῶτι, καὶ τί διασώζεται ἔτι, τί ἐκιστηρίζεται εἰς καλῶς κεκτημένα δίκαια, καὶ τί πηγάζει ἐκ καταχρήσεως, τί δύναται νὰ συνδεθῇ μὲ τὸ πνεῦμα νεωτέρων χρόνων, καὶ τί ἀντιμάχεται ἀπ' εὐθείας πρὸς αὐτό. Καθότι τοῦ συστήματος τῆς ἐπαναστάσεως προχωροῦντος μὲ τοιαύτην αὐθάδειαν καὶ τόλμην, ἥτις ἐμποδίζει τὸν συλλογισμόν, ὅτι πᾶν ἔθνος ἔχει καὶ περθεθῆναι, μὲ τὸ ὅποιον συνέχεται καὶ τὸ παρὸν αὐτοῦ, καὶ ὅτι τὸ παρὸν τοῦτο προσαρτᾶται εἰς τὴν ῥίζαν τῆς προτέρας αὐτοῦ ἱστορίας δι' ἀναριθμητῶν διακλαδώσεων. Ἀπ' ἐναντίας τὸ σύστημα τῶν ἀναμορφώσεων ἄρχεται ἀκαριαίητος ἀπὸ τῆς ἱστορικῆς βάσεως, ὅταν ἐπιχειρῇ εἰς τὰς διορθώσεις καὶ ἀυξήσεις, τὰς ὁποίας ἔχει πρὸ ὀφθαλμῶν, καὶ φεῖδεται παντὸς ὅ,τι δύναται πῶς νὰ ἐνωθῇ μὲ τὰς ἀνάγκας καὶ ἀξιώσεις τοῦ προδεύσαντος χρόνου.

Καθὼς ὁ προσεκτικὸς κηπουρὸς, ἐπιστρέφοντος τοῦ ἔαρος, μόνον τοὺς μαραθίντας καὶ ξηροὺς ἀκραίμονας καὶ κλώνους ἀποκόπτει, ἵνα μὴ ἐλαττωθῇ ἐξ αἰτίας αὐτῶν ὁ μετὰ νέας ζωρότητος ἀναβλαστάνων τοῦ δένδρου βίος, καὶ ἐμποδισθῇ τὸ εἰς τὸν κάλυκκα ἀναφῶν ἄθος, οὕτω καὶ ὁ ἔμπειρος πολιτικὸς ἀπεραιομένος εἰς τὴν ἱστορικὴν βάση τοῦ συντάγματος τῆς Κυβερνήσεως καὶ Διοικήσεως τοῦ λαοῦ καὶ τῆς πολιτείας, θέλει εὐρίσκει τὴν μέσην ὁδὸν μεταξύ ἀνεστροφῆς καὶ ἀντενεργείας, τὴν ὁποίαν βραδύων θέλει ὑφαίρει πᾶν ὅ,τι ἐπαλαιώσεν, ἐκποδῶν κερύμενος αὐτὸ ἐν σιωπῇ, καὶ ἀντικατασταίει· καθμηδὸν τὸ νέον καὶ βέλτιον, τὸ ὅποιον ἀπαιτεῖ ὁ προδεύσας νοῦς τοῦ πολιτικῶς ὠρίμου γενομένου λαοῦ. Ἡ τάχα ὑπῆρχεν ἕτερον σύστημα τῶν ἀναμορφώσεων ἐκεῖνο, καθ' ὃ ὁ μέγας Δουξ τοῦ Βαβίλου κατὰ τὸ 1816, ὁ Βασιλεὺς τῆς Πρωσίας καὶ ὁ μέγας Δουξ τοῦ Βάδεν τῷ 1818, καὶ ὁ βρεσιλεὺς τῆς Βιρτεμβέργιας ἔδωκαν εἰς τοὺς λαοὺς αὐτῶν νέον Σύνταγμα· Πῶ! δὲν πρᾶχθῆσαν εἰς τὸν πολιτικὸν βίον κατὰ τοῦ τῶν ἀναμορφώσεων τὸ σύστημα οἷ τε φυλετικοὶ ὄργανισμοὶ

εἰς ἐκάστην τῶν ἑπαρχιῶν τῆς Πρωσσιανῆς Μοναρχίας, καὶ μεταρρυθμίσεις τῶν ἀρχαίων φυλετικῶν Συναγμάτων τῆς βασιλείας Κανόβερ καὶ ἡγεμονίας Βραουνσβάιγ, καθὼς καὶ τὰ ἄλλα πλὴλὰ νέα Συναγμάτα εἰς πολλὰς Ἑυρωπαϊκὰς καὶ Γερμανικὰς πολιτείας;

Ἄλλ' ὅμως τὰς ἀναμορφώσεις τῆς πολιτείας δὲν πρέπει ποτὲ ὁ λαὸς αὐτὸς, ἀλλὰ μόνον ἡ νομοθετικὴ καὶ νομοτελεστικὴ δύναμις νὰ ἐπιχειρῇ καὶ ἐκτελῇ. Ἐπειτα δὲ ἐντεῦθεν Α. μὲν, ἔτι πᾶσα ἀναμόρφωσις κάτωθεν διενεργηθεῖσα καὶ τελεσθεῖσα εἶναι ἀθαίρετος καὶ παράνομος. Β'. δὲ, ὅτι εἰς αὐτοκρατορικὰς πολιτείας, ὅπου ἡ νομοθετικὴ καὶ νομοτελεστικὴ δύναμις ἠνώθησαν εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ ἡγεμόνος, μόνον αὐτὸς πρέπει νὰ κατασταθῆται πρῦτανος τῶν ἀναμορφώσεων. Γ'. δὲ, ὅτι εἰς πολιτείας, ὅπου ἡ νομοθετικὴ δύναμις ἐνεπιστεύθη κοινῇ εἰς τὸν ἡγεμόνα καὶ τὸ βουλευτικόν, καθὼς, εἰς τὴν Μεγάλην Βρετανίαν ἤγουν εἰς τὰς βουλὰς τῶν παραστατῶν τοῦ ἔθνους, ἔχουσι καὶ οἱ τελευταῖοι ψῆφον εἰς τὰς ἀναμορφώσεις. Αὕτη δὲ ἡ σύμπραξις τῶν παραστατῶν εἰς τὰς ἀναμορφώσεις δύναται νὰ εἶναι διπλῆ· ἥτοι ἔχει καὶ τὸ βουλευτικόν τὸ δίκαιον νὰ προτείνῃ εἰς τὸν ἡγεμόνα προβλήματα ἀναμορφώσεων, ἢ ὅσας ὁ ἡγεμὼν ἔχει κατὰ νοῦν ἀναμορφώσεις, αὗται πρὸ τῆς τελεσιουργίας αὐτῶν προτίθενται εἰς σκέψιν καὶ συζήτησιν τῆς βουλῆς.

Ἄναρρητῶς εἶναι τὸ σύστημα τοῦτο τῶν ἀναμορφώσεων καὶ το σκῆδιον καθ' ὃ κυβερνᾶται ἐξ αἰῶνος ὁ κόσμος. Ἐπειδὴ ἀφοῦ μετὰ τὴν συμπλήρωσιν τοῦ χρόνου ἐπέλαθεν ὁ χριστιανισμὸς τὸν τόπον τῆς μωσαϊκῆς καὶ ἐθνικῆς θρησκείας, ὁ θεῖος κτίστης αὐτῆς δὲν διέδωκε τὴν νέαν διδασκαλίαν ἐν ὁρμῇ ἐπαναστάσεων, οἱ ἀπόστολοι αὐτοῦ δὲν μετέπειθον πρὸς τὴν ὀρθὴν τοῦ χριστιανισμοῦ πίστιν, ὡς ὁ Μωάμεθ, διὰ τῆς μαχαίρας, ἀλλὰ διὰ τῆς ἐσωτερικῆς καὶ ἀκαταμαχίτου τῆς ἀλη-

θείας δυνάμεως ἀπὸ τοῦ ἠμωσαϊσμοῦ εἶχε μείνῃ τὸ μέγα μάθημα τοῦ ἐνοσθεοῦ (τῆς μονοθεΐας,) τῆς τοῦ κόσμου Κυβερνήσεως καὶ τῆς μελλούσης ἀμοιβῆς. Αἱ φλόγαι ὅμως τῶν θυσιαστηρίων ἔσβεσαν, ἡ περιτομὴ καθήρηθη, ἡ λειτουργία τῆς ἱσρατικῆς φυλῆς τῶν Λευιτῶν ἦτον ἀσυνάρμοστος μετὰ τὴν ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ τοῦ θεοῦ λατρείαν. Οὕτως ἀνεφάνη εἰς τὸν κόσμον καὶ αὐτὸς ὁ Χριστιανισμὸς ὡς πρῶτος ἐπὶ τὸ κρεῖττον, ἐξάλειψας τὰς πεκαλαιωμένας καὶ σαθρὰς μορφὰς, ἀνακτίσας νέαν καὶ σύμμορφον μετὰ τοὺς καιροὺς θρησκευτικῆς οἰκοδομῆς ἐπὶ τῆς βάσεως μιᾶς νομοθεσίας, ἥτις ὅταν κατεπέμφθη ἀπὸ τοῦ Σα' ἠθρονταῖς καὶ ἀστραπαῖς ἦτον πάντη ἐρμύζουσα εἰς τὸναλῶνα αὐτῆς.

Πρὸς δὲ τὸ πρόβλημα: τότε ἐπιχειρητέον τὰς ἀναμορφώσεις, ἀποκρινόμεθα μετὰ τοῦ κτίστου τοῦ Χριστιανισμοῦ· ὁρᾶτε τὴν συκὴν ὀπόταν ἔρχεται τὸ ἔαρ Ὁ πολιτικός, ὅστις γινώσκει ἀκριβῶς τὸ πνεῦμα καὶ τὸ ἰδιότροπον τοῦ λαοῦ αὐτοῦ, τὴν θέσιν αὐτοῦ μετὰ τῶν ἄλλων ἔθνων καὶ πολιτειῶν, τὸ παρελθόν αὐτοῦ καὶ τὸν τρόπον πῶς ἀναπτύσσεται τὸ παρὸν ἐκτοῦ παρελθόντος — δὲν θέλει καταστήτῃ ποτὲ εἰς ἀπορίαν καὶ ἀμηχανίαν κατὰ τοῦτο, ἔσν ἀναμορφώσεις εἶναι ἀναγκαῖαι καὶ πότε καὶ πῶς ἐπιχειρητέον αὐτάς. Ἐπειδὴ εἰς αὐτὴν ταύτην τὴν πολιτικὴν εὐαισθησίαν πρέπει νὰ ἀποδοθῇ ἡ διευθέτησις τῶν πόλεων τῆς Πρωσίας, ἡ νέα μεταβολὴ τοῦ ἐμπορικοῦ συστήματος τῆς μεγάλης Βρετανίας, ὁ εἰς πολλὰς πολιτείας περὶ δίκαια ἀξιώματα εἰσαχθεὶς ἐπὶ τῶν ἀγρῶν τῶν ἀκινήτων κτημάτων καὶ τῶν κλάτων τῶν πολιτῶν φόρος, καθὼς καὶ ἡ ἀναίρεσις τῶν ἐργατικῶν συντεχνῶν καὶ τῆς ἐντεῦθεν πηγαζούσης βίας, ἡ εἴσαξις τέλος τῶν ἐνωμένων Κριτῶν καὶ τῆς δημοσιότητος εἰς τὴν δικαστικὴν ὑπηρεσίαν.

Σύμφωνα ἐλάλησε καὶ ὁ Ἄνσιλλον (uber die staatsvoissenchaft Lerl. 1820 8) περὶ τῆς ἀνάγκης τῶν μεταρρυθμίσεων. Τὰ ἔθνη ἔχουσι εἰς τὰς διαφόρους ἡλικίας καὶ

περίοδους τῆς ἀναπτύξεως αὐτῶν διαφόρους κλίσεις καὶ
 χρειᾶς· αὐται δὲ αἰ ἐκ τῆς τοῦ χρόνου ῥοῆς ἐκ φυσικῆς τρόπου
 τινὰ ἀνάγκης ἐκυλισσόμεναι χρειᾶι εἶναι μυστικός πόθος
 πρὸς νεοειδῆ ἐνέργειαν καὶ σπουδὴ πρὸς ἐλευθέρην ἐξάσκησιν τῶν
 ἔξεων καὶ δυνάμεων. Αἱ δὲ στιγμὴ αὐτῆ τοῦ βίου τῶν πο-
 λιτειῶν εἶναι σπουδαῖαι καὶ περιουσίαι ἀξίαι· εὐτυχῶς ὁμῶς
 δὲν εἶναι δύσκολον νὰ αἰσθανώμεθα τὰ τοιαῦτα συμπτώμα-
 τα· ἐπεὶδὴ πᾶσα κοινωνία ἤτις προπαρασκευάζει τὴν τοιαύτην
 περίοδον διασώζει καὶ καταστήματα, τὰ ὅποια ἐγυμνώθησαν
 πλέον πάσης σπουδαιότητος. Διδότι τὸ πνεῦμα, τὸ ὁποῖον
 ἐνεψύχου αὐτὰ πρότερον παρεχώρησε πρὸ πολλοῦ. Τοιαῦτα
 δὲ πεπαλαιωμένα καταστήματα τῶν παρελθόντων καιρῶν, τὰ
 ὅποια ὡς ἀδύνατα ἢ νεκρὰ ὄργανα δὲν εἶναι πλέον σύμμορφα
 μετὰ τὴν κατάστασιν τῆς κοινωνίας καὶ ἀδυνατοῦσι τοῦ λοιποῦ
 νὰ ὑπηρετήσωσιν αὐτῇ· καίτοι κατὰ τὸ φαινόμενον κινούμενα μετ'
 αὐτῆς, οὐ μόνον δινεῖναι τιμαλφῆ εἰς τὸ ἔθνος, ἀλλὰ καταντῶσι
 καὶ ἀδιάφορα εἰς αὐτό· οὐ μόνον δὲν ἐπιτείνουσι τὰς προόδους τοῦ
 ἔθνους, μῆτε ἀναπτέρουσι τὸν βίον, ἀλλ' ἐμποδίζουσι τὸν δρόμον
 καὶ παραλύουσιν αὐτοῦ τὴν ἐνέργειαν. Ἡ αὐτὴ δὲ χρειᾶ ἐξ αἰ-
 τίας τῆς ὁποίας ἀδιαφορεῖτὸ ἔθνος πρὸς τὰς πεπαλαιωμένας διευ-
 θετήσεις ποιεῖ καὶ τοῦτο νὰ ζῆ ἢ ἕτερά τινε καταστήματα.
 Ὅταν φθάσῃ τοιαύτη ἐποχὴ εἰς τὴν ἱστορίαν ἐνὸς ἔθνους καὶ νέαι
 σχέσεις, νέαι ἰδέαι, νέα αἰσθήματα παρασταίνωσιν αὐτῷ πα-
 λαιά τινε καταστήματα ὡς ἀνωφελῆ, ἀνίκανα καὶ μάλιστα
 ξένα καὶ φορτικὰ· ὅταν αἱ νέαι αὐτῆς χρειᾶι, ὁ μυστικός οὗτος
 ὄργανισμός ἐμπνέωσιν αὐτῷ τὴν ἐπιθυμίαν ἄλλων συμμορφο-
 τέρων καταστημάτων, ἢ φρόνιμος κυβέρνησις δὲν ἀφίνει ἀτη-
 μελήτους τὰς τοιαύτας χρειᾶς καὶ ἀξιώσεις, ἀλλὰ μὲ νήφου-
 σαν σκέψιν καὶ ὠριμον βουλήν προκατάρχεται αὐτῶν καὶ μὲ
 τέχνην μεμελετημένην ποιεῖται ἐκποδῶν πᾶσας τὰς πεπαλαι-
 ωμένας συνηθείας, τοὺς νεκρωμένους νόμους καὶ ἀντικαθιστᾷ
 νέα καταστήματα, τὰ ὅποια περιέχουσιν εἰς τὸν λαὸν νὰ κινᾷ-

σαι ἐλευθέρως καὶ ζωηρῶς ἐντὸς νομίμων ὄρων. — Ὅταν
 αἱ κυβερνήσεις ἐπραξαν οὕτω, εἶδομεν καὶ τὰς πολιτείας νὰ
 μεταβαίνωσι βαθμηδὸν ἀπὸ τῆς μιᾶς εἰς ἄλλην περίοδον τῆς
 ὑπάξεως αὐτῶν, ὅπερ καὶ ἐγένετο χωρὶς αἰφνιδίων μεταμορ-
 φώσεων, χωρὶς σφοδρῶν σπασμῶν καὶ βιαίων σεισμῶν, καὶ ἡ
 ἁρμονία μεταξὺ τοῦ πολιτικοῦ βίου τοῦ ἔθνους καὶ τῶν
 μορφῶν αὐτοῦ δὲν συνεπαράχθη, μῆτε ὅσον ῥοπή ὀφθαλμοῦ.
 Ἐξ ἐναντίας δὲ ὅταν αἱ κυβερνήσεις ἦτοι ἐξ ἀμαθείας ἢ ἀφρο-
 τισίας ἢ μικροψυχίας ἠμέλησαν ὅτι αἱ ἀληθεῖς χρειᾶι καὶ
 νέαι σχέσεις τοῦ ἔθνους ἀπῆλθον θαρμῶς, αἱ χρειᾶι αὐτῆ, αἱ
 ὁποῖαι δὲν εὗρισκον τὸ ἀντικείμενον αὐτῶν καὶ ἐζήτουσαν ματαί-
 ως τὴν τροφὴν ἣτοι κατεπνίγησαν, ἢ ἔζων λανθάνουσαι εἰς
 τὰ βάθη τῶν καρδιῶν, ἢ φιλόδοξοι ἐπωφελήθησαν πρὸς γεωτε-
 ρισμούς κακοῦργου· καὶ ὅπου συνέπεσε τὸ πρῶτον, ἡ πολι-
 τεία ἀνιστέλλετο εἰς τὴν πρόοδον αἰτῆς καὶ ἐχώλαινε μὴ δυ-
 ναμένη νὰ ἀναπτύσῃται ζωηρῶς καὶ ἀντὶ τοῦ προοδεῦειν ἐποί-
 ει εἰς τὴν ὁδὸν τοῦ πολιτισμοῦ παλίνδρομα βήματα. Ὅπου
 δὲ τὸ δεύτερον, ἐγένοντο σὶ καρδίαι ἀνήσυχτοι καὶ δυστυχεῖς.
 Δυστυχεῖς, διότι ἡ ὑπαρξίς τοῦ ἔθνους δὲν ἦτον συμφέουσα με-
 τὰ τὸ ἐσωτερικόν αὐτοῦ εἶναι ἀνήσυχτοι· δὲ διότι ἡ ἀληθὴς ἁρ-
 μονία τῶν λογικῶν δυνάμεων ἐνὸς ἔθνους συνίσταται ἐν τῷ
 βαθμῷ καὶ τῇ φύσει τῆς νομίμου ἐλευθερίας τῶν ἀτόμων.
 Ὅπου δὲ τὸ τελευταῖον, ἐκεῖ ἡ κοινωνία ἐξασπᾶσθη ἀπὸ τοὺς
 ἁρμούς αὐτῆς, ἢ ἰσορροπία τῶν δυνάμεων ἀνηρέθη, ὁ βίος τοῦ
 ὄλου ἤλθεν εἰς κίνδυνον, καὶ μετὰ κλάνην πολυῶδον καὶ
 ὀξείας μεταβολᾶς εὗρεν ἡ πολιτεία τὸν θάνατον, ἢ διέτρεξε
 περίοδον φορικτὴν καὶ ὀλεθροῖαν. Ἄλλ' αἱ κυβερνήσεις ἀπὸ τῆς
 ὀψηλῆς θέσεως, τὴν ὁποῖαν κατέχει ἐκάστη ὡς εἰκόσ, πρέπει νὰ
 κρίνωσι πάντοτε παραβάλλουσαι τὴν μὲν φανεράν τῶν ῥητό-
 ρων τῆς καθέδρας φωνήν, πρὸς τὴν φωνὴν τοῦ ἔθνους καὶ τὴν
 δημοσίαν γνώμην, ἣτις καὶ ἀν' ἐκφωνῆται ἐν σιωπῇ, εἶναι
 ἁμῶς αἰσθητὴ· τὴν δὲ ἀκαρδίαν τῆς ψυχῆς διάθεσιν πρὸς τὴν

μόνημον, τοὺς συγγρόνους πρὸς τοὺς μεταγενεστέρους, καὶ τὸ ὄσον ὄπω ἀφαιζόμενον χρόνον πρὸς τοὺς μέλλοντας αἰῶνας· αὐτοῖς τρόπον τινα ἐφείδου· ἀναπέμπουσαι τὰς περὶ ἐκάστης μεταβολῆς ἀποφάσεις, πρὶν ἢ ἐπιχειρήσωσιν αὐταῖς. Καὶ δύναται τοῦτο ὡς ὄντι αἱ Κυβερνήσεις να πράττωσι μὲ ἐντελῆ ποιοίθωσιν καὶ δικαίαν ὑπερφανεῖαν, ὅταν ἡ περιωπῆ, τὴν ὁποίαν κατέχουσιν, ἦναι ἡ τοῦ ἀσθητοῦ δικαίου, τοῦ πρακτικοῦ ὀρθοῦ λόγου καὶ τῆς νομίμου ἐλευθερίας.

Πάντη διάφορον τοῦ πολιτικοῦ τούτου ουστήματος τῶν ἀναμορφώσεων τουτέστι τῆς κατὰ μικρον ἐπὶ τὸ κρείττον προόδου τοῦ ἐσωτερικοῦ καὶ ἐξωτερικοῦ πολιτικοῦ βίου, εἶναι τὸ σύστημα τῆς ἀντενεργείας. Ἀντενεργεῖαν δὲ ὡς πολιτικὴν — μετὰ σκέψιν ἐκλελεγμένον καὶ μετὰ σταθερότητα ἐμβριθῶς διαχειριζόμενον — σύστημα λέγομεν τὸ κωλύειν τὴν ἐπὶ τὸ κρείττον τοῦ ἀνθρώπου ἔντε τῶ ἐσωτερικῶ καὶ ἐξωτερικῶ πολιτικῶ βίῳ πρόοδον καὶ ἐπαγον τὴν ἐξουδένωσιν τοῦ βελτίονος, τοῦ ὁποίου τὴν ἐπιτυχίαν περιστάσεων εὖνοια συνεχώρησέ που ἔ· ἀντικαταστήσωσι διὰ βίας τὸ πρότερον ὑψέτος, πραγματικῶς ὄντι κεφαλαιωμένον καὶ πεσον ἤδη. Ἐντεῦθεν οὐκ ἔστιν ἀντενεργεῖα ὅταν εἰς κυβερνήσεις νομιζῆ τὸν λαὸν αὐτῆς μήπω ὄριμον καὶ πολιτικῶς ἀνήλικα, ὥστε να ἐπιχειρήσῃ εἰς ἐκείνας τὰς μεταβολὰς καὶ μεταρρυθμίσεις ἐν τῶ ἐσωτερικῶ βίῳ, ὅσαι ἤδη ἔλαβον ὑπαρξίν εἰς ἄλλα αὐτῆ τοῦ αὐτοῦ ἡμισφαιρίου οὐκ ἔστιν ἀντενεργεῖα, ὅταν τίς κυβερνήτης διὰ τὸ φοβεῖσθαι ἢ τοι μετὰ λόγου ἢ ἐξ ἀπάτης μὴ ὑπερῆ τῶν ὄρων ἢ μήπως δι' ἀκαταλογίστους σχέσεις ἀποστῆσθαι κέρων τοῦ ὄντος. Προτιμῶ μᾶλλον να διαφυλάττῃ τὸ καθιστὸς καλαιὸν, ἢ τολιμῶ να μεταρρυθμίξῃ αὐτὸ κατὰ τὸν καιρὸν. Αὐτῆ πέποιθεν ὅτι ἡ παλαιὰ, καὶ τοι ἀμορφος οἰκία, ἔχει ἱκανὴν παγίτητα, ὥστε δὲν στέργει παντελῶς να θυσιάσῃ μηδὲν ἐκ τοῦ καθιστὸς ἐνδεδυσα εἰς τὰς σφοδαῖς ἀξιώσεις τοῦ αἰῶνος καὶ τοῦ ἰδίου αὐτῆς λαοῦ. Διότι πάντως αἱ κατ' ἀρχὰς μὲν μικραῖ

καὶ ὀλίγον ἀξιόλογοι συγκατανεύσεις φέρουσιν εἶθες εἰς μεγαλητέρας, ὥστε ὁ πολιτικὸς, ὅς τις καθαπτόμενος τοῦ παλαιῦ θέλει να ἀντικαταστήσῃ τὸ νέον, ἀνάγκη να ἔχη εἰς μὲν τὸ ἔθνος ποιοίθωσιν, τῆς δὲ ἑαυτοῦ θελήσεως να εἶναι κύριος, καὶ να ἐκκαθαρίσῃ προηγουμένως τὸν ὑπολογισμὸν τῆς συνεχείας, τὴν ὁποίαν ἔχουσιν αἱ προθέσεις αὐτοῦ καὶ τὰ πιθανὰ αὐτῶν ἀποτελέσματα πρὸς ἄλλήλας, ἐὰν δὲν θέλῃ ἢ να πράξῃ ἐλάττω τοῦ ὄντος ἢ να ἐκπέσῃ καὶ τῆς προθέσεως συναρπασθεῖς ὑπὸ τῆς δυνάμειος τῶν σχέσεων. παράδειγμα ὁ Νέκερ.

Ἄλλὰ πάντως δύναται μὲν να προξενῆθῃ μεγάλη ζημία διὰ τῆς ἀπαγερεύσεως, ἢ καὶ μόνης ἀναβολῆς τῆς ἐπὶ τὸ κρείττον προόδου τοῦ ἐσωτερικοῦ πολιτικοῦ βίου, καὶ τι ἄνθος ἀναπτυσσόμενον να ἐμποδισθῇ καὶ ἡ κρατικιοτέρα στάσις τοῦ ἔθνους, καὶ ὁποῖαν ἀναλαμβάνει ἐν καιρῶ τῶ δέοντι μεταμορφούμενον, να παραλυθῇ ἐπὶ γενεὰς ἀνθρώπων, μάλιστα δὲ καὶ εἰς αἰῶνας. Ἐνθυμηθῶμεν μόνον τὴν Πολωνίαν, καὶ Ἑνετίαν, ὅπου ἡ πολιτικὴ τῆς ἀνανεώσεως κρίσις ἐβράδυνεν ὑπὲρ τὸ δέον. Ἐνθυμηθῶμεν μὲ ποίας φρικτὰς ὁρμὰς ἐπανάλαβον ἐν Γαλλίᾳ καὶ ταῖς Κάτω Χώραις, ἐν τῇ Ἑλβετίᾳ καὶ Ἰαλίᾳ τὰς μακρὸν χρόνον ἀναβληθείσας ἀναμορφώσεις, καὶ ὁποῖαν φρικτὴν ἐκδικήσιν ἔλαβε τὸ αἰῶνας καταδυναστευόμενον πνεῦμα τῆς προόδου, ὑπερπηθῶν πάντας τοὺς ὄρους τῆς κοινωνικῆς τάξεως.

Ἄλλὰ τὸ σύστημα τῆς ἀντενεργείας διαστέλλεται ἀπὸ τῆς μὴ συγχωρουμένης ταύτης ἐπὶ τὸ κρείττον τοῦ ἐσωτερικοῦ πολιτικοῦ βίου προόδου διὰ τῆς ἄτοι πανουργίας καὶ πονηρίας χειραγωγουμένης, ἢ ἀκαλύπτως βίᾳ ἐπιχειρουμένης καὶ διεξαγομένης τῶν ἡδὴ ἐν τῶ πολιτικῶ βίῳ εἰσχωρησάντων νέων συνταγματικῶν κυβερνητικῶν καὶ διοικητικῶν μορφῶν, πρὸς ἀντικατάστασιν τοῦ πεπτωκότος ἤδη καὶ στερημένου ζωῆς καὶ πνεύματος. Οὕτως ἦν ἀντενεργεῖα ὅτι Φαρισαιοὶ καὶ Ἰουδαῖοι ἐπρεῖς ἀντέταττον ἐναντία εἰς τὸν Χριστιανισμὸν ἀντενεργεῖαν ὅτι ἐπράξεν ἡ Ῥώμη ἐν καιρῶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐπιδιο-

ἰώσεως· ἀντενέργεια, ὅταν Λουδοβίκος δ' ἰδ', κατήργησε τὸ παρά τοῦ μεγάλου προγόνου αὐτοῦ δοθεὶν δόγμα τοῦ Ν αὐτες· ἀντενέργεια, ὅταν Φερδινάνδος δ' ἰβ' ἤφρανισε τὸ παρά 'Ρουδόλφου τοῦ β'. τοῖς Βοιμοῖς δοθεὶν Μεγαλειότητος γράμμα· ἀντενέργεια, ὅταν κατὰ τὸ πέμπτον ἄβρον τῆς ἐν 'Ρύσβια εἰρήνης κατεδυστάτευσαν εἰς 1912 παραποταμίους τοῦ 'Ρήνου κόμας τὸν Προτεσταντισμὸν ἐναντίον εἰς τὰς διαρρήδην συμφωνίας τῆς Βεσφαλικῆς εἰρήνης· ἀντενέργεια, ὅταν οἱ Στουάρται ἐπάσχισαν νὰ εἰσαγάγωσιν ἐν 'Αγγλίᾳ τὴν ἀπεριόριστον ἡγεμονικὴν δύναμιν, νὰ ἐξουθενώσωσι τὸ ἐλεύθερον Σύνταγμα καὶ νὰ ἐγκαταστήσωσι πάλιν τὸ δυτικὸν καθολικὸν θρησκειομα. ἀντενέργεια, ὅταν διέλυσαν ἐν 'Ρομφαίᾳ τοὺς ἐπὶ Σελίμη τοῦ γ'. ἐντῆ 'Οθωμανῆ ἢ ἐπικρατεία ὀργανισθέντας Σαίμεινιδας·

'Αναντιρρήτως τὸ σύστημα τῆς ἀντενεργείας διατηρούμενον χρόνον μακρὸν αὐστηρῶς καὶ φιλοκλούθως, καὶ προσαρμοζόμενον ἐπίσης εἰς ὅλας τὰς ἐσωτερικὰς πολιτικὰς μορφαῖς τοῦ Συντάγματος τῆς Κυβερνήσεως καὶ Διοικήσεως· χειραγωγεῖ εἰς πολιτικὴν λειποθυμίαν τῶν πρότερον δυνατῶν πολιτιῶν. Ἡ 'Ισπανία πρὸ τοῦ β'. Φιλίππου καὶ μετ' αὐτὸν συντεινέτω ὡς γενικὸν παράδειγμα ἀντὶ πολλῶν ἄλλων βασιλείων. Ἡ καθολικὴ ἱστορία δεικνύει, ὅτι πάντων τῶν ἔθνων παραλύεται ἡ πνευματικὴ ἀνάπτυξις, ἐπὶ κεφαλῆς τῶν ὁποίων ἀνατέταται ἡ μάστιξ τοῦ συστήματος τῆς ἀντενεργείας, καὶ μαραινέται, καὶ μετ' αὐτῆς συναπομαραινέται καὶ πίπτει· Μάλιστα καὶ ἐκεῖ, ὅπου καὶ κλίμα ἀξιολογώτατον, καὶ ἔδαφος γονιμώτατον ὑπάρχει, ὅπου, λέγω, ἀφθονία τῶν προϊόντων τῆς φύσεως, καὶ λιμένων πληθῆ, χάριν τοῦ ἐμπορίου καὶ τῆς ἐπιμιξίας τῶν ἔθνων πρὸκειται, τὸ ἄνθος τῆς γεωργίας, ἡ ἀναπτέρωσις τῆς ἐργοποιίας, τὸ ἐμπόριον, ὁ τῶν ἔθνων σφιδεσμος, αἱ τὰς αἰσθήσεις τοῦ ἀνθρώπου μεταερίζουσαι ὄραται τέχναι καὶ ἡ ἐκ τοῦ κοινοκτοῦ τῆς γῆς εἰς τὰ ἄνω χειραγωγούσα ἐπιστήμη·

Ἐποῦ δεσπόζει τὸ σύστημα τῆς ἀντενεργείας, ἐκεῖ ὀλιγανδρία, ἀφανὴς ἢ εὐπραγία, ὁ πλοῦτος, ἡ ἀγάπη καὶ πεποιθήσις, πάντα τ' ἀγαθὰ φροῦδα· Οἱ βασιλεῖς, δὲν ἄρχουσι βαβαίως τῶν λαῶν, καὶ τὸ ὑπήκοον καταδύεται εἰς τὴν σαπρότητα τῆς δεισιδαίμονια, μαλακίας καὶ φυγοπονίας· ἔθνος ρακένδυτον, δεισιδαίμον, ὑπὸ 'Ἰησοῦιτων καὶ καλογήρων διοικούμενον διὰ τῆς πυρᾶς τοῦ ἱεροῦ ἐξεταστικοῦ Δικαστηρίου (inquisition) πάσης γενναίας ιδέας μὲ φρίκην καὶ ἐκπλήξιν ἀναστελλόμενον, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ καταφρονούμενον, καὶ ἐν τῇ ἱστορίᾳ μεταγενεστέρων χρόνων ἐλεινολογούμενον ἕνεκα τῆς θλιβερᾶς αὐτοῦ τύχης, εἶναι ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον στεναρίζει ὑπὸ τῆνδυναστειαν τῆς ἀντενεργείας· ἐπειδὴ μόνον μία ἀνάπαυσις συνεχωρήθη εἰς αὐτὸ ἢ ἀνάπαυσις τῶν κοιμητηρίων.

ΤΜΗΜΑ Δ'.

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ.

φωτιστικὴ ὕλη.

Μία τῶν ἀξιολογωτέρων ἐφευρέσεων τοῦ παρόντος αἰῶνος ὑπάρχει ἡ τέχνη τῆς ἀπὸ λιθανθράκων, ελαίου, ξύλων ἢ ἄλλων τιῶν ὀσίων ἐξαγωγῆς ἀερίου τινός, ἐπιδικτικοῦ ἀναφλέξιως καὶ δυναμένου νὰ χρησιμεύσῃ εἰς φωτισμὸν.

Μόλις ἄλλη ἐφεύρεσις εἰς ὀλίγον διάστημα προέδουσε καὶ ἐτελειοποιήθη τόσον, ἡ ἐδοθήθησεν ὁμοίως διάφορα τεχνικὰ κατὰστήματα.

Πρὸ περίπου 100 χρόνων ἀπεδείχθη κατὰ πρῶτον ὅτι λιθανθρακες πυρακτωμένοι διδουσιν ἀερίον τι εὐφλακτον καὶ εὐκόλως ἀπὸ τόπου εἰς τόπον διὰ σιφῶνων μεταφερόμενον.

Περὶ κατασκευῆς καὶ χρήσεως τοῦ ἀερίου τούτου·

'Αν λιθανθρακες εἰς καλῶς κλεισμένα ἀγγεῖα ἀνάψωσι·

στοιχειώδη τινὰ μέρη αὐτῶν, δηλ. ὁ ὕδρο γίνος, καὶ ὁ κίθραξ συνάπτονται καὶ παράγουσι τὸ περὶ οὗ ὁ λογος εὐφλεκτον ἀέριον. Ἐπειδὴ ὁμοίως μὲ τὴν γένεσιν τούτου τοῦ ἀερίου καὶ ἄλλα τινὰ πηκτικὰ σώματα ἐξέρχονται μὴ δεκτικὰ τῆς ἀναφλέξεως, ἀνάγκη πᾶσα νὰ καθαρισθῇ, ἢ κἀλλίον νὰ πλυθῇ. Ἐπάρχουσι δὲ ταῦτα ἔλαιον ἑμπυρευματικὸν καὶ ὕδωρ μεφικὸν καὶ ἀμμωνία.

Τὰ πρὸς κατασκευὴν τοῦ ἀερίου τούτου ἀναγκαῖα εἶναι κλίβανος (φούρνος) καὶ τὰ ἀποσπαστικὰ σκευῆ (δοχεῖα), πρὸς γέννησιν τοῦ ἀερίου τούτου.

β'. Ἀγγεῖα πρὸς καθαρσιν τοῦ ἀερίου καὶ ἀποχώρησιν τοῦ ἐλαίου καὶ τῶν ἐτέρων μὴ ἀναφλέξεω, ἐπιδεκτικῶν ἀερίων.

γ'. Τὸ ἀεριομετρον πρὸς φυλαξιν τοῦ φωτιστικοῦ ἀερίου.

δ'. Οἱ σίφωνες, διὰ τῶν ὁπίων τὸ ἀέριον φέρεται εἰς τὸ δεικνυμένον μέρος, διὰ νὰ ἀναφλεχθῇ.

Περὶ τῶν κλιβάνων ἡ ἀποσπαστικῶν σκευῶν.

Ὅλα τὰ εἶδη δὲν διδούσιν τὴν αὐτὴν ποσότητα τοῦ ἀερίου, ἀλλ' ὅσον πλέον ἔλαιον ὑπάρχει εἰς τοὺς λιθάνθρακας, τόσον περισσότερον ἀέριον ἀναπτύσσεται. Πρὸς τὸν σκοπὸν τούτον προβάλλω νὰ μεταχειρισθῶσι ποτε εἰς τὴν Ἑλλάδα τοὺς ἐλαιοπυρῆνας ἢ ἐλαιοκουκουτῆζα δι' ὅλους ἄχρηστα μετὰ τὴν ἐκθλίψιν τοῦ ἐλαίου Παρομοίως ὅσον μεγαλύτεροι ὁ βαθμὸς τῆς πυρακτώσεως, τόσον περισσότερον ἀέριον γεννᾶται.

Ταῦτα τὰ ἀποσπαστικὰ σκευάσματα εἶναι σιδηρᾶ καὶ διὰ σιφῶνων σιδηρῶν ὁμοίως ἐξέρχεται τὸ ἀέριον εἰς τὰ πρὸς καθαρσιν διωρισμένα ἀγγεῖα.

Αὐτὰ δὲ συνίστανται εἰς:

α' Ἀγγεῖα πρὸς σὺνάξιν τοῦ ἑμπυρευματικοῦ ἐλαίου.

β' Εἰς μηχανὴν πρὸς πύκνωσιν τοῦ ἀερίου.

γ' Εἰς ἀγγεῖον τι γεμάτο μὲ ἀσβεστον.

Καθαρισθέντος τοῦ ἀερίου κατὰ τὸν ῥηθέντα τρόπον ἀπὸ τοῦ ἐλαίου καὶ τὰ ἄλλα ἑτερογενῆ ἀέρια ἐξόχως τὰ ἀν-

θρακικὸν ὄξυ φέρεται ἀπὸ τὸ ἀεροφυλακτεῖον διὰ σίφωνος, ἀπαλλάκτα, καθὼς τὸ ὕδωρ διὰ τῶν ὑδραγωγείων, εἰς τοὺς λύχνους τῶν οἰκίων, τῶν θεάτρων κτλ.

Περῶσι δὲ εἰς τὰς πλουσίαις πόλεις ὑπὸ λιθοστρώτους θρόμου: μεγάλοι σίφωνες καὶ ἀπ' αὐτοῦ: πάλιν ἄλλοι μικρότεροι διὰ τὰ κλησίον μέρη. Οἱ σίφωνες κατασκευάζονται ἀπὸ σίδηρον καὶ ὀρείχαλκον, κλείονται δὲ διὰ σωλήνων, τῶν ὁποίων στροφόμενον ἐξέρχεται ἢ ἐμποδιζέται τὸ περιτλειόμενον ἀέριον. Ἐξέρχεται δὲ τοῦτο κατὰ τὴν ἀνάπτουζιν μεγαλητέρας θρομότητος, τῆ λαμπρότητα καὶ φωτιστικὴν δύναμιν. Ἐπειτα-εἰσὶ δὲν ὑπάρχει θρυαλλίς (φωτύλιον) λείπει ἢ φροντίς τῆς συχνῆς καθάρσεως ἢ ἀπομύζσεως.

ΔΑΝΔΟΡΡΡ.

Τηλεγραφικὴ μηχανή.

Ὁ Τηλέγραφος μεταδίδει διαφόρους ἀγγελίας διὰ σημείων τινῶν γνωστῶν, τὰ ὁποῖα διακρίνονται μακρόθεν. Ἐφευρίσθη δὲ, καθὼς τὸ πλείστον μέρος τῶν ἐπιστημονικῶν καὶ βιομηχανικῶν ἀνακαλύψεων εἰς τὴν Γαλλίαν κατὰ τὸ 1762. Ἄν καὶ οἱ Ἄγγλοι τελειοποίησαν πολὺ τὸ μηχανικὸν τῆς ἐπιστολογραφικῆς ταύτης τέχνης, θαυμάζεται ὁμοίως ὁ Γαλλικὸς τρόπος διὰ τὴν ἀπλότητα, καὶ αὐτὸν σπουδαίους νὰ μιμηθῶσιν ὅλα τὰ ἔθνη. Πρὸς ἀπόδειξιν τῆς ὑπερβολικῆς ταχύτητος, μὲ τὴν ὁσίαν μεταδίδονται αἱ ἀγγελίαι, ἀρκεῖ νὰ ἴδωμεν τὸν ἀκόλουθον πίνακα:

τόποι,	διάστημα	χρόνος.
		λεπ. ἀ. β

Ἀπὸ τὸ Πάρις εἰς τὸ Παρίσι	λεῦγ. 60:	» 2: 5
Ἀπὸ τὸ Καλέ εἰς τὸ Παρίσι	» 68:	» 4: 5.
Ἀπὸ τὸ Τουλὸν εἰς τὸ Παρίσι	» 207:	» 13: 5.
Ἀπὸ τὴν Βαϊόνα εἰς τὸ Παρίσι	» —	» 14: —
Ἀπὸ τὸ Βιέστ εἰς τὸ Παρίσι	» 150:	» 6: 5.

Διὰ νὰ συστηθῇ τηλεγραφικὴ γραμμὴ ἐκλέγονται ὑψηλοὶ τόποι ὡς διαμέσοι σταθμοὶ ἀπέχοντες ἀπ' ἀλλήλων τρεῖς (Φ. Ε')

λαύγας· εις τὴν ἄκρην δὲ τῆς τηλεγραφικῆς γραμμῆς καθεδρεύει ὁ Διευθυντὴς τοῦ καταστήματος, ὅστις ἀναποκρίνεται μὴ τοὺς Παρισίους·

Τὸ δὲ μυστικὸν τῆς ἄλληλογραφίας ἐμπιστεύεται εἰς δύο μόνον διερμηνευτὰς γνωρίζοντας τὴν σημασίαν τῶν συμβόλων. Ὁ παρατηρητὴς ἔχει τηλεσκόπιον στερεωμένον εἰς τὸν τοίχον καὶ διευθυνόμενον πρὸς τὸν Τηλέγραφον, ὅθι λαμβάνει τὰς εἰδήσεις, καὶ ἕτερον πρὸς ἐκεῖνον, ὅπου τὰς μεταδίδει. Διαρκεῖ δὲ ἕκαστον σημεῖον ὡς 2 δευτέρα λεπτά.

Συμπεραίνεται δὲ ὅτι οὔτε τὴν νύκτα, οὔτε εἰς ὀμιχλώδεις καιροὺς ὁ Τηλέγραφος νὰ ἐνεργῇ δύναται.

Ἄν ὑπῆρχε Τηλεγραφικὴ ἀνταπιστολὴ ἀπὸ τὴν Ῥώμην εἰς τὸ Πακίον, εἰς 12 ὥρας αἱ εἰδήσεις ἤθελον ὑπάγειν καὶ ἐρχεσθαι ἀπὸ τοῦτον εἰς ἐκεῖνον τὸν τόπον· ἐνθ' ἴσως δεκαεὶ ὀλόκληροι μῆνες θαλασσοπορίας ἦδη ἐξαρκοῦσιν εἰς τοῦτο.

Ἄπυρ πόλτα φορέματα.

Πρὸ πολλοῦ ὁ ἔνδοξος χημικὸς τῆς Γαλλίας Γκαϊλκουσά ἀπέδειξεν ὅτι ἡ φωσφορικὴ ἀμμωνία καθιστᾷ ἀφλεκτὰ τὰ υφάσματα. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἦτο δυνατόν νὰ προλαμβάνωνται αἱ πυρκαϊαὶ μάλιστα τῶν θεάτρων ὅποια συνίσθαι εἰς τὸ λεγόμενον τῆς ἀγαλλιάσεως de la guitè θέατρον τῶν Παρισίων.

Καὶ ἄλλα ἄλλα καθὼς τὸ μαγειρικόν, τὸ ἀμμωνιακόν (νισαντίρι) ἢ συπτηρίον (στύψις) ὁ θεϊκὸς σίδηρος (κατὰ Μπριχά) ἔχουσι τὴν αὐτὴν ἐνέργειαν, ἀλλ' ἔχει καθὼς τὸ περι οὐ ὄλογος.

Ἐνκόλως προφυλάττονται τὰ παιδία ἀπὸ τὰ καύματα, εἰς τὰ ὅποια πολλάκις περιπίπτουσι πλησιάζοντα εἰς τὴν ἐστίαν, ἂν διαβρέγωμεν τὰ ἐνδύματα αὐτῶν μὲν τοιαύτην ὕλην. Ὁ θεϊκὸς σίδηρος ἀρμόει ἰδιαιτέρως εἰς τὰ ξύλα· ὅλα δὲ τὰ σκευῆ ἢ ὄργανα καὶ τὰ σκηνογραφικὰ παραπετάσματα πρέπει νὰ μένωσι εἰς τὸ ἄλυχόν τοῦτο λουτρόν ὡς 4 τοὺλάχιστον ὥρας.

Νέος τρόπος Δευκάνσεως τῆς μετάξης.

Κατὰ τὸν Ῥιγῶ (Rigaud) βάλα τὴν μέταξαν εἰς φιάλην καὴν οἰνηπνεύματος ποσότητα περιέχουσαν, ὅπως νὰ βρέχεται ὅλη ἡ μέταξα καὶ ἡμίσιον οὐγγίαν ὑδροχλωρικοῦ ὀξέος κατὰ λίτραν οἰνηπνεύματος. Ἐπιπομάτισον ἔπειτα μὲ χαρτίον βρεγμένον καὶ ἐκδετὸ δοχεῖον εἰς τὸν ἥλιον 12 ὥρας, ἢ εἰς ὑπόσκεον τύπον 24 ὥρας ἐπὶ θερμοκρασίας 15 βαθμῶν. Μετὰ ταῦτα συμπέσον (σεῖψαι) τὴν μέταξαν, ἐμβαλε αὐτὴν εἰς ἄλλην φιάλην καὶ ἄφες ὁμοίως εἰς τὸν ἥλιον ἢ τὴν σκιαῶν, ὡς ἤδη εἴπομεν Ἄφ' οὗ δὲ καὶ ἐκ νέου τὴν συμπέσεως πλῆνε τέσσαρα ἢ πέντε λεπτά εἰς καθαρὸν οἰνόπνευμα καὶ ἐπανάλαβε τὴν αὐτὴν πρᾶξιν εἰς τρίτον ἀγγεῖον. Τέλος συμπέσον ἐκ νέου, πλῆνε μὲ καθαρὸν ὕδωρ δις καὶ τρίς καὶ κρέμασον τὴν μέταξαν εἰς σχοινίον διὰ νὰ ξηρανθῇ.

Μυρμηκίασμος τῶν δένδρων.

Τὰ ἰχθυέλαιον ἀπομακρύνει τοὺς μύρμηκας ἀπὸ τὸ δένδρον, ὅταν ἀλείψωμεν μὲ αὐτὸ τὸν κορμὸν, τινὰς κλάδους καὶ ὀλίγα φύλλα.

Ἐναύσματα.

Πρὸ ἐνὸς ἢ δύο ἐτῶν ἀντὶ τῶν συνήθων ὄξυγονικῶν λεγομένων πυρείων ἐπεισθήσαν ἄλλα συνιστάμενα εἰς κηρολαμπάδια, ἐντὸς τῶν ὁποίων εὐρίσκεται τριχοδιάμετρος σίφων, περιέχων θεικὸν ὄξύ, βρεγμένος δὲ εἰς τὴν χλωρικήν πότασαν, ἥτις ἐξαπτεται εὐθὺς ἀπ' αὐτῆς, ὅταν θραυσθῇ τὸ λεπτότατον τοῦτο δοχεῖον.

ΑΚΑΔΗΜΙΑΚΑ.

Ἰατροβοτανικὴ εἰσαγγελία Λονδίνου.

Ὁ Γραμματεὺς διάβασεν ἐπὶ συνεδριάσεως ὑπόμνημα περὶ τινος παρασκευάσματος τοῦ περουβιανοῦ φλοιοῦ ἀναλόγου κατὰ τὸν τρόπον μὲ τὸ λεγόμενον γαρκωτικὸν ὑγρὸν, τὸ ὅποσον μένει διαβρεχόμενον ἀσκαπὸς εἰς διασταλακτικὸν ὕδωρ ὀλίγον τινα χρόνον ἐπὶ μετρίαις θερμότητος πρὸς θεμείνου ἰσθόμου μέρους ἀλκ οολίου πρὸς διατήρησιν τῆς διαλοσεως.

Ο γνώριμος χημικός Rattley μετεχειρίσθη πρώτος τὴν τετρακτύον μέθοδον, ἣν ἐδύναττο νὰ ἐφιερωθῆ ὠφελίμως καὶ εἰς τὰς λοιπὰς φυτικὰς οὐσίας.

Ἀσιατικὴ ἑταιρεία Λονδίνου.

Ἀνεγνώσθη ἐπιστολὴ τοῦ ἀντισυνταγματάρχου M. E. Baghnoid λέγοντος ὅτι συνδιαλεγόμενος πολλῶν μετὰ τοῦ Ἄραβος, ἐφ' ὅσον διέτριβε παρὰ τὴν ἐρυθρὰν θάλασσαν ὡς πρέσβυς τῆς Ἀγγλίας, ὑπέσχεσαν ὅτι οἱ παλαιοὶ Αἰγύπτιοι δὲ μετεχειρίζοντο ἐκ τὴν τόσον ἀσφαλῆ ταρίχευσιν τῶν σωμάτων ἄλλο παρὰ τὴν γροικιστὴν προεχρῆται ἢ ἀπὸ τοῦς κιομένους κλάδους τινὸς δένδρου. Οὗ εἰδημένος αὐτοῦ δὲ τῶν Ἀράβων εἶπεν εἰς αὐτὸν ὅτι μεταχειρίζονται εἰς τὴν ἐργασίαν ταύτην μεγάλας ποσότητας καφουράς, μύρρα, ἄλγης, καὶ θυμιάματος. Ἄλλ' αὐτὸς εὗρηκεν ἐξ ἰδίης πείρας, εἰς τὴν ταρίχευσιν πτηνῶν καὶ σκίλλου, πριβάτων ὅτι ἦσαν περιττὰ ὅλα ταῦτα τὰ εἶδη καὶ χάριν ἀποδείξω, ἔστειλε πρὸς τὴν ἑταιρείαν ἀθρόωτον χεῖρα καὶ βόθς τεμάχιον ταρίχου μένα μετὰ τὴν ὑγρόπισσαν καὶ διατηρούμενα τέσσαρα ἡμέρη ἔστη. Ἄλλὰ καὶ οἱ Ἄραβες αὐτοὶ μεταχειρίζονται τὴν αὐτὴν οὐσίαν ταρίχου τῶν καταδικῶν τὰς κεφαλὰς, ὅταν τὰς στέλλωσιν ἀπὸ μακρῶν ἐπαρχίας εἰς τὴν καθέδραν τῆς κυβερνήσεως.

Ἀργατολογικὴ ἑταιρεία Λονδίνου.

Ο Κ. Kempe παρουσίασε τριάκοντα καὶ δύο σχέδια ζωγραφῶν τῶν ἀγγείων καὶ λυχνῶν ἀνωρυγμένων ἀπὸ τοῦς τάφοις τῶν Ἰνκασίων (Incas) τοῦ Περου. Πολλὰ ἐκ τῶν ὠμοιάζον μετὰ τῶν Αἰγυπτίων, τινὰ δὲ μετὰ τὰ διασώζομενα εἰσέτι τῆς Ἑλληνικῆς τέχνης δείγματα. Οὗ αὐτὸς δὲ Κ. Kempe προσήλωσε μάλιστα τὴν προσοχὴν εἰς μέγα τι δοχεῖον ἀπὸ συνλίθου (granit) ὅστις εὗρίθη εἰς τὰ παράλια τοῦ Mosquito καὶ εἶχε καλλωπίσματα ἀπαράλλακτα μετὰ τὰ φαινόμενα εἰς Ἑλληνικὰ σκευή. Ἐξήγησε δὲ τὴν ὁμοιότητα ταύτην πιστεύων ὅτι οἱ Φοίνικες ἐγνώριζον τὴν Ἀμερικὴν, ὅπου μετέφερον τῶν Αἰγυπτίων καὶ Ἑλλήνων τὰς τέχνας.

(steih litrary gazette)

Τεχνολογικὴ ἑταιρεία Λονδίνου.

Θὶ διουθενταὶ τῆς κατὰ τὰς Ἀνατολικὰς Ἰνδίας ἐμπορικῆς ἑταιρείας ἔστειλαν πρὸς αὐτὴν δείγμα ὑφάσματος τοῦ Assam ἀπὸ τὸν χνοῦν (dovnn) τοῦ μεταξοπάμβικος (boimhax heptaphyllas) — πλέγμα ἰνῶν κρυσταλλωμένων ἀπὸ φυλλὰ πεύκης (pine-apple), λεπτόν καὶ κομψότατον — ὠραιότατά τινε κομμάτια φυσικοῦ τριχάπτου εἶε δαντέλας ἀπὸ τὸν ἐσωτερικὸν φλοιὸν τοῦ τριχαπτοφύρου δένδρου (dappne layetto) τῆς Ἰαμαίκας.

Στὰ πρακτικῆς ἐπιστήμης
(Adelaide street).

Πολλοὶ ἐπιστήμονες καὶ φιλομαθεῖς συνῆλθον νὰ ἰδωσιν τὰ λαμπρὰ ἀποτελέσματα τοῦ ὀξυδρογονικοῦ μικροσκοπίου τοῦ K. Cary, τοῦ ὁποῦ ἡ μεγαλυτικὴ δύναμις εὗρησε τὰ ἀντικείμενα 3,000,000 πλειότερον. Ἡ μύτα π. χ. ἐφάνη ὡς ἄλεφας. Το ἀποθῆσκον ἤδη ἡμερῶν ζωῦριος ἔκασχε φοικτοεάτους σπασμοῦς. Πολλῶν ἄλλων ἐντόμων, ὀκοῖων ἢ φάλαινα, διεκρίνοντο ὡς καὶ τῆς καρδίας καὶ τῶν ἐντέρων αἰκινήσεις. Τέλος τὰ ἀόρατα εἰς τὰς ὄψεις ἐλάμβανον σῶμα μέγιστον.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΤΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΕΝ ΠΑΡΙΣΙΟΙΣ.

Κατὰ τὸν Βερλέ πρὸ τρισχιλίων ἤδη ἔτων εἰς τὸν κόλπον τῆς Θήρας ἀνεφάνησαν διάφορα νησιδία εἰσέτι σιζόμενα. Ἀφ' ὅτου δὲ ἐγεννήθη κατὰ τὸ 1707 καὶ 1712 ἡ ὀνομασθεῖσα Καμένη νῆσος, κανὲν ἄλλο σημεῖον δὲν ἔδιδεν ὑποψίαν ὅτι διαμένει πλέον ἐνεργουσα ἢ αἰτία τῶν φαινομένων τούτων. Ἄλλ' ἀπὸ τινῶν ἤδη ἔτων ἀνυψοῦται κατ' ὀλίγον χωρὶς σεισμῶν καὶ κρότον ὁποιοῦνδετα ὑφαλὸς σκόπελος, ὅστις δὲν δέλει βραδύνει νὰ καταστήσῃ ὡς αὐτὴν τὴν ἐπιφάνειαν.

Κατ' ἀρχὰς τῆς Γαλλικῆς Δημοκρατίας, ὅτε ὁ Ὀλλιβιὲ ἐπισκέπετο τὴν Θήραν, οἱ ἄλιεῖς ἐθαβίουν ὅτι μεταξὺ τοῦ

λιμένος τούτου καὶ τῆς Καμένης τὸ βάθος τῆς θαλάσσης ἀνεβαίνει, ἐπειδὴ ἡ βύβλις ἐμέτρα τὸ πλὴν 15 καὶ 20 ὀργυιάς· ἐν ᾧ μόλις ἄλλοτε εἶδυατο νὰ ἰγῆρη τὸν πυθμένα.

Ὅτε δὲ τῷ 1829 ὁ Βορὺ Σενθενσὺν καὶ Βιριέ ἦλθον εἰς τὴν νῆσον ταύτην ἐκπροφορήθησαν μὲν αὐτοφει περί τῶν τοῦ Ὀλλιβιέ παρατηρήσεων, ἐγνώρισαν δὲ βολίζοντες, ὅτι τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος μέρος ἀναβαίνει κατὰ συνέχειαν δὲν ἀπέχετο πλείοτερον τῶν 4 ὀργυῶν τῆς ἐπιφανείας. Κατὰ δὲ τὸ 1830 ὁ Βιρλέ εὐρήσκει ὅτι ἡ σῦρτις αὕτη ἀνέθη ἡμισίαν ἔτι ὀργυιάν· ἐκτεινομένη 800 μέτρα ἀπ' ἀνατολῶν πρὸς δυσμὰς, καὶ 300 ἀπὸ βόρρᾶ πρὸς νότον. Τέλος ὁ Δαλλὰν εἶδεν, ὅτι κατὰ τὸ 1833 ἦτο τρεῖς ὀργυιάς μόνον κάτω τῆς ἐπιφανείας, ὥστε τὰ βρῖκια δὲν δύνανται πλέον νὰ πλησιάζωσι· Κατ' ἀναλογίαν ἡ νῆσος αὕτη ἐδέχεται νὰ φανῆ ὡς τὸ 1850.

Ὁ Κ. Ἐρς ὑπέβαλεν εἰς τὴν κρίσιν τῆς Ἀκαδημίας πνευματικὴν ἀνέλιαν διαφέρειουσαν τῆς συνήθους, καθότι ἡ κίνησις αὐτῆς εὐκολύνεται πλείοτερον, ἐφ' ὅσον πλησιάζει τῆς ἐργασίας τὸ τέλος.

Ὁ Κ. Τschiftels ἔγραψεν ὅτι εἰς τὸ Βρεζιλ μεταχειρίζονται ἐξωτερικῶς τὸ κνῦμα τῆς τερεθενθίνης διὰ νὰ ἐμποδίσωσι (προλάβωσι) τὰ ὀλέθρια ἀποτελέσματα τοῦ δῆγματός τινων ὀρειδίων.

Εἰς τὴν συλλογὴν τῶν ἀερολίθων τοῦ μακαρίτου χημικοῦ Laugier, ὅστις εἶχε πολλοὺς ἀνεπτυμένους ὀγκολόγους Babinet εὐρήσκει ἕνα μετὰ τὴν ἀκόλουθον ἐπιγραφὴν.

Τὸ τεμάχιον τοῦτο ἀπεσπάρθη ἀπὸ μέγαν ὄγκον, ὅστις περὶ εἰς καλύβην τινὰ πλησίον τοῦ Roqnefort ἐφιδνευστήν τινα γεωργὸν καὶ πολλὰ ζῶα, ἀνοίξε δὲ καὶ τρούπαν πέντε ποδῶν βάρους.

Ὁ Κουλιέ ἀνέφερεν εἰς τὴν Ἀκαδημίαν, ὅτι θέλει στείλειν μετ' ὀλίγον ὑπόμνημα περὶ τῶν κηλίδων τοῦ ἡλίου, τὰς ὁποίας παρατήρησε μετ' ἀχρωματικῶν ὑέλων 18 δακτύλων διαμέτρου.

Ὁ Ἀραγὼ διεγῆθη ὅτι ὁ Χούμπολδ παρατήρησε πρῶτος τὴν βαθμηδὸν γινομένην κατάβασιν τῆς βρομετρικῆς στήλης ἀπὸ τὰς εὐκράτους ζώνας εἰς τοὺς ἐντὸς τῶν τροπικῶν αἰγιαλοῦς· εὐρήσκει δὲ τὴν διαφορὰν ταύτην τοῦ ὕψους δύο περιόχου

χιλιοστημορίων τοῦ μέτρου· ἀλλὰ κατὰ τὴν Βουσιγγῶ καὶ Ἐρσγελ ὑπάρχει μικροτέρα.

Τὸ φαινόμενον τοῦτο πρέπει νὰ ἀποδοθῆ μάλιστα εἰς τὴν ἕλιγωτέραν βάρυτητα τῆς κατὰ τὴν διακεκαυμένην ζώνην ἀτμοσφαιράς.

Ὁ βροβαροσίλοικο Πρωῖνὸς Κήρυξ χαρίζομενος κολακευτικῶς εἰς ματαιόφρονά τινα τῶν λογογραφικῶν αὐτοῦ συνεργῶν εἶπεν ἰσχυρῶς ἀνόητα καὶ βωμολοχικὰ πράγματα περὶ τῆς Ἡούς· Ἄν τὸ περιοδικὸν τοῦτο καὶ αὐθόρηκτον σύγγραμμα ἔχα φιλολογικὴν ἀξίαν, καὶ ἐπιστημονικὴν ἐμβρίθειαν, ἀνδύεται νὰ ὠφελῆ μὲ τὸ σπουδαῖον, καὶ νὰ τέρπῃ μὲ τὴν ποικιλίαν, ἀν τέλος συντελῆ ὅπως οὖν εἰς τὴν πρόσοδον τοῦ πολιτισμοῦ, τῶν ἐπιστημῶν, τῶν τεχνῶν καὶ τῆς φιλολογίας, δὲν ἐδόθη οὐ εἰς ἀγράμματους, οὔτε εἰς Σατύρους, οὔτε εἰς βισκάνους περὶ τούτου νὰ κρίνωσιν. Οἱ συντάκται τῆς Ἡούς ἔχουσι πληρῆσάντην καὶ ὕλην ἀπόδειξιν ὅτι εὐπρέστησαν εἰς τὴν ἐκλεκτὴν μερίδα τοῦ ἔθνους τὰ 400 τῶν συνδρομητῶν ὀνόματα, καὶ τὴν μεγάλην μάλιστα προθυμίαν, μὲ τὴν ὁποίαν ζητεῖται τὸ σύγγραμμα. Ὁμολογοῦμεν ὅτι δυσκολίαι τυπογραφικαὶ ἀτακτοποίησαν μέρει τοῦδε τὴν ἐκδόσιν. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ Ἡὸς δὲν διμλεῖ, καθὼς ὁ Πρωῖνὸς Κήρυξ, περὶ τῆς καθημερινῆς τιμῆς τῶν ξύλων καὶ τοῦ βουτύρου, οὔτε περὶ τῶν λωποδυτῶν τῆς Ἐρμαϊκῆς ὁδοῦ, οὔτε περὶ τῆς ἐλεύσεως καὶ ἀναχωρήσεως τοῦ Παύλου καὶ Κῶσα, ἡ ὑπερήμερος ἀναγκασίς τῶν διατριβῶν αὐτῆς κατανεῖ διόλου εἰς τὸ κοινὸν ἀδιάφορος. Ἐπειδὴ δὲ πάλιν εἶχε ἱκανὴν σφίαις καὶ ἴδιον πλοῦτον εἰς παλαιὰ καὶ νέα συγγράμματα καὶ εἰς τὰς ἐπιστημονικὰς τῆς Εὐρώπης ἐφημερίδας δὲν θέλει ποτὲ καταδεχθῆναι ἐπαίτησιν βοήθειαν κενῆς, οὔτε δέχεται μάλιστα συνεισφορὰν ὅποιανδήποτε μὲ μικροπρεπεῖς συνθήκας. Διὰ τοῦτο ἀπέβαλε μὲν κεραιφορητικῶς σχολαστικὸν ἄρθρον μόνον διότι ἐζητήσεν ὁ συγγραφεὺς αὐτοῦ ὅσον συνέθη ἔδωκεν δανείου νὰ ἐγκωμισθῆ μεγάλου ὀφθόμενος καὶ ἀναισχύρως ἐδέχθη δ' εἰς ἐναντίαν μὲ εὐγνωμοσύνην τοὺς σχηρούς καὶ κεραιφορικούς· ἐπίνοος τοῦ Κ. Ραγκάβη, διότι αὐθόρητος τοὺς πρῶτους μὴ φανταζόμενος, νομίζομεν, ποτὲ καθὼς ὁ Πρωῖνὸς Κήρυξ ὅτι χωρὶς αὐτῶν ἐκινδύνευε νὰ παύσῃ τὸ σύγγραμμα.

ΠΙΝΑΞ

Τῶν εἰς τὸ 5 φυλλάδιον τῆς Ἡοῦς ἐμπεριεχομένων.

ΤΜΗΜΑ Α΄.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ	Βιβλιογραφικὴ θεωρουμένη	φυλ.	1.
ΣΧΟΛΕΙΑ	Ἐπιστολὴ ἐξ Ἀδρίου τὴν 17 Ἰουν.		14.
	Στίχοι πρὸς τὸν ποιητὴν Α. Χριστόπουλον τοῦ Α. Ρ. Ραγκαβῆ		18.

ΤΜΗΜΑ Β΄.

ΧΗΜΕΙΑ	Στοιχειώδεις τιλ. γνώσεις τῆς ἐπιστ. ταύτης		22.
ΦΥΣΙΚΗ ΙΣΤΟΡ.	Γενικὴ περιγραφὴ τῶν μασοφόρων		25.
ΙΑΤΡΙΚΗ	Κατάστασις αὐτῆς εἰς τὴν Ἑλλάδα		34.
	Ἱατρικοὶ ἔρασιμοὶ		37.

ΤΜΗΜΑ Γ΄.

ΠΟΛΙΤΕΙΟΓΡ.	Περὶ τῶν τριῶν πολιτικῶν συστημάτων τῶν νεωτέρων χρόνων ὑπὸ Καρ. Ἐρβ. Ποελιτζ		38.
-------------	---	--	-----

ΤΜΗΜΑ Δ΄.

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ	ἡ Φωτιστικὴ ὕλη		55.
ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ	Τηλέγραφος		57.
	Ἀπυρπλητα φορέματα		58.
	Νέος τρόπος λευκάνσεως τῆς μετάξης		59.
	Μυρμικιασμοὶ τῶν δένδρων		—
	Ἐνύσματα		—
ΑΚΑΔΗΜΙΑΚΑ	Ἰατροβριτανικὴ ἑταιρεία Λονδίνου		—
	Ἀσιατικὴ ἑταιρεία Λονδίνου		60.
	Ἀρχαιολογικὴ ἑταιρεία Λονδίνου		—
	Τεχνολογικὴ ἑταιρεία Λονδίνου		61.
	Σοὰ πρακτικῆς ἐπιστήμης		—
	Ἀκαδημία τῶν ἐπιστημῶν εἰς Παρισ.		—
	Ὁ Πρωῖνός Κήρυξ		66.